

Transformácia uholného regiónu horná Nitra

Akčný plán – dokument
k verejnej prezentácii

18. apríl 2019

1 Obsah

1	Manažérske zhrnutie	5
2	Vízia a ciele transformácie regiónu	9
2.1.	Vízia transformácie regiónu horná Nitra	9
2.2.	Ciele transformácie regiónu horná Nitra	9
2.3.	Princípy transformácie regiónu horná Nitra	9
2.4.	Piliere Akčného plánu	10
3	Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra	11
3.1.	Pilier I. – Mobilita a prepojenosť regiónu	11
3.1.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos	11
3.1.2.	Východisková situácia	12
3.1.3.	Cieľová situácia	14
3.1.4.	Prehľad priorít a opatrení	14
3.1.5.	Priorita I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	15
3.1.6.	Priorita I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	18
3.1.7.	Priorita I.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre	21
3.1.8.	Priorita I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	24
3.2.	Pilier II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie	29
3.2.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos	29
3.2.2.	Východisková situácia	29
3.2.3.	Cieľová situácia	30
3.2.4.	Prehľad priorít a opatrení	31
3.2.5.	Priorita II.1 Podpora inovácií, výskumu a vývoja	31
3.2.6.	Priorita II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	35
3.2.7.	Priorita II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	38
3.2.8.	Priorita II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky	41
3.2.9.	Priorita II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	44
3.3.	Pilier III. – Udržateľné životné prostredie	47
3.3.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos	47
3.3.2.	Východisková situácia	47
3.3.3.	Cieľová situácia	48
3.3.4.	Prehľad priorít a opatrení	48
3.3.5.	Priorita III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	49
3.3.6.	Priorita III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	53
3.3.7.	Priorita III.3 Zlepšovanie životného prostredia	58

3.4. Pilier IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra	62
3.4.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos	62
3.4.2. Východisková situácia	62
3.4.3. Cieľová situácia	63
3.4.4. Prehľad priorít a opatrení	64
3.4.5. Priorita IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	64
3.4.6. Priorita IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	67
3.4.7. Priorita IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	72
3.4.8. Priorita IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	76
3.5. Legislatívne a systémové opatrenia	79

Zoznam skratiek

Skratka	Popis
CO2	Oxid uhličitý
CZT	Centrálne zásobovanie teplom
EK	Európska komisia
ENO	Elektrárň Nováky
EÚ	Európska únia
HBP	Hornonitrianske bane Prievidza, a.s.
HDP	Hrubý domáci produkt
JRC	Joint Research Centre
NOx	Oxidy dusíka
NPC	Národné podnikateľské centrá
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SAV	Slovenská akadémia vied
SBA	Slovak business agency
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO2	Oxid siričitý
SR	Slovenská republika
SRSS	Služba na podporu štrukturálnych reforiem
ŠR	Štátny rozpočet
TEN-T	Trans-European Transport Network
TKO	Tuhý komunálny odpad
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
ÚPVII	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
VHZ	Všeobecný hospodársky záujem

1 Manažérske zhrnutie

Podpora výroby elektriny z domáceho uhlia má skončiť do roku 2023

Vláda Slovenskej republiky sa uznesením č. 580 z 12.12.2018 k návrhu problematiky transformácie regiónu horná Nitra v súvislosti s návrhom všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny schválila pokračovanie všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorý však má skončiť najneskôr v roku 2023. Vláda zároveň rozhodla o vypracovaní Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra, ktorý zabezpečí transformáciu ekonomiky regiónu.

Pre potreby vypracovania akčného plánu bola v prvom kroku spracovaná analýza súčasného stavu regiónu hornej Nitry v súvislosti s transformáciou z uhoľnej ekonomiky. Analýza mala za cieľ potvrdiť, resp. vyvrátiť hypotézy stavu regiónu v rôznych oblastiach a tiež identifikovať hlavné problémy regiónu pre nastavenie správnych východísk pre tvorbu akčného plánu. Analyzované boli viaceré oblasti, ako napríklad nezamestnanosť, demografia, ekonomika, aktivita malých a stredných podnikov, kvalita infraštruktúry, energetika, životné prostredie, zdravie obyvateľstva, kvalita života a riadenie procesu transformácie.

Nezamestnanosť nie je hlavným problémom regiónu, väčším problémom je starnutie obyvateľstva a negatívna migrácia

Na základe analýzy súčasného stavu bolo zistené, že nezamestnanosť nie je hlavným problémom regiónu. Nezamestnanosť v regióne bola ku koncu roka 2018 4,5% v okrese Prievidza a 3% v okrese Partizánske, čo je pod priemerom nezamestnanosti Slovenska. Útlm banskej činnosti môže priniesť nárast nezamestnanosti, avšak útlm bude prebiehať vo fázach. Okrem toho sa predpokladá, až 45% zamestnancov baní bude starších ako 55 rokov v roku 2023, viacerí budú mať nárok na predčasný dôchodok. Väčším problémom regiónu je starnutie obyvateľstva a negatívna migrácia.

Miestna ekonomika je už do značnej miery diverzifikovaná, pridaná hodnota v priemysle je však pod priemerom Slovenska

Z hľadiska regionálnej ekonomiky je banský priemysel stále významným sektorom ekonomiky, banská spoločnosť je stále najväčším zamestnávateľom v regióne. Regionálna ekonomika je však už značne diverzifikovaná, 9 000 kumulovaných pracovných miest sa nachádza v rôznych sektoroch u významných zamestnávateľov, vrátane automobilového, chemického, gumárskeho, obuvníckeho alebo strojárkeho priemyslu. Pridaná hodnota v priemysle v regióne je však nižšia ako slovenský priemer, región je tiež pod slovenským priemerom z hľadiska aktivity malých a stredných podnikov.

Existuje historický nedostatok investícií do infraštruktúry v regióne

Z hľadiska dostupnosti regiónu na nadradenú cestnú sieť a z hľadiska kvality infraštruktúry existuje v regióne historický nedostatok investícií. Priemerný čas dojazdu na diaľničnú sieť v regióne je 1 hodina (40 minút až 1 hodina 20 minút v závislosti od smeru). Cesty I. triedy sa nachádzajú v zlom stave – 31% v okrese Prievidza, 41% v okrese Partizánske a 63% v okrese Trenčín sú v nevyhovujúcom alebo kritickom stave, v podobnom stave sú aj cesty II. a III. triedy. Železničná doprava do Trenčína a Bratislavy nemôže konkurovať individuálnej a autobusovej doprave.

Región je znečistený, čo vplýva na zdravie obyvateľstva

Región hornej Nitry je vplyvom banskej činnosti, výroby elektriny z hnedého uhlia, ako aj vplyvom iných priemyselných výrob značne znečistený. 55% obyvateľov v regióne žije v oblasti so zhoršeným životným prostredím. Región tiež patrí medzi najväčších producentov znečistenia na Slovensku (tuhé znečisťujúce látky, NO_x, SO₂). 45% vody v okrese Prievidza a 81% v

Novákoch je v 3. triede kvality vody. Banská činnosť má vplyv na zdravie zamestnancov baní a znečistenie životného prostredia má negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva. Miera invalidity v okrese Prievidza je väčšia o 46% v porovnaní so slovenským priemerom (9,1% oproti 13,3%). Priemerná dĺžka života je však porovnateľná so slovenským priemerom.

V rámci akčného plánu je ďalej potrebné riešiť tiež otázky týkajúce sa zlepšenia zdravotnej starostlivosti, sociálnej podpory a asistencie skupinám obyvateľstva, ktoré budú transformáciou regiónu najviac ohrozené, prispôbením vzdelávania a rekvalifikácií v regióne potrebám nových ekonomických sektorov, zvyšovanie atraktivity regiónu pre mladú generáciu vo forme kultúrnych, voľnočasových a rekreačných možností, a tiež riešením budúcnosti dodávok tepla v regióne.

Prvkami vízie pre hornú Nitru sú atraktivita, sebestačnosť regiónu, čisté životné prostredie a dobrá prepojenosť s inými ekonomickými centrami

Na základe hlavných tém identifikovaných v analýze súčasného stavu bola následne definovaná vízia pre transformáciu hornej Nitry nasledovne:

„Horná Nitra ako atraktívny a sebestačný región s rozvojom ekonomických činností v symbióze s čistým životným prostredím, ktorý je prepojený s ostatnými ekonomickými centrami v rámci Slovenska a Európskej únie“.

Hlavnými princípmi transformácie regiónu sú participatívnosť a transparentnosť procesu transformácie, ochrana životného prostredia, dlhodobá udržateľnosť projektov a integrovanosť, prepojenosť a vzájomná nadväznosť projektov, ktoré budú v rámci transformácie realizované.

Akčný plán pozostáva zo 4 základných pilierov:

Na základe definovanej vízie bol akčný plán rozpracovaný do 4 základných pilierov a ďalej členený na priority a opatrenia. Základnými piliermi akčného plánu sú:

- I) Mobilita a prepojenosť regiónu
- II) Ekonomika, podnikanie a inovácie
- III) Udržateľné životné prostredie
- IV) Kvalita života a sociálna infraštruktúra

Mobilita a prepojenosť regiónu

Pilier Mobilita a prepojenosť regiónu je zameraný na rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy, zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry, zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre a na rozvoj ostatnej infraštruktúry, vrátane železničnej, leteckej a vysokorychlostnej telekomunikačnej infraštruktúry v regióne.

Ekonomika, podnikanie a inovácie

Pilier Ekonomika, podnikanie a inovácie je zameraný na podporu inovácií, výskumu a vývoja, podporu tvorby nových udržateľných pracovných miest, podporu rozvoja malého a stredného podnikania, podporu rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky a na podporu rozvoja cestovného ruchu s prihliadnutím na kúpeľnú a banskú tradíciu regiónu.

Udržateľné životné prostredie

Pilier Udržateľné životné prostredie je zameraný na odstraňovanie environmentálnych vplyvov vyvolaných banskou činnosťou a činnosťou iných znečisťujúcich priemyslov v regióne, rozvoj udržateľnej energetiky, vrátane náhrady súčasného uhoľného zdroja tepla a na celkové zlepšovanie životného prostredia, ktoré je v regióne dlhodobo znečistené.

Kvalita života a sociálna infraštruktúra

Pilier Kvalita života a sociálna infraštruktúra je zameraný na zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb, zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenskú revitalizáciu, zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily a zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva.

Súčasťou akčného plánu je aj zoznam indikatívnych projektov, ktoré by mohli byť v rámci transformácie realizované

Akčný plán popisuje zdôvodnenie zahrnutia každého z pilierov, sumarizuje východiskovú situáciu a želaný cieľový stav v rámci každého piliera a popisuje ciele jednotlivých opatrení. Súčasťou tvorby akčného plánu bol tiež zber potenciálnych indikatívnych projektov s cieľom zistiť záujem o realizáciu projektov, ktoré by mohli byť súčasťou akčného plánu, zistiť potenciálnych nositeľov projektov, a tiež analyzovať, ako tieto indikatívne projekty pomáhajú naplňať ciele jednotlivých pilierov, priorít a opatrení akčného plánu.

Financovanie akčného plánu bude viaczdrojové: Programové obdobie EÚ fondov 2014-2020

Financovanie opatrení a projektov akčného plánu by malo byť viaczdrojové. Viaceré opatrenia a projekty je možné realizovať ešte pred rokom 2023, a preto je snaha využiť pre transformáciu hornej Nitry aj programové obdobie EÚ fondov 2014-2020. Relevantnými operačnými programami pre opatrenia transformácie sú najmä operačné programy Výskum a inovácie, Ľudské zdroje, Integrovaná infraštruktúra, Kvalita životného prostredia a Integrovaný regionálny operačný program.

Čerpanie prostriedkov z týchto operačných programov môže prebiehať viacerými spôsobmi v závislosti od možností a nastavenia jednotlivých programov, a to napríklad v rámci existujúcich a plánovaných výziev, preferenčným zvýhodnením projektov z hornej Nitry v rámci existujúcich a plánovaných výziev, vytvorením špeciálnej prioritnej osi zameranej na región hornej Nitry alebo vytvorením špeciálnej regionálnej výzvy na hornú Nitru.

Programové obdobie EÚ fondov 2021-2027

Významným zdrojom financovania akčného plánu bude programové obdobie EÚ fondov 2021-2027. V súčasnosti prebieha komunikácia medzi zástupcami CKO vrátane zástupcov dotknutých ústredných orgánov štátnej správy zo zástupcami EK o tom, ako zladiť priority financovania zo strany EK a investičné priority Slovenskej republiky definované v rámci strategických dokumentov, ktoré budú základom budúcich operačných programov. Akčný plán bude zohrávať dôležitú úlohu v procese programovania obdobia 2021-2027, ktorého výsledkom môžu byť nasledovné nastavenia:

- Vytvorenie samostatného Operačného programu so zameraním na transformáciu regiónu;
- Vytvorenie špeciálnej prioritnej osi s určenou alokáciou v relevantných operačných programoch so zameraním na transformáciu regiónu
- Vytvorenie iniciatívy „Horná Nitra“ ako prierezového nástroja programového obdobia, ktorej financovanie bude zabezpečené zo zdrojov relevantných operačných programov

Komunitárne programy EÚ

Ďalším potenciálnym zdrojom financovania sú tzv. komunitárne, resp. centrálné riadené programy EÚ. Programy, ktoré by mohli byť využité zahŕňajú program LIFE pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy, program Horizont 2020 zameraný na výskum a inovácie, a tým podporu hospodárskeho rastu a vytvárania pracovných miest, program COSME zameraný na podporu podnikania a zlepšovania podnikateľského prostredia pre malé a stredné podniky, Globalizačný fond zameraný na opatrenia na trhu práce, ako sú osobné poradenstvo a poradenstvo alebo pomoc pri hľadaní zamestnania,

*Národné podporné
mechanizmy*

príspevky na vzdelávanie a mobilitu pre zamestnancov, ktorí prídu o zamestnanie vplyvom globalizácie, Modernizačný fond podporujúci investície do modernizácie energetických systémov a zlepšenia energetickej účinnosti a Inovačný fond zameraný na podporu inovácií v nízkouhlíkových technológiách a procesoch.

*Európska investičná
banka*

Z národných podporných mechanizmov môže byť využitý napríklad Environmentálny fond zameraný na dosahovanie cieľov štátnej environmentálnej politiky, podpora z programov SBA zameraná na malé a stredné podniky a ich financovanie a program na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky. Ďalšími národnými zdrojmi financovania môžu byť zdroje štátneho rozpočtu v pôsobnosti jednotlivých ministerských rezortov.

Ďalšou možnosťou financovania akčného plánu sú tiež prostriedky Európskej investičnej banky. V súčasnosti sa spracováva štúdia uskutočniteľnosti za účelom posúdenia možností mobilizácie väčšieho objemu investícií súkromného sektora do projektov v oblasti infraštruktúry regionálneho významu.

Na záver je súčasťou akčného plánu aj príloha so zoznamom indikatívnych potenciálnych projektových zámerov pre transformáciu regiónu horná Nitra, so základnými informáciami a ich mapovaním na piliere, priority a opatrenia akčného plánu.

2 Vízia a ciele transformácie regiónu

Vízia, ciele, princípy a piliere Akčného plánu sú výsledkom diskusií v rámci Pracovnej skupiny pre prípravu a implementáciu Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra, ako aj stretnutí a diskusií s ďalšími zainteresovanými stranami, predstaviteľmi verejného a súkromného sektora a mimovládnych organizácií.

2.1. Vízia transformácie regiónu horná Nitra

Pod víziou rozumieme súhrnné pomenovanie dlhodobej podoby rozvoja regiónu hornej Nitry. Na základe diskusií bola definovaná vízia:

„Horná Nitra ako atraktívny a sebestačný región s rozvojom ekonomických činností v symbióze s čistým životným prostredím, ktorý je prepojený s ostatnými ekonomickými centrami v rámci Slovenska a Európskej únie“

2.2. Ciele transformácie regiónu horná Nitra

Jednotlivé ciele, ktoré sú zahrnuté v rámci vízie transformácie a dlhodobého rozvoja regiónu horná Nitra sú nasledovné:

- **Atraktívny región** – horná Nitra ako región, v ktorom nájdú uplatnenie ľudia na všetkých úrovniach vzdelania, predovšetkým však vysokokvalifikovaní zamestnanci v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou. Týmto spôsobom dôjde k zvráteniu negatívneho migračného a demografického trendu predovšetkým u mladej populácie. horná Nitra ako región atraktívny pre trávenie voľného času pre domácich i zahraničných turistov.
- **Symbióza ekonomiky a čistého životného prostredia** – rozvoj priemyselnej a poľnohospodárskej výroby a služieb, ktoré budú prispievať k navráteniu a udržaniu čistého životného prostredia v regióne, a to dodržiavaním prísnych environmentálnych noriem, či vytváraním inovatívnych riešení v podobe zelenej energetiky, obehového hospodárstva, či iných environmentálne pozitívnych technológií.
- **Prepojený región** – horná Nitra ako región prepojený vnútorne, ako aj so Slovenskom a svetom prostredníctvom viacerých komunikačných a transportných kanálov, vrátane rýchlostných ciest, kvalitnej železničnej dopravy a vysokorýchlostného pripojenia na internet. Horná Nitra ako región rozvíjajúci ekologické a zdraviu prospešné formy dopravy, ako hromadná doprava, cyklodoprava a doprava na alternatívne palivo.
- **Sebestačnosť** – horná Nitra ako región, v ktorom je spotreba väčšiny lokálne dostupných statkov uspokojená lokálnou produkciou, najmä v prípade potravín, energie a služieb.

2.3. Princípy transformácie regiónu horná Nitra

Aktivity podporené v rámci transformácie regiónu horná Nitra by mali spadať predovšetkým medzi piliere, priority a konkrétne opatrenia uvedené nižšie. Zároveň by však všetky aktivity a podporené projekty mali spĺňať niekoľko všeobecných princíпов:

- **Participatívnosť a transparentnosť** – zúčastnenie a informovanie všetkých relevantných zainteresovaných strán alebo ich zástupcov v procese transformácie.
- **Ochrana životného prostredia** – nakoľko región hornej Nitry je environmentálne zaťažený predovšetkým aktivitami z minulosti, všetky ďalšie podporené aktivity by mali byť v súlade s ochranou životného prostredia.
- **Dlhodobá udržateľnosť** – keďže transformácia je dlhodobý proces, aktivity a projekty podporené v rámci nej by mali byť dostatočne efektívne na to, aby boli udržateľné aj bez nasledujúcej podpory.
- **Integrovanosť** – pri podpore aktivít podporených v rámci transformácie by sa malo prihliadať na to, že mnohé budú presahovať rámec jedného opatrenia, priority, alebo budú zasahovať do niekoľkých pilierov.

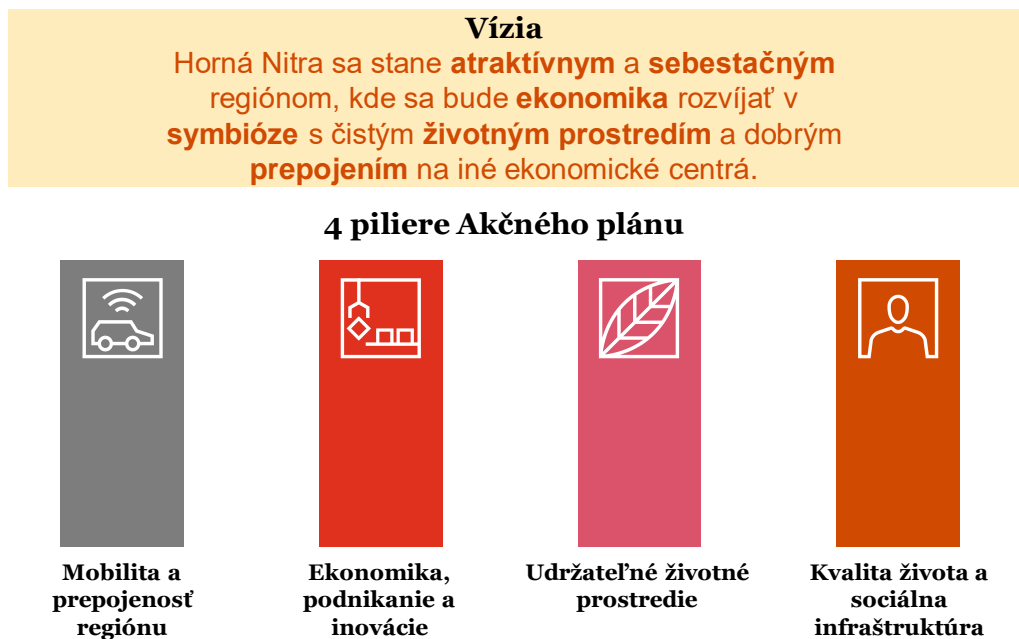
2.4. Piliere Akčného plánu

Jednotlivé priority a opatrenia v rámci transformácie regiónu horná Nitra po útlme baníctva sú zoskupené do 4 základných pilierov, ktoré sú prepojené a navzájom sa ovplyvňujú. Keďže pre úspešné smerovanie k vízii regiónu je potrebné dosiahnuť pokrok vo všetkých definovaných oblastiach, podpora ani jedného z pilierov by nemala výrazne prevyšovať ostatné.

Piliermi Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra sú:

- **Pilier I.** – Mobilita a prepojenosť regiónu
- **Pilier II.** – Ekonomika, podnikanie a inovácie
- **Pilier III.** – Udržateľné životné prostredie
- **Pilier IV.** – Kvalita života a sociálna infraštruktúra

Obrázok 1 – Sumarizácia vízie a pilierov akčného plánu

3 Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra

Následovná časť dokumentu popisuje detailne jednotlivé piliere, priority a opatrenia akčného plánu. Pilieri akčného plánu predstavujú základné členenie akčného plánu do logických oblastí, ktoré sú následne členené do priorít, ktoré predstavujú hlavné podskupiny akčného plánu v rámci jednotlivých pilierov. Priority sú následne členené do detailnejších opatrení, ktoré predstavujú najnižšiu úroveň hierarchie akčného plánu.

V rámci každého piliera je popísané zdôvodnenie zahrnutia piliera do akčného plánu a jeho zamýšľaný prínos pre transformáciu uhoľného regiónu hornej Nitry. Pre každý pilier je stručne popísaná východisková a cieľová situácia a štruktúra priorít a opatrení.

Následne sú popísané jednotlivé priority v rámci pilierov vrátane cieľa, ktorý dané priority sledujú. Na záver sú detailnejšie popísané opatrenia v rámci každej priority, kde je taktiež popísaný cieľ, ku ktorému má každé opatrenie prispievať, ako aj Potenciálni nositelia projektov v rámci opatrenia, cieľové skupiny, na ktoré majú opatrenia dopad, ako aj výber indikatívnych projektov, ktoré pod opatrenie spadajú.

Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra sa člení na 4 piliere:

- Pilier I. – Mobilita a prepojenosť regiónu
- Pilier II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie
- Pilier III. – Udržateľné životné prostredie
- Pilier IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra

Každý pilier následne pozostáva z 3 až 5 priorít a každá priorita následne pozostáva z 2 až 4 opatrení.

3.1. Pilier I. – Mobilita a prepojenosť regiónu

3.1.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Mobilita v rámci regiónu – či už z pohľadu cestnej dopravy (osobná, nákladná aj verejná hromadná doprava), železničnej dopravy a alternatívnych foriem dopravy, má dopad na ekonomický rozvoj regiónu, mobilitu pracovnej sily, tovarov a služieb. Okrem mobility v rámci regiónu, má významný dopad na ekonomický rozvoj aj prepojenosť regiónu na nadradenú cestnú infraštruktúru. Okrem nadradenej cestnej infraštruktúry je dôležitý aj rozvoj ciest nižších tried a miestnych komunikácií, ktorých kvalita má dopad na mobilitu pracovnej sily v rámci regiónu. Kvalita cestnej infraštruktúry má tiež vplyv na bezpečnosť, životné prostredie a čas cestovania.

Mobilita je tiež oblasťou, na ktorú bude mať transformácia regiónu z uhoľnej ekonomiky významný dopad, nakoľko sa zmenia toky tovarov aj pracovnej sily, kedy sa bude znižovať mobilita smerom k banským areálom, a naopak, budú narastať nároky na mobilitu a infraštruktúru smerom k rozvíjajúcim sa priemyselným parkom vo viacerých mestách regiónu (Prievidza, Dolné Vestenice, Handlová, Partizánske). Nové odvetvia ekonomiky budú mať zároveň iné logistické požiadavky a nároky na infraštruktúru, ako má banský sektor a sektor energetiky. Okrem investícií do cestnej infraštruktúry sú dôležité aj investície verejnej dopravy a alternatívnych foriem dopravy, ktoré pomôžu riešiť dopady vyplývajúce so zmeny tokov tovarov a pracovnej sily. Región má vhodné podmienky na rozvoj cyklistiky, a to nielen cykloturistiky, ale aj cyklodopravy, pre potreby dochádzania do práce.

Nakoľko región hornej Nitry je tiež turisticky zaujímavou destináciou, zlepšenie infraštruktúry a dostupnosti do regiónu môže pomôcť rozvoju cestovného ruchu ako jedného zo sektorov, ktorý bude súčasťou ekonomickej transformácie regiónu. Na jednej strane ide o rozvoj infraštruktúry pre potreby ekonomiky a mobility tovarov

a pracovnej sily, na druhej strane aj o rozvoj infraštruktúry pre potreby cestovného ruchu a voľnočasových aktivít.

Investície do infraštruktúry s cieľom zlepšiť dostupnosť regiónu sú často súčasťou transformačných stratégií a iniciatív aj v iných uhoľných regiónoch, ktoré už transformáciou prešli, alebo sa na transformáciu pripravujú. Infraštruktúra je, resp. bola jedným z pilierov napríklad pri transformácii uhoľných regiónov Nord-pas-de-Calais vo Francúzsku, Limburg v Holandsku alebo Lužice v Nemecku. Samotné investície do infraštruktúry nemusia automaticky priniesť ekonomický rozvoj a rast zamestnanosti, avšak kvalita infraštruktúry a dobrá prepojenosť regiónu sú jedným z faktorov, ktoré môžu priniesť ekonomický rozvoj. Infraštruktúra je však len základným predpokladom rozvoja, a musia na ňu nadväzovať ďalšie iniciatívy, ako napríklad investície do vzdelávania a rozvoja ľudského kapitálu, výskumu a vývoja a kvalitné podnikateľské prostredie.

3.1.2. Východisková situácia

Z historického pohľadu bol región hornej Nitry dobre napojený na okolité regióny prostredníctvom ciest I. triedy (I/9 smerom na Trenčín a Žiar nad Hronom, I/64 smerom na Nitru a Žilinu), a tiež prostredníctvom železničnej infraštruktúry (trať Trenčín-Chynorany a Nitra-Prievidza).

Na základe analýzy súčasného stavu¹ však prepojenosť regiónu na nadradenú infraštruktúru už nezodpovedá potrebám regiónu. Ekonomický rozvoj v regióne, ako aj nárast intenzít v cestnej doprave vytvára záťaž na cesty I. triedy, a tiež na cesty nižšieho významu a miestne komunikácie. V regióne sa dlhodobo plánuje výstavba rýchlostnej komunikácie R2 a od roku 2008 bola do siete plánovaných diaľnic a rýchlostných ciest pridaná aj rýchlostná komunikácia R8. Urýchlenie prípravy a výstavby aspoň tých úsekov, ktoré sú v pokročilejšom štádiu prípravy, umožní v budúcnosti lepší prístup z regiónu na európsku diaľničnú sieť. Čo sa týka dostupnosti na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, na základe modelovania a analýzy spomínanej v správe JRC k Socio-ekonomickej transformácii regiónu horná Nitra², dostupnosť sa pohybuje na úrovni 35%-45% priemeru EÚ, čím región patrí k podpriemerným, nie však k najhorším regiónom na Slovensku. Zaoštváva však za okolitými regiómi v Trenčianskom a Nitrianskom kraji.

Rovnako dôležitý pre prepojenosť regiónov je aj rozvoj a modernizácia ciest I. triedy. Cesta I/9 medzi Trenčínom a Žiarom nad Hronom si vyžaduje rekonštrukciu a modernizáciu viacerých úsekov, ktorých stav v súčasnosti nezodpovedá jej významu, najmä čo sa týka kvality povrchu, ale aj parametrov cesty, ako sú šírkové usporiadanie a križovania s cestami nižších tried. Pre zvýšenie plynulosti a bezpečnosti premávky je tiež potrebné dobudovať chýbajúce obchvaty miest v trase cesty I/9 aj budúcej R2. V roku 2016 bol v polovičnom profile otvorený úsek rýchlostnej komunikácie R2 Ruskovce-Pravotice, ktorým sa vybuodoval obchvat Bánoviec nad Bebravou, na trase I/9 však ostáva niekoľko miest bez obchvatov, kde cesta I. triedy prechádza intravilánom miest a obcí.

Podobná situácia je aj na ceste I/64, kde predovšetkým v smere z Prievidze na Nitru prechádza mnohými obcami a chýbajú na nej obchvaty. Samostatnou kapitolou je výstavba dlhodobo plánovaného pokračovania obchvatu mesta Prievidza a obchvatu mesta Partizánske. Ďalej sú nevyhnutné rekonštrukcie ciest II. a III. triedy, a taktiež výstavba nových miestnych komunikácií, ako sú napríklad napojenia priemyselných areálov, kde dnes pri ich absencii sú zaťažované miestne komunikácie pre potreby logistiky pre podniky v týchto areáloch.

Z hľadiska železničnej dopravy je región hornej Nitry napojený železnicou na Trenčín, resp. Nitru, a tiež lokálnymi traťami z Prievidze na Hornú Štubňu a Nitrianske Pravno. Mesto Prievidza je miestnym železničným uzlom, avšak železničné spojenia sú pomalé a v nízkej frekvencii na to, aby dostatočne motivovali cestujúcich na využívanie železničnej dopravy ako alternatívy či už k osobnej cestnej alebo autobusovej doprave.

Z hľadiska verejnej dopravy sa z dlhodobého hľadiska dá očakávať dopad vyvolaný presunom ekonomických centier vyplývajúcich z útlmu banskej činnosti v priemyselných areáloch baní do nových centier rozvíjajúcich sa

¹ Transition from coal of horná Nitra – State of Play report – analýza súčasného stavu regiónu horná Nitra, PwC, 2019

² European Commission, Joint Research Centre - Socio-economic transformation in coal transition regions: analysis and proposed approach - Pilot case in Upper Nitra, Slovakia, 2018

priemyselných parkov. V regióne je nedostatočná integrácia rôznych foriem verejnej dopravy, ako aj nedostatočná dostupnosť verejnej dopravy do nových priemyselných parkov. Veľkí zamestnávateľi si často riešia dopravu zamestnancov vo vlastnej réžii. Ľudia v regióne tiež využívajú cyklo dopravu, aj keď v obmedzenej miere, nakoľko nie je dostavaná cyklistická infraštruktúra.

V regióne sa nachádza niekoľko letísk, ktoré sú využívané predovšetkým na športové a rekreačné lietanie. Najvýznamnejším letiskom v regióne je letisko v Prievidzi, ktoré je verejným medzinárodným letiskom s nepravidelnou dopravou. Letisko malo pôvodne trávnatú vzletovú a pristávaciu dráhu, na ktorej bola v roku 2018 zahájená modernizácia, v rámci ktorej bude vzletová a pristávacia dráha vyasfaltovaná, čo umožní pristávanie aj menších a stredných dopravných lietadiel.

V súvislosti s rozvojom dopravnej infraštruktúry bol na rokovaní vlády SR dňa 27.3.2019 predbežný návrh prerozdelenia časti výkonnostnej rezervy v prospech Operačného programu Integrovaná infraštruktúra. V rámci materiálu, ktorý bol prerokovaný, bola predstavená možnosť využitia časti dodatočnej alokácie do OPII na dopravné projekty realizované na hornej Nitre. Konkrétne boli v materiály uvádzané nasledovné projekty³:

Projekt	Popis
Projektová príprava úsekov rýchlostnej cesty R2 v regióne hornej Nitry	<ul style="list-style-type: none"> R2 Križovatka D1 – Trenčianska Turná, PD - Dňa 5.10.2017 podpísaná zmluva na vypracovanie DSP, DP, AD, KD, 8a s účinnosťou 6.10.2017. Spracováva sa DSP. R2 Trenčianska Turná – Mníchova Lehota, PD - Dňa 12.9.2018 bolo zverejnené vo Vestníku Oznámenie o vyhlásení VO na vypracovanie DSP, Oznámenie 8a, dSZ, DP, výkon AD a KD. R2 Mníchova Lehota - Ruskovce, PD - Spracováva sa DSP - na základe spracovanej 8a predpokladáme nový proces EIA, zmenu DUR, zmenu UR a následne dopracovanie DSP, čo je zohľadnené v aktualizovanom HMG. V súčasnosti je 8a na MŽP. R2 Pravotice - Dolné Vestenice PD - Pripravuje sa výzva na vypracovanie a vyhodnotenie dopravného prieskumu na ceste I/9 pre úsek R2 Pravotice - Nováky. Predložené termíny sú nastavené na začiatok VO 05/2019. Termíny budú aktualizované na základe výsledkov DM a CBA pre úsek R2 Pravotice - Nováky. R2 Dolné Vestenice - Nováky PD - Stavba je navrhnutá do akčného plánu transformácie Hornej Nitry. Spracováva sa Oznámenie 8a. Zároveň sa pripravuje výzva na vypracovanie a dodanie dopravného prieskumu na ceste I/9 pre úsek R2 Pravotice - Nováky.
Modernizácia cesty I. triedy (napojenie Hornej Nitry)	<ul style="list-style-type: none"> I/9 v úseku Chocholná - Mníchova Lehota - Dodané DSP, prebieha majetkové vysporiadanie, predpoklad realizácie 2020-2022
Odklon dopravy z intravilánu mesta Prievidza (centrum regiónu Horná Nitra)	<ul style="list-style-type: none"> I/64 Obchvat mesta Prievidze I. etapa, 2. stavba - MZ v trase budúcej I/64 - Dodané DSP, MPV, predpoklad realizácie 2020-2022

³ Materiál č. UV-9153/2019 k Predbežnému návrhu prerozdelenia časti výkonnostnej rezervy v prospech Operačného programu Integrovaná infraštruktúra, rokovanie vlády SR č. 148, 27.3.2019, Príloha č. 2

3.1.3. Ciel'ová situácia

Rámcovými cieľmi piliera Mobilita a prepojenosť regiónu je zlepšenie dostupnosti regiónu horná Nitra na sieť diaľnic a rýchlostných ciest oproti východiskovému stavu, zvýšenie kvality a bezpečnosti ciest I., II. a III. triedy, vybudovanie obchvatov miest na hlavných ťahoch v koridoroch ciest I/9 resp. R2 a I/64 resp. R8. Rozvoj cestnej infraštruktúry vytvorí základ pre budúcu ekonomickú transformáciu a bude tiež riešiť investičný dlh do cestnej infraštruktúry a jej prispôsobenie už existujúcim potrebám v regióne, ktoré vyplývajú z prebiehajúceho ekonomického rozvoja v hlavných ekonomických centrách – Prievidzi, Partizánskom, Novákoch a Dolných Vesteniciach.

Cieľom je taktiež rozvíjať verejnú dopravu a alternatívne formy dopravy, ktoré prispievajú k udržateľnej mobilite. Vzhľadom na budúcu zmenu dopravných tokov vyplývajúcich z útlmu aktivít v banských areáloch a nárastu ekonomickej aktivity v rozvíjajúcich sa priemyselných parkoch je potrebné zabezpečiť aj ich napojenie na verejnú dopravu a iné formy dopravy, podporu rozvoja integrovanej verejnej dopravy a výstavby infraštruktúry pre alternatívne formy dopravy (iné formy dopravy, ako osobná automobilová doprava), ako sú cyklocesty a ich prepojenie na prestupné dopravné uzly ako aj na statickú dopravu v mestách. V cieľovom stave by malo dôjsť aj k prehodnoteniu možností posilnenia železničnej dopravy tak, aby mohla konkurovať cestnej doprave.

Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu v nadväznosti predovšetkým na kúpeľníctvo v regióne je jedným z cieľov aj ďalší rozvoj leteckej dopravy, zameraný na rozvoj leteckej infraštruktúry a nepravidelných letov, ktoré môžu do regiónu priviesť návštevníkov zo zahraničia, a môžu byť tiež využívané veľkými investormi v regióne.

3.1.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Mobilita a prepojenosť regiónu pozostáva zo štyroch priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy
 - Opatrenie I.1.1 Rozvoj verejnej a hromadnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy
 - Opatrenie I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklo dopravy a alternatívnych foriem mobility
 - Opatrenie I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív
- Priorita I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry
 - Opatrenie I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne
 - Opatrenie I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení
- Priorita I.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre
 - Opatrenie I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest v regióne
 - Opatrenie I.3.2 Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne
- Priorita I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry
 - Opatrenie I.4.1 Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy
 - Opatrenie I.4.2 Rozvoj leteckej infraštruktúry
 - Opatrenie I.4.3 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí

Priority a opatrenia v rámci piliera Mobilita a prepojenosť regiónu sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

3.1.5. Priorita I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy

Táto priorita je zameraná na rozvoj udržateľných foriem dopravy v regióne. Z dlhodobého hľadiska na Slovensku rastie podiel osobnej automobilovej dopravy na prepravných výkonoch a región hornej Nitry nie je výnimkou. Na zvrátenie alebo spomalenie tohto trendu je potrebné zatriktívniť alternatívne formy dopravy, vrátane verejnej dopravy. V prípade transformácie uhoľného regiónu horná Nitra pôjde z dlhodobého pohľadu najmä o zmenu dopravných tokov v súvislosti s dochádzaním do zamestnania. Očakáva sa utlmovanie banskej činnosti a s tým súvisiaci pokles zamestnancov v areáloch baní, a naopak rozvoj nových odvetví ekonomiky, kde veľkí zamestnávateľia sú a budú umiestňovaní do existujúcich, resp. budúcich priemyselných parkov v intravilánoch hlavných ekonomických centier regiónu.

Táto zmena dopravných tokov vytvára príležitosť na rozvoj hromadnej dopravy a alternatívnych foriem dopravy pre dochádzajúcich zamestnancov. Jednou z priorít je integrácia rôznych módov verejnej dopravy, aj v kombinácii s osobnou dopravou, statickou dopravou, cyklo dopravou a pešou dopravou. Kvalitnou integráciou módov dopravy, zabezpečením ich nadväznosti, komfortných prestupných uzlov a taktiež integráciou tarifných systémov je možné prilákať viac cestujúcich k týmto formám dopravy. Priorita má preto riešiť rôzne formy alternatívnej dopravy komplexne, čo zahŕňa investície do infraštruktúry, ako napríklad cyklocesty, prestupné terminály, záchytné parkoviská, investície do vozových parkov, investície do systémov integrácie verejnej dopravy, ale taktiež investície do zvýšenia publicity a informovanosti verejnosti o využívaní alternatívnych foriem dopravy.

V rámci priority sú tiež riešené opatrenia na podporu rozvoja dopravy prostredníctvom alternatívnych palív ako formy modernej dopravy, či už prostredníctvom investícií do rozvoja podpornej infraštruktúry (nabíjacie stanice na elektromobily) alebo investícií do vozidiel s elektrickým pohonom.

Implementácia opatrení si bude vyžadovať spoluprácu viacerých zainteresovaných strán – miest a obcí, samosprávneho kraja, významných zamestnávateľov, prevádzkovateľov verejnej dopravy, prevádzkovateľov parkovacích služieb, a pod.

Prehľad navrhovaných opatrení a sledovaných cieľov v rámci *Priority I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy* je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.1.1 Rozvoj verejnej a hromadnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy	<ul style="list-style-type: none"> Nárast individuálnej automobilovej dopravy Očakávané zmeny dopravných tokov vyplývajúce zo zmeny ekonomickej aktivity v regióne Nedostatočná miera integrácie rôznych foriem mobility 	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšiť podiel verejnej dopravy na prepravných výkonoch v regióne Zvýšiť atraktivitu verejnej dopravy ako alternatívy k individuálnej osobnej doprave Zlepšiť integráciou rôznych módov verejnej dopravy s cieľom zvýšiť jej efektívnosť
I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklo dopravy a alternatívnych foriem mobility	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočná infraštruktúra pre cyklo dopravu a alternatívne formy mobility Nedostatočné využívanie alternatívnych foriem mobility Nedostatočné prepojenie alternatívnych foriem mobility 	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšiť podiel alternatívnych foriem dopravy na prepravných výkonoch v regióne Zlepšiť infraštruktúru potrebnú pre rozvoj alternatívnych foriem dopravy (cyklistické chodníky, parkoviská pre bicykle,

	<p>na iné módy dopravy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné využívanie potenciálu cyklo dopravy v cestovnom ruchu 	<p>zdieľanie bicyklov, technologické platformy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšiť bezpečnosť chodcov a cyklistov • Zlepšiť integráciou rôznych alternatívnych foriem mobility na ostatné módy dopravy
I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné využívanie elektromobility a alternatívnych palív • Nedostatočná infraštruktúra pre podporu rozvoja elektromobility a alternatívnych palív 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšiť podiel využívania elektromobility a alternatívnych v regióne • Zlepšiť infraštruktúru pre podporu rozvoja elektromobility a alternatívnych palív v regióne

3.1.5.1. Opatrenie I.1.1 Rozvoj verejnej a hromadnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy

Názov opatrenia	I.1.1 Rozvoj verejnej a hromadnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy	
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu a zatriktívnenie verejnej dopravy v regióne, s prepojením na individuálnu osobnú dopravu jej integráciou prostredníctvom rozvoja statickej dopravy vo forme riešenia záchytných parkovísk a prestupných uzlov na verejnú dopravu.</p> <p>Opatrenie zároveň rieši integráciu rôznych módov verejnej dopravy tak, aby tieto boli lepšie prepojené a integrované z hľadiska nadväznosti spojov a integrovaných tarifných systémov s cieľom zlepšiť efektivitu verejnej dopravy a zvýšiť jej atraktivitu v porovnaní s individuálnou automobilovou dopravou.</p>	
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšiť podiel verejnej dopravy na prepravných výkonoch v regióne • Zvýšiť atraktivitu verejnej dopravy ako alternatívy k individuálnej osobnej doprave • Zlepšiť integráciou rôznych módov verejnej dopravy s cieľom zvýšiť jej efektivitu 	
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Samosprávny kraj • Mestá a obce • Podniky verejnej dopravy • Veľkí zamestnávateľia 	
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť 	
Výber indikatívnych	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorenie systému regionálnej dopravy zamestnancov do priemyselných 	

projektových zámerov	parkov <ul style="list-style-type: none"> • Riešenie statickej dopravy v obci Bošany
-----------------------------	---

3.1.5.2. *Opatrenie I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility*

Názov opatrenia	I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu alternatívnych foriem mobility, ako je pešia doprava a cyklodoprava, prípadne zdieľaná doprava a ich kombinácie, s cieľom znížiť podiel motorovej dopravy, predovšetkým individuálnej automobilovej dopravy.</p> <p>Opatrenie tiež integruje oblasť mobility s oblasťou zvyšovania kvality života, rozvoja voľnočasových aktivít a cestovného ruchu, nakoľko rozvoj infraštruktúry pre alternatívne formy dopravy neslúži len na rozšírenie možností mobility pracovnej sily, ale aj pre rozvoj vyššie spomínaných oblastí.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšiť podiel alternatívnych foriem dopravy na prepravných výkonoch v regióne • Zlepšiť infraštruktúru potrebnú pre rozvoj alternatívnych foriem dopravy (cyklistické chodníky, parkoviská pre bicykle, zdieľanie bicyklov, technologické platformy) • Zvýšiť bezpečnosť chodcov a cyklistov • Zlepšiť integráciou rôznych alternatívnych foriem mobility na ostatné módy dopravy
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Samosprávny kraj • Mestá a obce
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Budovanie cyklotrás (napríklad cyklotrasa Kanianka, Valaská Belá – Partizánske, okolie Dolných Vesteníc, cyklotrasy do priemyselných parkov) • Budovanie segregovaných cyklistických komunikácií pri cestách • Budovanie prístupových chodníkov do priemyselných parkov

3.1.5.3. *Opatrenie I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív*

Názov opatrenia	I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych

foriem mobility a statickej dopravy

Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja elektromobility a alternatívnych palív ako čistejšej alternatívy ku konvenčným pohonom v doprave.</p> <p>Opatrenie je zamerané predovšetkým na podporu rozvoja infraštruktúry potrebnej pre rozvoj elektromobily a alternatívnych palív (nabíjacie stanice), ako aj na podporu využívania elektromobility a alternatívnych palív subjektami verejnej správy, vo verejnej doprave, či občanmi.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšiť podiel využívania elektromobility a alternatívnych palív v regióne • Zlepšiť infraštruktúru pre podporu rozvoja elektromobility a alternatívnych palív v regióne
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Podnikatelia
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie siete verejných rýchlonabíjacích staníc pre elektromobily • Vybudovanie vývojovo-výrobného centra pre rozvoj elektro-mobility • Podpora elektromobility v meste Handlová

3.1.6. Priorita I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry

Miestna cestná infraštruktúra predstavuje cesty II. a III. triedy a mestské komunikácie. Táto priorita je zameraná na rekonštrukciu a modernizáciu miestnej cestnej infraštruktúry, ako aj na budovanie nových cestných prepojení, napríklad napojení priemyselných parkov a areálov s cieľom zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky, ako aj odkloniť nákladnú dopravu súvisiacu so zásobovaním priemyselných parkov a areálov od centier miest a obcí.

Z hľadiska napojení priemyselných parkov a areálov v regióne je potrebné riešiť napojenia priemyselného parku v Novákoch, v Dolných Vesteniciach, Prievidzi a Handlovej. Existujúce napojenia sú vedené priamo cez mestá a obce, čo zaťažuje mestské komunikácie a križovatky nákladnou dopravou, ktoré nie sú na to kapacitne a technologicky prispôsobené. Nedostatočné napojenie priemyselných parkov a areálov na cesty vyššej triedy spôsobuje dopravné zápchy v špičkových časoch, znižuje bezpečnosť cestnej premávky a zvyšuje emisie z dopravy priamo v mestách a obciach.

V okrese Prievidza je 48 kilometrov ciest II. triedy a 136 kilometrov ciest III. triedy, v okrese Partizánske je 41 kilometrov ciest II. triedy a 60 kilometrov ciest III. triedy. Čo sa týka ich stavu, podľa Prehľadu stavu ciest I., II., a III. triedy vypracovaného Slovenskou správou ciest v roku 2018⁴ v okrese Prievidza je takmer 18% dĺžky ciest II. triedy v stave „vyhovujúci“ a „nevyhovujúci“ (na 5-stupňovej škále „veľmi dobrý“, „dobrý“, „vyhovujúci“, „nevyhovujúci“ a „havarijný“). V prípade ciest III. triedy je takmer 52% dĺžky ciest v stave „vyhovujúci“, „nevyhovujúci“ a „havarijný“. V okrese Partizánske je viac ako 78% dĺžky ciest II. triedy v stave „nevyhovujúci“ a „havarijný“ a v prípade ciest III. triedy je tento podiel takmer 37%. Predovšetkým v prípade ciest III. triedy sú tieto ukazovatele nad priemerom v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja (a v prípade okresu Partizánske aj pri cestách II. triedy). Stav ciest je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

⁴ Prehľad stavu ciest I., II. a III. triedy - stav na základe prehľadov vykonávaných správcom ciest k 6/2018, Slovenská správa ciest

Cesty II. triedy		Stav ciest v %				
Okres	Počet km	Veľmi dobrý	Dobrý	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
Prievidza	47,8	81,7	0,0	6,3	12,0	0,0
Partizánske	40,5	20,1	0,0	1,5	12,6	65,8

Cesty III. triedy		Stav ciest v %				
Okres	Počet km	Veľmi dobrý	Dobrý	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
Prievidza	135,8	47,9	0,2	22,5	27,4	2,0
Partizánske	59,9	57,3	0,0	6,2	22,6	13,9

Modernizácia ciest II. a III. triedy tak má napomôcť zvýšeniu bezpečnosti a plynulosti premávky a zvýšeniu mobility pracovnej sily v rámci regiónu.

Prehľad navrhovaných opatrení a sledovaných cieľov v rámci *Priority 1.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry* je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne	<ul style="list-style-type: none"> Stav ciest II. a III. triedy v regióne horná Nitra je v nevyhovujúcom stave a ich kvalita je pod priemerom kvality ciest v Trenčianskom samosprávnom kraji 	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie technických parametrov ciest II. a III. triedy aspoň na úroveň priemeru v Trenčianskom samosprávnom kraji Zvýšenie bezpečnosti na cestách II. a III. triedy
I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočné napojenie priemyselných parkov a areálov, nevhodné a kapacitne nedostatočné napojenie cez centrá miest a obcí 	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie technických parametrov miestnych komunikácií Zvýšenie bezpečnosti na miestnych komunikáciách Vybudovanie nových napojení priemyselných parkov a areálov na cesty vyššej triedy Presmerovanie nákladnej dopravy pre zásobovanie priemyselných parkov a areálov mimo centrá miest a obcí

3.1.6.1. Opatrenie I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne

Názov opatrenia	I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na investície do rekonštrukcie a modernizácie ciest II. a III. triedy v regióne s cieľom zlepšiť stavebno-technický stav ciest a bezpečnosť premávky na cestách a podporiť tak tiež mobilitu pracovnej sily v rámci regiónu. Opatrenie zahŕňa projektovú prípravu, ako aj samotnú realizáciu investícií.</p> <p>Zlepšenie parametrov ciest II. a III. triedy môže zahŕňať obnovu povrchu ciest, zlepšenie šírkových parametrov ciest, zvýšenie bezpečnosti križovaní ciest, riešenie bodových závad, ako aj zvýšenie bezpečnosti chodcov a cyklistov na cestách.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie technických parametrov ciest II. a III. triedy aspoň na úroveň priemeru v Trenčianskom samosprávnom kraji • Zvýšenie bezpečnosti na cestách II. a III. triedy
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Samosprávny kraj
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Motoristi
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonštrukcia vybraných úsekov ciest II. triedy a III. triedy (napríklad II/511 Veľké Uherce – Skýcov, obnova technických parametrov cesty II/512, rekonštrukcia úsekov cesty č. II/516, rekonštrukcia úsekov cesty č. II/574, rekonštrukcia cesty č. II/592 Bánovce nad Bebravou – Nadlice, rekonštrukcia cesty č. II/593 hranica Trenčianskeho a Nitrianskeho samosprávneho kraja – Partizánske, rekonštrukcia ciest III. triedy Krásno – Turčianky, Ješkova Ves – Veľký Klíž, cesty III. triedy v obci Sebedražie, a pod.)

3.1.6.2. Opatrenie I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení

Názov opatrenia	I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj ciest v správe miest a obcí vo fáze projektovej prípravy aj samotnej realizácie investície s cieľom zlepšiť stav miestnych komunikácií z hľadiska stavebno-technických parametrov a bezpečnosti premávky na miestnych komunikáciách.</p> <p>Opatrenie je tiež špecificky zamerané na budovanie nových napojení priemyselných parkov a areálov a zabezpečiť dostatočné prepravné kapacity pre</p>

potreby ich zásobovania tak, aby boli dopravné toky smerované mimo centrál miest a obcí, čo má prispieť k zníženiu zaťaženia existujúcich miestnych komunikácií nákladnou dopravou, zvýšiť bezpečnosť premávky v exponovaných miestach v blízkosti priemyselných parkov a areálov a znížiť emisie z nákladnej dopravy v centrách miest a obcí.

Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie technických parametrov miestnych komunikácií • Zvýšenie bezpečnosti na miestnych komunikáciách • Vybudovanie nových napojení priemyselných parkov a areálov na cesty vyššej triedy • Presmerovanie nákladnej dopravy pre zásobovanie priemyselných parkov a areálov mimo centrál miest a obcí
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Motoristi • Zamestnávateľia v priemyselných parkoch a areáloch
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie prístupovej cesty k rekreačnému a obytnému územiu na podporu rozmachu priemyselného areálu v Novákoch • Výstavba prístupovej komunikácie do priemyselnej zóny v Dolných Vesteniciach • Prístupová komunikácia do priemyselnej zóny v Handlovej

3.1.7. Priorita I.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre

Nadradenou cestnou infraštruktúrou sa rozumejú diaľnice a rýchlostné cesty. V rámci tejto priority sa však riešia aj cesty I. triedy, nakoľko tieto tiež predstavujú tzv. „chrbticovú“ cestnú sieť, ktorá okrem funkcie miestnej obsluhy územia a tranzitu plní aj funkciu napojenia na sieť diaľnic a rýchlostných ciest. Regiónom hornej Nitry prechádzajú cesty I. triedy I/9 (v minulosti súčasť cesty I/50), ktorá spája Drietomu so Žiarom nad Hronom a I/64, ktorá spája Komárno a Žilinu. V koridore cesty I/9 je zároveň vedená Európska cesta E572. Cesta I/9 zároveň zabezpečuje napojenie regiónu na diaľnicu D1 pri Trenčíne a rýchlostnú cestu R1 pri Žiari nad Hronom. Cesta I/64 predstavuje alternatívne napojenie na rýchlostnú cestu R1 pri Nitre, a taktiež v budúcnosti napojenie na severnú časť diaľnice D1.

V súčasnosti nie je v regióne hornej Nitry dokončený žiadny úsek rýchlostnej cesty. Priamo cez región je plánovaná rýchlostná cesta R2 a R8. Momentálne je v západnej časti rýchlostnej cesty R2 v užívaní len jeden úsek v polovičnom profile, Ruskovce-Pravotice (obchvat Bánoviec nad Bebravou), a takisto v polovičnom profile obchvat Žiaru nad Hronom. Z mesta Prievidza je dostupnosť na súvislú sieť diaľnic a rýchlostných ciest nasledovná:

- V smere na Trenčín – diaľnica D1 – 65 km, približne 1 hodina
- V smere na Žiar nad Hronom – rýchlostná cesta R1 – 38 km, približne 40 minút
- V smere na Nitru – rýchlostná cesta R1 – 80 km, približne 1 hodina, 20 minút

Z pohľadu dostupnosti na sieť diaľnic a rýchlostných ciest patrí región k podpriemerným, nie však k najhorším regiónom na Slovensku. Zaošáva však za okolitými regiónmi v Trenčianskom a Nitrianskom kraji. Z hľadiska dostupnosti regiónu je potrebné preto do budúcnosti ďalej pripravovať výstavbu rýchlostných ciest, pričom prioritizácia úsekov a parametre by mali vychádzať z príslušných štúdií realizovateľnosti. Čo sa týka prípravného procesu, najďalej v príprave sú úseky rýchlostnej cesty R2 začínajúce od križovatky s diaľnicou D1 po Ruskovce, ktoré sú v procese prípravy a vypracovania dokumentácie pre stavebné povolenie⁵.

Pre zabezpečenie dostupnosti na nadradenú cestnú infraštruktúru je dôležitá aj kvalita ciest I. triedy. V regióne hornej Nitry je podľa Prehľadu stavu ciest⁶ vypracovanom Slovenskou správou ciest 95 km ciest I. triedy v okrese Prievidza, resp. 21 km ciest I. triedy v okrese Partizánske. Podľa hodnotenia ich stavu je v okrese Prievidza viac ako 31% týchto ciest v stave „nevyhovujúci“ a „havarijný“. V okrese Partizánske je v tomto stave takmer 41%. Nakoľko cesty I. triedy zabezpečujú napojenie regiónu hornej Nitry na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, je dôležitá ich kvalita nielen priamo v regióne, ale aj v okolitých okresoch, hlavne v smeroch napojenia na nadradenú cestnú infraštruktúru. V okrese Trenčín, kde sa cesta I/9 napája na diaľnicu D1, bolo v roku 2017 v stave „nevyhovujúci“ a „havarijný“ až takmer 63% ciest I. triedy.

Ďalší rozvoj nadradenej infraštruktúry v regióne, ako aj modernizácia ciest I. triedy, ktoré napájajú región na nadradenú cestnú infraštruktúru, má prispieť k zvýšeniu dostupnosti regiónu hornej Nitry na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, ako aj zvýšiť bezpečnosť na cestách a odkloniť tranzitnú dopravu od miest a obcí.

Prehľad navrhovaných opatrení a sledovaných cieľov v rámci *Priority 1.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre* je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest v regióne	<ul style="list-style-type: none"> V regióne hornej Nitry nie je momentálne postavená žiadna súčasť nadradenej cestnej infraštruktúry Dostupnosť na najbližšie súvislé diaľnice a rýchlostné cesty sa podľa smeru pohybuje od 40 do 80 minút 	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie dostupnosti regiónu na sieť diaľnic a rýchlostných ciest Podpora projektovej prípravy výstavby rýchlostných ciest v regióne Hľadanie vhodných zdrojov financovania výstavby rýchlostných ciest v regióne
I.3.2 Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne	<ul style="list-style-type: none"> Vysoký podiel ciest I. triedy v okresoch Prievidza a Partizánske, ako aj v okresoch, ktoré zabezpečujú napojenie regiónu horná Nitra na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, je v nevyhovujúcom, prípadne havarijnom stave Na cestách I. triedy sú bodové závady, chýbajú obchvaty miest a obcí 	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie technických parametrov ciest I. triedy Zvýšenie bezpečnosti na cestách I. triedy Presmerovanie tranzitnej dopravy mimo centrál miest a obcí

⁵ <https://www.ndsas.sk/stavby/priprava-stavieb>

⁶ Prehľad stavu ciest I., II. a III. triedy - stav na základe prehľadov vykonávaných správcom ciest k 6/2018, Slovenská správa ciest

3.1.7.1. Opatrenie I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest v regióne

Názov opatrenia	I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest v regióne
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu ďalšej projektovej prípravy a výstavby rýchlostných ciest R2 a R8 v regióne na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti s cieľom skrátiť časť dojazdu z regiónu horná Nitra na nadradenú cestnú infraštruktúru. Opatrenie má tiež prispieť k zvýšeniu bezpečnosti na cestách, plynulosti cestnej premávky a odkloneniu tranzitnej dopravy mimo centier miest a obcí.</p> <p>V prepojení na ďalšie opatrenia má taktiež prispieť k ekonomickému rozvoju regiónu, predovšetkým so zameraním na logisticky náročné odvetvia. Čiastkovým cieľom opatrenia je tiež hľadať nové možnosti financovania a modelov výstavby rýchlostných ciest v regióne vzhľadom na obmedzené možnosti financovania z fondov EÚ a zo štátneho rozpočtu.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie dostupnosti regiónu na sieť diaľnic a rýchlostných ciest • Podpora projektovej prípravy výstavby rýchlostných ciest v regióne • Hľadanie vhodných zdrojov financovania výstavby rýchlostných ciest v regióne
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Národná diaľničná spoločnosť
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Motoristi
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Prípravné práce a výstavba úsekov rýchlostnej cesty R2

3.1.7.2. Opatrenie I.3.2 Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne

Názov opatrenia	I.3.2 Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na investície do rekonštrukcie a modernizácie ciest I. triedy v regióne hornej Nitry a v priľahlých okresoch s cieľom zlepšiť stavebno-technický stav ciest a bezpečnosť premávky na cestách a podporiť tak dostupnosť na nadradenú cestnú infraštruktúru, a tiež mobilitu pracovnej sily v rámci regiónu. Opatrenie zahŕňa projektovú prípravu, ako aj samotnú realizáciu investícií.</p> <p>Zlepšenie parametrov ciest I. triedy môže zahŕňať obnovu povrchu ciest, zlepšenie šírkových parametrov ciest, zvýšenie bezpečnosti križovaní ciest, riešenie bodových závad, ako aj zvýšenie bezpečnosti chodcov a cyklistov na cestách.</p>

Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie technických parametrov ciest I. triedy • Zvýšenie bezpečnosti na cestách I. triedy • Presmerovanie tranzitnej dopravy mimo centrá miest a obcí
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenská správa ciest
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Motoristi
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonštrukcia cesty I/9 /Dolné Vestenice – Nováky • Prestavba úseku cesty I/9 v okolí Handlovej • Modernizácia cesty I/9 v úseku Chocholná - Mníchova Lehota • Cesta I/64 - Obchvat mesta Prievidze I. etapa, 2. stavba

3.1.8. Priorita I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry

Pod rozvojom ostatnej infraštruktúry sa rozumie rozvoj a ďalšie využitie železničnej infraštruktúry a dopravy v regióne, rozvoj leteckej infraštruktúry pre potreby miestnych podnikov, rozvoja cestovného ruchu a športových a rekreačných aktivít, a tiež rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí.

Región hornej Nitry je napojený na železničnú sieť prostredníctvom nasledovných železničných tratí:

- Trať 143 – Trenčín-Chynorany – neelektrifikovaná jednokoľajná trať
- Trať 140 – Nové Zámky-Prievidza – čiastočne elektrifikovaná jednokoľajná trať
- Trať 145 – Prievidza-Horná Štubňa – neelektrifikovaná jednokoľajná trať
- Trať 144 – Prievidza-Nitrianske Pravno – neelektrifikovaná jednokoľajná trať

Z hľadiska dopravnej obslužnosti regiónu po železnici je na tratiach 143, 140 a 145 prevádzkovaná osobná železničná doprava. Z mesta Prievidza je prevádzkovaná pravidelná linka do Bratislavy bez prestupu vo frekvencii 4 krát denne. Cestovná doba je približne 3 hodiny, čím nemôže konkurovať osobnej automobilovej doprave. Čo sa týka spojenia mesta Prievidza s krajským mestom Trenčín, toto je možné prostredníctvom liniek prevádzkovaných na tratiach 140 a 143. Linky sú prevádzkované vo frekvencii 4 krát denne a cestovná doba je do 2 hodín s prestupom v Chynoranoch, čím nemôže konkurovať osobnej automobilovej doprave ani autobusovej doprave. Do budúcnosti je teda potrebné rozvíjať železničnú dopravu s ohľadom na frekvenciu a rýchlosť spojení, hlavne smerom na Trenčín a Bratislavu. Možnosťou je tiež rozvoj lokálnej železničnej dopravy z Prievidze smerom na Hornú Štubňu a obnova prevádzky a rozvoj na trati z Prievidze na Nitrianske Pravno v závislosti od dopytu a ekonomiky prevádzky.

V regióne je tiež vybudované významné zázemie z hľadiska nákladnej železničnej infraštruktúry, predovšetkým v priemyselných areáloch. Železničná infraštruktúra je vybudovaná v areáloch Hornonitrianskych baní Prievidza a Elektrárne Nováky. Táto infraštruktúra môže byť v procese transformácie regiónu ďalej využitá v nových ekonomických sektoroch.

Letecká infraštruktúra v regióne hornej Nitry predstavuje predovšetkým verejné medzinárodné letisko v Prievidzi, ktoré je prevádzkované Aeroklubom Prievidza. Letisko je využívané predovšetkým na športové a rekreačné účely a nepravidelnú leteckú dopravu. V roku 2018 bola realizovaná modernizácia vzletovej a pristávacej dráhy, ktorá bola vyasfaltovaná. V rámci transformácie sa tým vytvára možnosť na ďalší rozvoj letiska, ktoré by mohol v budúcnosti slúžiť pre potreby rozvoja cestovného ruchu v regióne, ako aj pre potreby miestnych podnikov.

Región hornej Nitry je pokrytý 4G mobilným internetom všetkými veľkými telekomunikačnými operátormi. Rýchlosť mobilného internetu je väčšinou do 75 Mbit/s, vyššou rýchlosťou je pokryté len mesto Prievidza, aj to len jedným operátorom, a to do rýchlosti 225 Mbit/s. Rýchlym pevným internetom s rýchlosťou do 20 Mbit/s je pokrytá väčšina miest a obcí v regióne, super rýchlym internetom s rýchlosťou do 300 Mbit/s však nie sú kompletne pokryté ani najväčšie mestá regiónu⁷. Transformácia regiónu vytvára príležitosť využiť vybrané časti miest v regióne pre testovanie nových technológií vysokorýchlostných telekomunikačných sietí.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.4.1 Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy	<ul style="list-style-type: none"> Región hornej Nitry je prepojený železničnou infraštruktúrou, avšak tá je jednokoľajná a nie je elektrifikovaná Osobná železničná doprava v smere na krajské mesto Trenčín a na Bratislavu nie je konkurencieschopná v porovnaní s inými módmi dopravy (frekvencia spojení, cestovný čas) V priemyselných areáloch HBP a ENO je vybudovaná železničná infraštruktúra, ktorá môže byť v budúcnosti využívaná v nových ekonomických sektoroch 	<ul style="list-style-type: none"> Modernizácia železničných tratí v regióne (zlepšenie parametrov trate) Zlepšenie dostupnosti ekonomických centier prostredníctvom železničnej dopravy (Trenčín, Bratislava) Nové udržateľné ekonomické využitie železničnej infraštruktúry v priemyselných areáloch
I.4.2 Rozvoj leteckej infraštruktúry	<ul style="list-style-type: none"> V regióne je verejné medzinárodné letisko v Prievidzi, a niekoľko menších športových letísk Letisko v Prievidzi prešlo modernizáciou dráhy, primárne je ale využívané na športové a rekreačné účely 	<ul style="list-style-type: none"> Ďalší rozvoj infraštruktúry letiska a jeho zázemia Zvýšenie využívania letiska v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu a pre potreby miestnych podnikov
I.4.3 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí	<ul style="list-style-type: none"> Rýchlosť mobilného internetu je väčšinou do 75 Mbit/s, vyššou rýchlosťou je pokryté len mesto Prievidza Super rýchlym pevným internetom s rýchlosťou do 300 Mbit/s nie sú kompletne pokryté ani najväčšie mestá regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie dostupnosti k fixným a mobilným vysokorýchlostným telekomunikačným sieťam Zvýšenie využívania fixných a mobilných vysokorýchlostných sietí Vytvorenie predpokladov pre rozvoj investícií v oblastiach vyžadujúcich vysokorýchlostné telekomunikačné siete

⁷ Mapy pokrytia siete a dostupnosti služieb telekomunikačných operátorov Slovak Telekom, Orange, O2 a 4ka

3.1.8.1. Opatrenie I.4.1 Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy

Názov opatrenia	I.4.1 Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na zvýšenie využívania železničnej dopravy v regióne hornej Nitry ako aj jej využívanie ako spojenie s inými regiónmi. Opatrenia by mali viesť k zlepšeniu železničnej infraštruktúry a k zvýšeniu konkurencieschopnosti železničnej dopravy voči iným módom dopravy. Rozvoj v oblasti osobnej železničnej dopravy by sa mal zameriavať na zlepšenie dostupnosti regiónu hornej Nitry prostredníctvom železnice formou zrýchlenia a zlepšenia frekvencie spojov.</p> <p>Opatrenie je ďalej zamerané na riešenie nových možností využitia existujúcej železničnej infraštruktúry, predovšetkým v areáloch baní, ktorá pri utlmannaní banskej činnosti bude k dispozícii pre nové využitie, ako napríklad pre rozvoj ekonomických sektorov a priemyslu vyžadujúcich takúto infraštruktúru.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizácia železničných tratí v regióne (zlepšenie parametrov trate) • Zlepšenie dostupnosti ekonomických centier prostredníctvom železničnej dopravy (Trenčín, Bratislava) • Nové udržateľné ekonomické využitie železničnej infraštruktúry v priemyselných areáloch
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Železnice Slovenskej republiky • Prevádzkovatelia osobnej železničnej dopravy • HBP • Slovenské elektrárne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Podniky v regióne
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Využitie existujúcej železničnej infraštruktúry v priemyselných parkoch pre nové výroby

3.1.8.2. Opatrenie I.4.2 Rozvoj leteckej infraštruktúry

Názov opatrenia	I.4.2 Rozvoj leteckej infraštruktúry
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj leteckej infraštruktúry a leteckej dopravy v regióne, ktorej rozvoj má podporiť cestovný ruch, predovšetkým v súvislosti s kúpeľníctvom v meste Bojnice, ale taktiež má podporiť ďalší rozvoj rekreačného a športového lietania, ako voľnočasových aktivít súvisiacich s kvalitou života v regióne. Rozvoj leteckej infraštruktúry má prispieť taktiež k ďalšiemu rozvoju nových ekonomických sektorov investícií, vďaka blízkosti letiska v Prievidzi</p>

k priemyselnému parku.

Opatrenia pre rozvoj leteckej infraštruktúry by mali byť zamerané na rozvoj zázemia letiska tak, aby dokázalo prispievať k podpore rozvoja cestovného ruchu a potenciálnych investícií.

Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Ďalší rozvoj infraštruktúry letiska a jeho zázemia • Zvýšenie využívania letiska v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu a pre potreby miestnych podnikov
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Aeroklub Prievidza • Prevádzkovatelia letísk • Podniky v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Návštevníci regiónu • Podniky v regióne
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba prevádzkovej budovy Letiska Prievidza

3.1.8.3. Opatrenie I.4.3 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí

Názov opatrenia	I.4.3 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj fixných a mobilných vysokorýchlostných širokopásmových telekomunikačných sietí v regióne hornej Nitry. Opatrenie má prispieť nielen k zvýšeniu dostupnosti vysokorýchlostného internetu pre obyvateľstvo, ale má prispieť aj k vytvoreniu infraštruktúry potrebnej pre rozvoj nových sektorov ekonomiky, ktoré si vyžadujú kvalitnú a vysokorýchlostnú telekomunikačnú infraštruktúru.</p> <p>Opatrenie je tak zamerané nielen na zvyšovanie kvality života, ale aj na vytvorenie predpokladov pre nové formy práce, rozvoj inovácií, digitálnej ekonomiky a investícií v oblasti tzv. Industry 4.0.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie dostupnosti k fixným a mobilným vysokorýchlostným telekomunikačným sieťam • Zvýšenie využívania fixných a mobilných vysokorýchlostných sietí • Vytvorenie predpokladov pre rozvoj investícií v oblastiach vyžadujúcich vysokorýchlostné telekomunikačné siete
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Štát • Telekomunikační operátori • Mestá a obce

Cieľové skupiny

- Verejnosť
- Podniky v regióne

**Výber indikatívnych
projektových zámerov**

- Zatiaľ neboli predložené indikatívne projektové zámery
-

3.2. Pilier II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie

3.2.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Transformácia regiónu vyplývajúca z postupného útlmu ťažby uhlia a výroby energií z uhlia bude znamenať útlm ekonomickej činnosti a zamestnanosti v týchto odvetviach a bude si vyžadovať preorientovanie regionálnej ekonomiky na nové odvetvia, prípadne ďalší rozvoj už etablovaných odvetví. Pilier zameraný na podporu ekonomickej transformácie je preto najvýznamnejší zo všetkých štyroch pilierov akčného plánu. Zatiaľ čo ostatné piliere sú zamerané na zlepšovanie podmienok pre rozvoj ekonomiky (infraštruktúra, vzdelávanie), prípadne na zvyšovanie atraktivity regiónu a kvality života, ekonomický pilier je zameraný priamo na zabezpečenie budúcnosti regiónu z pohľadu zamestnanosti, ekonomických aktivít ľudí v regióne a nové sektory a odvetvia, na ktorých bude región stavať po ukončení ťažby uhlia.

Budúca ekonomika regiónu hornej Nitry by mala byť vyvážená z pohľadu štruktúry podnikateľských aktivít a zamestnanosti. V regióne sa už dnes etablojú významní veľkí zamestnávateľia, ktorí môžu v budúcnosti nahradiť zaniknuté pracovné miesta v ťažobnom priemysle, zároveň by však mal byť podporovaný aj rozvoj malého a stredného podnikania a rozvoj inovácií a odvetví s vyššou pridanou hodnotou, aj v súvislosti s očakávanými štruktúrnymi zmenami v priemysle vyplývajúcimi z automatizácie a nástupu Industry 4.0.

Región hornej Nitry netrpí v súčasnosti vysokou nezamestnanosťou. Miera evidovanej nezamestnanosti ku koncu roka 2018 bola v okrese Prievidza 4,46% a v okrese Partizánske 2,96%, v oboch prípadoch pod priemerom za celé Slovensko⁸. Postupné utlmovanie banskej činnosti však bude viesť k nárastu nezamestnanosti, k čomu môže prispieť aj ekonomická konjunktúra. Problémom regiónu je však odliv obyvateľov a starnutie obyvateľstva

Prínosom piliera Ekonomika, podnikanie a inovácie tak nemá byť len riešiť vzniknutú nezamestnanosť súvisiacu s ukončovaním ťažby uhlia, ale predovšetkým vytvorenie podmienok pre tvorbu nových pracovných miest v nových odvetviach, ktoré zabezpečia atraktivitu regiónu najmä pre mladú generáciu, aby z regiónu neodchádzala. Zároveň má napomôcť rozvoju nových ekonomických aktivít, nakoľko aj vzhľadom na vekovú štruktúru zamestnancov v ťažobnom priemysle v regióne sa dá predpokladať, že s postupným útlmom ťažby bude významný počet týchto zamestnancov odchádzať do dôchodku, prípadne predčasného dôchodku.

3.2.2. Východisková situácia

Ekonomika hornej Nitry je v súčasnosti diverzifikovaná. V okrese Prievidza je zastúpený okrem ťažobného priemyslu a energetiky taktiež strojársky priemysel, chemický priemysel, stavebníctvo, gumárstvo, potravinárstvo a zbrojársky priemysel. Okrem toho je v okrese rozvinutý aj cestovný ruch, predovšetkým orientovaný na kúpeľníctvo v meste Bojnice. V okrese Partizánske je priemysel zameraný predovšetkým na obuvníctvo a kožiarsky priemysel, ale taktiež na nábytkárstvo. Spoločnosť HBP a jej pridružené spoločnosti sú naďalej najväčším zamestnávateľom v regióne hornej Nitry. V závislosti od zdroja je uvádzaný počet zamestnancov od 3 000 do 4 000⁹. Ďalšie pracovné miesta sú naviazané na banské činnosti v odberateľsko-dodávateľskom reťazci, napríklad vo výrobe energie z hnedého uhlia. Medzi ďalšie veľké podniky v regióne patria napríklad Fortischem, GeWis Slovakia, Brose, Nestlé, Honeywell, Rialto, Contitech (Continental), SaarGummi, Vegum a Slovaktual, ktoré zamestnávajú kumulovane okolo 9 000 zamestnancov. Napriek diverzifikácii ekonomiky v regióne do rôznych sektorov priemyslu je výkonnosť ekonomiky z hľadiska pridanej hodnoty na obyvateľa pod priemerom Slovenska. Na základe údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky, pridaná hodnota v priemysle na obyvateľa bola v rokoch od 2009 do 2016 pod úrovňou slovenského priemeru. V roku 2016 bola pridaná hodnota v priemysle na obyvateľa v okrese Prievidza 2 426 EUR a v okrese Partizánske 1 761 EUR oproti slovenskému priemeru 2 767 EUR¹⁰.

⁸ Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, December 2018, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

⁹ Počet zamestnancov závisí od toho, či sú zarátané len pozície priamo v bankských činnostiach alebo aj v dcérskych spoločnostiach súvisiacich s bankskou činnosťou, resp. aj zamestnanci dcérskych spoločností mimo bankských činností.

¹⁰ Štatistický úrad Slovenskej republiky, StatData – Verejná databáza údajov

Významným zdrojom zamestnanosti a ekonomickej aktivity sú tiež mikro, malé a stredné podniky. Z tohto pohľadu je región hornej Nitry v porovnaní s priemerom Slovenska podpriemerný. Počet registrovaných podnikov v regióne za posledných niekoľko rokov stúpa, avšak klesá počet živnostníkov a samostatne zárobkovo činných osôb¹¹. Malé a stredné podniky na Slovensku, vrátane regiónu hornej Nitry majú nízky inovačný potenciál. Problémami malých a stredných podnikov sú najmä nižšia produktivita, prístup k financovaniu a administratívna záťaž pri zakladaní a ďalšom rozvoji podnikania.

Región hornej Nitry je tiež pod priemerom Slovenska z hľadiska absorpcie finančnej pomoci z kohéznych a štrukturálnych fondov EÚ. V rokoch 2007-2015 bola celková suma regionálnych projektov z fondov EÚ 4,8 mld. EUR (mimo národných projektov), pričom v regióne hornej Nitry bola táto suma 144 mil. EUR. Okrem toho, hlavným prijímateľom pomoci je verejný sektor, čo značí aj nízku absorpciu fondov EÚ na strane súkromného sektora.

Ako bolo spomínané vyššie, z hľadiska nezamestnanosti je región hornej Nitry pod priemerom miery evidovanej nezamestnanosti na Slovensku. Ku koncu roka 2018 bola v okrese Prievidza miera evidovanej nezamestnanosti 4,46% a v okrese Partizánske 2,96%, zatiaľ čo priemer na Slovensku bol 5,04%. Úroveň nezamestnanosti v regióne predstavuje dobrú východiskovú pozíciu pre transformáciu z uhoľnej ekonomiky, nakoľko vytvára priestor pre absorpciu nových uchádzačov na trhu práce, ktorí prídu o zamestnanie v banskom sektore a súvisiacich činnostiach. Podľa správy Slovenskej akadémie vied by nárazové ukončenie banskej činnosti mohlo spôsobiť nárast nezamestnanosti v okrese Prievidza na približne 8% až 10%, nakoľko sa počíta aj so znížením nepriamej zamestnanosti v naviazaných odvetviach.

Predpokladá sa však postupné utlmovanie banskej činnosti, pričom časť zamestnancov banského sektora bude odchádzať do dôchodku alebo predčasného dôchodku. Podľa vekovej štruktúry zamestnancom baní je približne 45% vo veku nad 50 rokov, pričom v čase začiatku útlmu banskej činnosti dosiahnu najmladší zamestnanci z tejto skupiny vek okolo 55 rokov. Pri postupnom utlmení ťažby a aj na základe plánov významných podnikov v regióne je predpoklad, že trh práce by mal byť schopný vytvoriť dostatočné množstvo nových pracovných príležitostí pre udržanie zamestnanosti a ekonomickej aktivity v regióne.

3.2.3. Cieľová situácia

Rámčovým cieľom piliera Ekonomika, inovácie a podnikanie je zabezpečiť zamestnanosť a ekonomickú aktivitu v regióne po útlme ťažby hnedého uhlia a s ním spojených činností, a to rozvojom existujúcich sektorov ekonomiky v regióne, ako aj diverzifikáciou do nových sektorov. Cieľom je podporiť investície, ktoré vytvoria nové pracovné miesta v existujúcich a nových podnikoch a rozvojových projektoch zameraných na nové využitie hnedých parkov po banskej činnosti a po výrobe energie z hnedého uhlia, a taktiež podporiť zakladanie a rozvoj malých a stredných podnikov a podporiť inovačný potenciál podnikov v regióne.

V cieľovej situácii sa bude v regióne hornej Nitry rozvíjať diverzifikovaná ekonomika v symbióze s ochranou životného prostredia, a s využitím historického zamerania regiónu, napríklad v oblasti energetiky, chemického, gumárenského a zbrojárskeho priemyslu. Ekonomika regiónu má zabezpečiť na jednej strane nové pracovné príležitosti pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí budú v čase utlmenia banskej činnosti stále v produktívnom veku, ale predovšetkým sa musí zamerať na rozvoj atraktívnych pracovných príležitostí pre mladú generáciu, ktorú je potrebné v regióne hornej Nitry udržať a znižovať emigráciu z regiónu a s tým súvisiaci trend starnutia obyvateľstva. Ekonomika regiónu bude taktiež reagovať na nové výzvy v priemysle, akými sú automatizácia a inovácie výrobných procesov a zavádzanie princípov Industry 4.0, ktorých postupný nástup sa bude prekrývať s obdobím transformácie regiónu z ekonomiky založenej na ťažbe uhlia.

V oblasti podnikania a inovácií je potrebné zlepšiť technickú podporu v regióne a posilniť asistenciu pri zakladaní a rozvoji malých a stredných podnikov, a taktiež asistenciu pri čerpaní podporných finančných nástrojov, či už fondov EÚ alebo národných fondov, čím sa zlepši absorpčná kapacita týchto fondov na strane súkromného sektora a zvýši inovačná aktivita podnikov.

¹¹ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied

Región hornej Nitry mal v minulosti silnú tradíciu aj v oblasti poľnohospodárstva. Tento sektor ekonomiky je možné tiež rozvíjať, najmä vzhľadom na potenciál využitia pozemkov HBP na poľnohospodársku činnosť, prípadne zameranie sa na rozvoj organického poľnohospodárstva v súvislosti s rozvojom udržateľnej a obehovej ekonomiky. Princípy obehovej ekonomiky by sa mali uplatňovať aj v iných sektoroch ekonomiky, ako napríklad podpora lokálnej produkcie a spotreby, udržateľného odpadového či vodného hospodárstva a energetiky.

Región by tiež mal stavať na tradícii cestovného ruchu, predovšetkým v nadväznosti na kúpeľníctvo, s prepojením na banskú tradíciu a iné turistické a voľnočasové atrakcie v regióne. Turistický ruch v regióne je doplnkovým a sezónnym sektorom ekonomiky. Rozvoj cestovného ruchu je možné podporiť prostredníctvom zlepšenia marketingu regiónu, integráciou ponuky turistického ruchu a investíciami do infraštruktúry cestovného ruchu.

3.2.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Ekonomika, podnikanie a inovácie pozostáva z piatich priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita II.1 Podpora inovácií, výskumu a vývoja
 - Opatrenie II.1.1 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky
 - Opatrenie II.1.2 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v oblasti udržateľnej energetiky
- Priorita II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest
 - Opatrenie II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest
 - Opatrenie II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch
- Priorita II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
 - Opatrenie II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom
 - Opatrenie II.3.2 Podpora rozvoja malých a stredných podnikov
- Priorita II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky
 - Opatrenie II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a organického a obehového poľnohospodárstva
 - Opatrenie II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehovej ekonomiky
- Priorita II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
 - Opatrenie II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu
 - Opatrenie II.5.2 Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne

Priority a opatrenia v rámci piliera Ekonomika, podnikanie a inovácie sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

3.2.5. Priorita II.1 Podpora inovácií, výskumu a vývoja

Priorita je zameraná na zvýšenie inovačnej aktivity podnikov v regióne s cieľom podporovať výskum a vývoj a činnosti s vyššou pridanou hodnotou. Slovensko má celkovo problém s inovačným potenciálom a podporou inovácií, výskumu a vývoja, pričom región hornej Nitry nie je výnimkou. Z hľadiska čerpania pomoci z fondov EÚ patrí oblasť výskumu a inovácií k dlhodobým problémovým oblastiam.

Jednou z problémových oblastí týkajúcich sa inovácií, výskumu a vývoja je obmedzená kapacita predovšetkým malých a stredných podnikov v regióne pripraviť kvalitné inovatívne projekty, ktoré by sa mohli úspešne uchádzať o finančnú podporu, či už z národne riadených fondov EÚ zameraných na inovácie, ale aj z centrálne riadených dotačných programov EÚ, ako napríklad Horizont 2020. Väčšie spoločnosti v regióne hornej Nitry už dnes realizujú výskum a vývoj, pričom do budúcnosti plánujú výskumné aktivity ďalej rozširovať. Je však potrebné zapojiť do inovačných aktivít aj malé a stredné podniky a prepojiť ich tiež na vzdelávacie inštitúcie.

Podpora inovácií v regióne by mala byť v súlade s víziou transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky na nové sektory ekonomiky, zároveň by však mala stavať aj na historickej špecializácii regiónu, predovšetkým na tradíciu energetiky, kde sa ponúkajú príležitosti na výskum a vývoj vo viacerých oblastiach, ako sú napríklad obnoviteľné zdroje energie, smart distribučné siete elektriny, smart riešenia v oblasti energetickej efektívnosti, a podobne.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.1.1 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky	<ul style="list-style-type: none"> Inovačný potenciál miestnych podnikov je nízky, predovšetkým v malých a stredných podnikoch Absorpčná schopnosť podnikov v regióne prijímať podpory z fondov EÚ je pod priemerom Slovenska Výskum a vývoj v regióne pokrývajú v obmedzenej miere len väčšie podniky 	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšiť inovačnú aktivitu malých a stredných podnikov v regióne podporou inovatívnych projektov zameraných na špecializáciu regiónu ako aj na nové sektory ekonomiky Rozšíriť výskumné a vývojové aktivity veľkých podnikov v regióne Prepojiť inovačné aktivity malých a stredných podnikov s veľkými podnikmi a vzdelávacími inštitúciami a vytvoriť tak inovačný ekosystém Zlepšiť technickú podporu pre podniky pri príprave projektov výskumu a inovácií a pri žiadaní o financovanie z fondov EÚ
II.1.2 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v oblasti udržateľnej energetiky	<ul style="list-style-type: none"> Región má tradíciu v sektore energetiky od spustenia elektrárne v Novákoch v 50-tych rokoch 20. storočia Región však nie je lídrom v obnoviteľných zdrojoch energie a v inováciách v energetike 	<ul style="list-style-type: none"> Zachovať a ďalej rozvíjať sektor energetiky v regióne ako jedného z pilierov ekonomickej transformácie Rozvíjať výskum a vývoj v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, energetickej efektívnosti, bezuhlíkovej energetiky a smart riešení v energetike

3.2.5.1. Opatrenie II.1.1 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky

Názov opatrenia	II.1.1 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.1 Podpora inovácií, výskumu a vývoja
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu inovácií, výskumu a vývoja vo veľkých podnikoch, ako aj na podporu inovačného potenciálu malých a stredných podnikov. Inovačný potenciál môže byť stavaný na tradičnej ekonomickej špecializácii regiónu s využitím existujúcich kvalifikovaných pracovných síl a infraštruktúry (banské technológie, gumárstvo, chemický priemysel, zbrojársky priemysel), ako aj na nových diverzifikovaných sektoroch ekonomiky (automobilový priemysel, elektromobilita) a na nových trendoch v oblasti priemyslu (robotizácia, automatizácia, Industry 4.0).</p> <p>Opatrenie by malo riešiť nielen samotnú podporu inovácií, výskumu a vývoja a zvýšenie inovačnej aktivity v regióne, ale aj technickú podporu pre zvyšovanie inovatívneho potenciálu malých a stredných podnikov vo forme poradenstva pri príprave projektov a hľadaní zdrojov financovania a vytvorenie potrebnej podpornej infraštruktúry a inovačného ekosystému, prepájaním veľkých a malých podnikov, vzdelávacích a výskumných inštitúcií.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšiť inovačnú aktivitu malých a stredných podnikov v regióne podporou inovatívnych projektov zameraných na špecializáciu regiónu ako aj na nové sektory ekonomiky • Rozšíriť výskumné a vývojové aktivity veľkých podnikov v regióne • Prepojiť inovačné aktivity malých a stredných podnikov s veľkými podnikmi a vzdelávacími inštitúciami a vytvoriť tak inovačný ekosystém • Zlepšiť technickú podporu pre podniky pri príprave projektov výskumu a inovácií a pri žiadaní o financovanie z fondov EÚ
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Malé a stredné podniky • Veľké podniky • Vzdelávacie inštitúcie • Výskumné inštitúcie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Študenti • Kvalifikovaná pracovná sila • Podniky v regióne
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum vývoja podzemných technológií • Inovatívnu výrobu podvozkov a podvozkových podskupín pre nákladné a osobné koľajové vozidlá • Centrum vývoja a výroby jednoúčelových automatizovaných strojov pre gumársky a plastikársky priemysel

- Vytvorenie oddelenia vývoja pre automobilový rozvoj
- Výskum prírodného mikrobiálneho plynu v Hornonitrianskej kotline
- Vývojové centrum so zameraním na vývoj tlmiacich komponentov hlavne pre automobilový priemysel
- Projekt Baťovany 2.0 v Partizánskom - podpora inovácii prostredníctvom IT a technológii, podpora podnikania a pod.

3.2.5.2. Opatrenie II.1.2 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v oblasti udržateľnej energetiky

Názov opatrenia	II.1.2 Rozvoj inovácií, výskumu a vývoja v oblasti udržateľnej energetiky
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.1 Podpora inovácií, výskumu a vývoja
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu projektov inovácií, výskumu a vývoja v energetike v nadväznosti na históriu tohto sektora v regióne hornej Nitry. Uhoľné regióny sú často úzko previazané s energetikou a viaceré uhoľné regióny v transformácii sa snažia stavať na histórii energetiky a existujúcej kvalifikovanej pracovnej sile (napríklad regióny Limburg v Holandsku alebo Lužice v Nemecku).</p> <p>Opatrenia sú zameraná na novú energetiku, teda riešenia v oblasti obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov energie a znižovaní ich investičných a prevádzkových nákladov, inovatívne riešenia v oblasti energetickej efektívnosti, inteligentných energetických sietí, skladovania energií a distribuovaných lokálnych obnoviteľných zdrojov energie.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zachovať a ďalej rozvíjať sektor energetiky v regióne ako jedného z pilierov ekonomickej transformácie • Rozvíjať výskum a vývoj v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, energetickej efektívnosti, bezuhlíkovej energetiky a smart riešení v energetike
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Podniky v regióne • Energetické podniky • Vzdelávacie inštitúcie • Výskumné inštitúcie • Mestá a obce
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Spotrebitelia energií • Výrobcovia energií • Študenti • Kvalifikovaná pracovná sila • Podniky v regióne
Výber indikatívnych	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové

projektových zámerov

úložné systémy

- Vybudovanie vývojového a výrobného centra pre AC nabíjacie stanice elektromobilov
- Vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne

3.2.6. Priorita II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest

Ako bolo spomínané vyššie, počet zamestnancov spoločností HBP sa pohybuje od 3 000 do 4 000¹², v závislosti od toho, ktoré činnosti a dcérske spoločnosti sú do počtu zahrnuté. Ďalšie pracovné miesta sú naviazané na banské činnosti v odberateľsko-dodávateľskom reťazci, napríklad vo výrobe energie z hnedého uhlia, kde pracuje priamo v elektrárni Nováky približne 240 zamestnancov, s celkovým vplyvom na zamestnanosť aj mimo elektrárne vo výške 500 pracovných miest¹³.

Postupným ukončovaním ťažby uhlia a výroby elektriny a tepla z uhlia v regióne dôjde k zániku väčšiny pracovných miest v banskej činnosti, a časti pracovných miest v energetike (v závislosti od budúceho riešenia dodávok tepla a výroby elektriny v regióne). Priorita má preto za cieľ podporu tvorby nových udržateľných pracovných miest, a to v etablovaných podnikoch v regióne, ako aj v nových investíciách. Nové pracovné miesta by mali byť zamerané na jednej strane na zamestnateľnosť zamestnancov, ktorých pracovné miesta zaniknú v ťažobnom priemysle a nebudú ešte vo veku, v ktorom budú mať nárok na predčasný dôchodok, na druhej strane by mali byť zamerané tiež na mladú generáciu, ktorá bude vstupovať na trh práce už v procese transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky.

V súvislosti s podporou tvorby nových pracovných miest je potrebné zamerať sa aj na revitalizáciu tzv. hnedých parkov, teda priemyselných areálov, ktoré budú uvoľnené po ukončení banskej činnosti a čiastočne aj pri zmene výroby energií v regióne. V regióne hornej Nitry je momentálne nedostatok priemyselných parkov, ktoré by umožnili absorbovať väčšieho investora. Revitalizácia hnedých parkov by tak umožnila vytvoriť priestory pre nových investorov bez záberu dodatočnej pôdy, a zároveň potreby budovať nové inžinierske siete. Existujúce priemyselné areály HBP a ENO majú navyše vybudovanú aj železničnú infraštruktúru, ktorá by mohla byť využiteľná pre niektoré typy ťažšieho priemyslu.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest	<ul style="list-style-type: none"> • Pri postupnom utlmanní ťažby hnedého uhlia môže zaniknúť do 4 000 pracovných miest v baniach a v závislosti od budúceho riešenia výroby energií v regióne do 500 pracovných miest v energetike • Nie všetci zamestnanci zo zaniknutých pracovných miest sa dostanú na trh práce, vzhľadom na to, že časť odíde do dôchodku alebo 	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba nových pracovných miest mimo ťažobného priemyslu s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu

¹² Počet zamestnancov závisí od toho, či sú zarátané len pozície priamo v bankých činnostiach alebo aj v dcérskych spoločnostiach súvisiacich s bankou činnosťou, resp. aj zamestnanci dcérskych spoločností mimo bankých činností.

¹³ Slovenské elektrárne, a.s.

predčasného dôchodku

- Viaceré existujúce podniky v regióne indikujú nedostatok pracovnej sily

II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch

- V regióne hornej Nitry je momentálne obmedzený priestor na umiestnenie väčších investícií v nových priemyselných parkoch
- Zároveň je v regióne viacero hnedých priemyselných parkov, ktoré ale nie sú zmapované z hľadiska dostupnej rozlohy, inžinierskych sietí, vlastníctva, a pod.
- Útlmom ťažby uhlia sa uvoľnia veľké priemyselné areály v priestoroch HBP a čiastočne aj v priestoroch ENO, ktoré môžu byť revitalizované a následne ďalej využívané
- Zmapovanie potenciálu hnedých priemyselných parkov v regióne
- Revitalizácia priemyselných areálov HBP a ENO pre ich ďalšie využitie
- Umiestňovanie nových investícií do revitalizovaných hnedých parkov a tvorby nových pracovných miest v hnedých parkoch

3.2.6.1. Opatrenie II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest

Názov opatrenia	II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu tvorby nových pracovných miest v regióne hornej Nitry v existujúcich diverzifikovaných odvetviach, ako napríklad strojárstvo, gumárstvo, chemický priemysel, obuvníctvo, energetika, ako aj v potenciálnych nových odvetviach, s cieľom zabezpečiť plynulú absorpciu pracovných síl prichádzajúcich na trh práce ako výsledok postupného utlmovania ťažby uhlia.</p> <p>Zároveň má opatrenie podporiť tvorbu nových atraktívnych pracovných miest s cieľom udržať mladú generáciu v regióne hornej Nitry prostredníctvom dlhodobu udržateľných pracovných príležitostí.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba nových pracovných miest mimo ťažobného priemyslu s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Podniky v regióne

	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciálni noví investori
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Nezamestnaní • Zamestnanci v ťažobnom priemysle • Študenti a absolventi
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Moderná výroba špeciálnych produktov organickej chémie • Vybudovanie priemyselného parku v meste Prievidza - Priemyselná zóna Prievidza – Západ II. • Nová priemyselná zóna Handlová • Výrobná prevádzka na spracovanie ovocia a zeleniny inovatívnym spôsobom procesom lyofilizácie a vákuového fritovania • Nová výroba výrobkov z polypropylénových dosiek, resp. iných "plastových" materiálov • Závod na výrobu a montáž energeticky nezávislých riešení z obnoviteľných zdrojov energií

3.2.6.2. Opatrenie II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch

Názov opatrenia	II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu revitalizácie existujúcich hnedých priemyselných parkov a areálov s cieľom ich nového ekonomického využitia ako alternatívy k záberu pôdy na výstavbu nových priemyselných parkov. Opatrenie je tiež zamerané na revitalizáciu priemyselných areálov, ktoré budú uvoľnené pri útlme banskej činnosti v priestoroch HBP a čiastočne aj v priestoroch ENO.
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zmapovanie potenciálu hnedých priemyselných parkov v regióne • Revitalizácia priemyselných areálov HBP a ENO pre ich ďalšie využitie • Umiestňovanie nových investícií do revitalizovaných hnedých parkov a tvorba nových pracovných miest v hnedých parkoch
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • HBP • Slovenské elektrárne • Mestá a obce • Podniky v regióne • Potenciálni noví investori
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Nezamestnaní • Zamestnanci v ťažobnom priemysle

- Študenti a absolventi

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Vybudovanie hnedého priemyselného parku v areáli Elektrárne Nováky (ENO)
- Vybudovanie kavernových zásobníkov zemného plynu v banských chodbách
- Logistické centrum biomasy
- Inovatívna výroba podvozkov železničných nákladných vagónov vrátane výskumu a vývoja
- Vybudovanie plničky prírodných stolových vôd
- Rozšírenie chovu sumčeka afrického
- Vybudovanie ovocného hospodárstva
- Rozšírenie skleníkového hospodárstva
- Závod na výrobu bioplastov

3.2.7. Priorita II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania

Okrem veľkých investícií, ktoré môžu byť kľúčové z hľadiska udržania zamestnanosti v regióne po útlme ťažby uhlia je potrebné podporovať aj rozvoj malého a stredného podnikania, ktoré môže vytvárať nové pracovné miesta v širokej škále oblastí, v službách, v cestovnom ruchu, v nadväznosti na odberateľsko-dodávateľské reťazce veľkých podnikov, a tiež v oblastiach s vyššou pridanou hodnotou, vo výskume a vývoji a v inovatívnych odvetviach. Aktivita malých a stredných podnikov v regióne je pod priemerom Slovenska, aj keď v posledných rokoch počet malých a stredných podnikov narastá.

Pre začínajúcich podnikateľov v regióne je potrebné rozšíriť tiež technickú asistenciu pri zakladaní a ďalšom rozvoji podnikania, či už vo forme podnikateľských poradenských centier, podnikateľských inkubátorov alebo akcelerátorov. Malé a stredné podniky v regióne majú taktiež zníženú absorpčnú schopnosť fondov EÚ z dôvodu nedostatočných kapacít na prípravu projektov, prípadne z dôvodu nedostatku skúseností s prípravou projektov a s procesmi uchádzania sa o financovanie z fondov EÚ. Z tohto hľadiska sa preto priorita zameriava aj na zlepšenie technickej podpory pre malé a stredné podniky v oblasti rozbehu podnikania, ako aj v oblasti využívania rôznych zdrojov financovania.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom	<ul style="list-style-type: none"> • Malé a stredné podniky majú nízku absorpčnú schopnosť v čerpaní pomoci z fondov EÚ, z dôvodu nedostatočných technických kapacít a skúseností s prípravou projektov • Malé a stredné podniky v regióne indikujú potrebu väčšej asistencie pri rozbehu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšírenie technickej asistencie pri zakladaní podnikov a pri ich ďalšom rozvoji • Zvýšenie informovanosti o možnostiach čerpania pomoci z fondov EÚ pre malé a stredné podniky a poskytovanie poradenstva pri príprave projektov pre čerpanie pomoci

	a rozvoji podnikania	z fondov EÚ
II.3.2 Podpora rozvoja malých a stredných podnikov	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivita malých a stredných podnikov je pod priemerom Slovenska, avšak počet malých a stredných podnikov v posledných rokoch narastá • Ekonomické výsledky malých a stredných podnikov v regióne sú však nad priemerom Slovenska • Zároveň však klesá počet fyzických osôb – podnikateľov a samostatne zárobkovo činných osôb 	<ul style="list-style-type: none"> • Rast aktivity malých a stredných podnikov v regióne a tvorba nových pracovných miest v malých a stredných podnikov s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu

3.2.7.1. Opatrenie II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom

Názov opatrenia	II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozširovanie a zlepšovanie podpory pre malé a stredné podniky a pre začínajúcich podnikateľov vo fáze rozbehu podnikania a jeho následnom rozvoji, napríklad vo forme konzultácii, poradenstva pri príprave podnikateľského plánu, poradenstva pri administratívnych úkonoch spojených s podnikaním, poradenstva v oblasti financovania podnikania, a pod.</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na zlepšenie informovanosti malých a stredných podnikov v oblasti možností čerpania pomoci z fondov EÚ a poradenstva zameraného na procesy spojené s čerpaním pomoci z fondov EÚ a so spracovaním projektov zameraných na čerpanie pomoci z fondov EÚ.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšírenie technickej asistencie pri zakladaní podnikov a pri ich ďalšom rozvoji • Zvýšenie informovanosti o možnostiach čerpania pomoci z fondov EÚ pre malé a stredné podniky a poskytovanie poradenstva pri príprave projektov pre čerpanie pomoci z fondov EÚ
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • SBA • SARIO • SIEA • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Malé a stredné podniky

- Začínajúci podnikatelia

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Vybudovanie priestorov pre podporu začínajúcich alebo rastúcich podnikov a podnikateľov v Novákoch, Handlovej a Sebedraží
- Projekt podpory pri zakladaní a úspešnom vedení podnikania pre začínajúcich podnikateľov
- Projekt STODOLA - vybudovanie štruktúry inkubátora podnikania stredoškolskej a vysokoškolskej mládeže na hornej Nitre

3.2.7.2. Opatrenie II.3.2 Podpora rozvoja malých a stredných podnikov

Názov opatrenia	II.3.2 Podpora rozvoja malých a stredných podnikov
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu vytvárania nových pracovných miest v malých a stredných podnikoch a na podporu nových podnikateľských zámerov malých a stredných podnikov v regióne, zameraných na zabezpečenie nových pracovných príležitostí s cieľom zabrániť rastu nezamestnanosti v súvislosti s ukončovaním banskej činnosti.</p> <p>Opatrenie je predovšetkým zamerané na podporu rozvoja malého a stredného podnikania v súlade s víziou transformácie regiónu horná Nitra v nových sektoroch ekonomiky, ako aj so zameraním na inovácie, výskum a vývoj, služby a činnosti s vyššou pridanou hodnotou.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Rast aktivity malých a stredných podnikov v regióne a tvorba nových pracovných miest v malých a stredných podnikoch s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • SBA • SARIO • SIEA • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Malé a stredné podniky • Začínajúci podnikatelia
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt podpory rozvoja malého a stredného podnikania za účelom vytvárania pracovných miest ako náhrada za útlm baníctva • Vývojová a komunikačná platforma pre malé a stredné podniky v meste Handlová • Vybudovanie hornonitrianskeho kultúrno kreatívno podnikateľského centra v Prievidzi

- Hornonitriansky inovačný transformačný klaster na podporu rozvoja malého a stredného podnikania s inovatívnym potenciálom

3.2.8. Priorita II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky

Udržateľná obehová ekonomika je súčasťou vízie definovanej v Stratégii environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030¹⁴. Obehová ekonomika je založená na udržateľnom využívaní zdrojov v uzatvorenom cykle od ich získavania, použitia vo výrobe, distribúcii, spotrebe a následnom opätovnom využití materiálov. Jedným z konceptov obehovej ekonomiky je aj využívanie lokálnych zdrojov ich naviazaním na lokálnu spotrebu.

V tejto súvislosti sa priorita zameriava na podporu lokálneho poľnohospodárstva a ďalších aspektov obehovej ekonomiky, ako napríklad udržateľné odpadové hospodárstvo a vodné hospodárstvo.

Región hornej Nitry má tradíciu v oblasti poľnohospodárstva v rastlinnej aj živočíšnej výrobe. Región bol silný v oblasti chovu bravčového a hovädzieho dobytku a výrobkov z nich, ako mäso a mlieko. Bohatú tradíciu v regióne má tiež ovocinárstvo, najmä v oblasti Nitrianskeho Pravna a vo Vestenickej doline. Hornonitriansky región má v porovnaní s väčšinou ostatných regiónov Slovenska výhodu v podobe dostupnej poľnohospodárskej pôdy, ktorá nie je tak roztrieštená a je pod veľkou kontrolou Slovenského pozemkového fondu¹⁵. Podpora rozvoja podnikania v poľnohospodárstve by sa mala zameriavať predovšetkým na obehové a organické poľnohospodárstvo a na využitie pôdy, ktorá nie je využívaná z dôvodu banskej činnosti.

Podpora iných projektov obehovej ekonomiky by mala byť zameraná na integráciu projektov priemyselnej výroby a odpadového alebo vodného hospodárstva, napríklad vo forme energetického zhodnocovania odpadu alebo využívania odpadových materiálov vo výrobe produktov. Súčasťou opatrení je tiež zvyšovanie informovanosti verejnosti o obehovej ekonomike a udržateľnom rozvoji.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a organického a obehového poľnohospodárstva	<ul style="list-style-type: none"> • Región hornej Nitry má tradíciu v rastlinnej aj živočíšnej poľnohospodárskej výrobe • Pozemky v regióne sú menej roztrieštené, ako v iných regiónoch Slovenska • Existuje potenciál využitia pôdy, ktorá dnes nie je využívaná z dôvodu banskej činnosti • Existuje potenciál využívania bankského tepla v poľnohospodárskej výrobe (napríklad skleníkové poľnohospodárstvo) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba nových pracovných miest v oblasti obehového a organického poľnohospodárstva v regióne • Zvýšenie využívania nevyužívanej pôdy na nové poľnohospodárske činnosti • Sanácia a revitalizácia kontaminovanej pôdy v regióne

¹⁴ Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018

¹⁵ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied

- Viaceré lokality v regióne majú problém so znečistením pôdy arzénom

II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehovej ekonomiky

- Princípy obehovej ekonomiky nie sú v regióne dostatočne uplatňované
- Slovensko, ako aj región hornej Nitry, má nedostatky v udržateľnom nakladaní s odpadmi
- Zvýšenie energetického zhodnocovanie odpadov, recyklácie a druhotného využívania odpadov vo výrobnom procese
- Zvyšovanie informovanosti verejnosti v súvislosti s obehovou ekonomikou

3.2.8.1. Opatrenie II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a organického a obehového poľnohospodárstva

Názov opatrenia	II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a organického a obehového poľnohospodárstva
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu tvorby nových pracovných miest v oblasti poľnohospodárstva, obzvlášť zameraných na organické poľnohospodárstvo. Cieľom je nadviazať na tradíciu poľnohospodárstva v regióne a rozvíjať princípy organického a obehového hospodárstva v poľnohospodárstve.</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na podporu projektov nového využitia nevyužívanej pôdy, ktorá môže byť využitá na rôzne poľnohospodárske účely, či už pre potreby potravinárstva alebo pestovania energetických plodín.</p> <p>Vzhľadom na kontamináciu pôdy v regióne je opatrenie zamerané aj na rekultiváciu pôdy s cieľom umožniť budúce poľnohospodárske využitie.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba nových pracovných miest v oblasti obehového a organického poľnohospodárstva v regióne • Zvýšenie využívania nevyužívanej pôdy na nové poľnohospodárske činnosti • Sanácia a revitalizácia kontaminovanej pôdy v regióne
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Poľnohospodárske podniky • Malí farmári
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Spotrebitelia • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt na pestovanie bio ovocia-jablká, pestovanie kvetín a bylín • Výstavba salašu pre ovce s otvorenou farmou

- Výstavba modernej maštale a dojárne
- Vybudovanie ovocného hospodárstva v Novákoch
- Rozšírenie skleníkového hospodárstva v Novákoch a Handlovej
- Integrovaný projekt rastlinnej a živočíšnej výroby v mikroregióne Handlovskej doliny
- Rozšírenie chovu sumčeka afrického

3.2.8.2. Opatrenie II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehovej ekonomiky

Názov opatrenia	II.4.3 Rozvoj ostatných sektorov obehovej ekonomiky
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu projektov obehovej ekonomiky v rôznych odvetviach. Príkladom zavádzania princípov obehového hospodárstva sú projekty zamerané na druhotné využívanie odpadov, ktorého rôzne formy majú priniesť zníženie podielu skládkovaného odpadu v regióne. Druhotné spracovanie odpadov napríklad pre potreby výroby energií môže byť previazané s otázkou riešenia nového zdroja tepla po ukončení výroby elektriny a tepla z hnedého uhlia v ENO.</p> <p>Podporou projektov zameraných na obehovú ekonomiku sa zároveň podporí tvorba nových pracovných miest v regióne a integrujú sa ciele akčného plánu zameraná na zamestnanosť, životné prostredie a udržateľné hospodárstvo.</p> <p>Opatrenie má za cieľ tiež podporiť zvýšenie informovanosti a povedomia verejnosti v oblasti obehového hospodárstva, trvalo udržateľného rozvoja, ako aj sebastačnej regionálnej ekonomiky založenej na lokálnej produkcii a spotrebe.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie energetického zhodnocovanie odpadov, recyklácie a druhotného využívanie odpadov vo výrobnom procese • Zvyšovanie informovanosti verejnosti v súvislosti s obehovou ekonomikou
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Podniky v regióne • Noví investori • Mestá a obce • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Nezamestnaní • Kvalifikovaná pracovná sila
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne • Nákup zberného vozidla komunálneho odpadu pre celý región • Centrum spracovania zmesového komunálneho odpadu

3.2.9. Priorita II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu

Región hornej Nitry má potenciál na ďalší rozvoj turizmu ako doplnkového sektora v rámci ekonomickej transformácie. Atrakcie cestovného ruchu sú koncentrované hlavne v okrese Prievidza, predovšetkým v súvislosti s kúpeľníctvom v meste Bojnice. Spolu s kúpeľníctvom sú hlavnými atrakciami Bojnický zámok a ZOO. Cestovný ruch v okrese Partizánske je obmedzený. V roku 2017 bol priemerný počet prenocovaní návštevníkov v okrese Prievidza okolo 4 noci, zatiaľ čo v okrese Partizánske len okolo 2 noci.

Jednou z bariér ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v regióne je horšia dostupnosť regiónu v súvislosti s nedostavanou infraštruktúrou. Lepšia dostupnosť na sieť diaľnic a rýchlостných ciest, ako aj lepšie využívanie leteckej infraštruktúry, môže prispieť k rozvoju cestovného ruchu v regióne.

Z hľadiska budúceho rozvoja turizmu je dôležitý potenciál cestovného ruchu diverzifikovať s cieľom zabezpečiť celoročný potenciál a zmierniť sezónnu volatilitu dopytu po službách cestovného ruchu v regióne. Región má v rámci transformácie príležitosť stavať na banskej tradícii a ponúknuť v tejto súvislosti nové turistické atrakcie využitím potenciálu konverzie industriálnych areálov, ako aj transformácie dopadov banskej činnosti na turistické využitie (mokrade vzniknuté poklesom terénu v oblasti Novák).

V rámci budúceho rozvoja turistického ruchu je potrebné zlepšiť aj infraštruktúru cestovného ruchu. To zahŕňa zvýšenie informovanosti o cestovnom ruchu v regióne, zlepšenie marketingových aktivít, integrácia turistických atrakcií v regióne, ako aj rozvoj informačných centier cestovného ruchu a rozvoj podpornej infraštruktúry, ako sú napríklad cyklocesty a rozvoj infraštruktúry letiska.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu	<ul style="list-style-type: none"> Cestovný ruch je koncentrovaný v okrese Prievidza a naviazaný na kúpeľníctvo, zámok a ZOO v meste Bojnice Priemerný počet prenocovaní v okrese Prievidza je 4 noci, v okrese Partizánske 2 noci Nedostatočná ponuka produktov a služieb cestovného ruchu s celoročným využitím Bariérou ďalšieho rozvoja cestovného ruchu je dostupnosť regiónu z dôvodu nedostavanej infraštruktúry 	<ul style="list-style-type: none"> Využitie potenciálu banskej tradície regiónu pre rozvoj cestovného ruchu Využitie konverzie industriálnych areálov a území postihnutých banskou činnosťou v cestovnom ruchu Rast cestovného ruchu prispievajúceho k ekonomickej transformácii a diverzifikácii regiónu
II.5.2 Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne	<ul style="list-style-type: none"> Cielený marketing cestovného ruchu je nedostatočný Nedostatočná spolupráca subjektov cestovného ruchu a integrácia produktov a služieb cestovného ruchu Nedostatočná úroveň podpornej infraštruktúry cestovného ruchu (turistické 	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie informovanosti a marketingových aktivít cestovného ruchu v regióne Prepájanie ponuky produktov a služieb cestovného ruchu v regióne Zlepšenie podpornej infraštruktúry cestovného ruchu v regióne (informačné centrá,

chodníky, cyklotrasy)

turistické chodníky, cyklotrasy)

3.2.9.1. Opatrenie II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu

Názov opatrenia	II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu projektov rozvoja cestovného ruchu a tvorby nových pracovných miest v sektore cestovného ruchu, so zameraním sa na ďalší rozvoj hlavných atrakcií regiónu a nových atrakcií zameraných na využitie potenciálu banskej tradície v regióne, napríklad konverziou časti banských areálov a území vzniknutých banskou činnosťou na využitie pre potreby turizmu, rekreácie a voľnočasových aktivít.
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Využitie potenciálu banskej tradície regiónu pre rozvoj cestovného ruchu • Využitie konverzie industriálnych areálov a území postihnutých banskou činnosťou v cestovnom ruchu • Rast cestovného ruchu prispievajúceho k ekonomickej transformácii a diverzifikácii regiónu
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Podniky v regióne • HBP • Mestá a obce
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Návštevníci regiónu • Verejnosť • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizácia areálu Bane Cigeľ na zariadenie cestovného ruchu • Rekonštrukcia rekreačného zariadenia Púšť na komplexné zariadenie cestovného ruchu • Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade • Komplexný projekt dobudovania centra cestovného ruchu Hornej Nitry – destinácie BOJNICE • Komplexná revitalizácia a rekonštrukcia Termálneho kúpaliska Chalmová • Tématický náučno-zábavný a ubytovací komplex Krajina legend Bojnice • Kompletná revitalizácia sídliska Píly v štýle SORELA - banícke tradície, architektúra • Hotel s nákupnou a oddychovou zónou pre obyvateľov a turistov v Bojniciach

3.2.9.2. Opatrenie II.5.2 Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne

Názov opatrenia	II.5.2 Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja cestovného ruchu v regióne prostredníctvom marketingových aktivít, informačných kampaní a prepájania ponuky atrakcií cestovného ruchu.</p> <p>Opatrenie je ďalej zamerané na podporu rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu, ako napríklad podporu rekonštrukcií a budovania nových turistických chodníkov, cyklotrás, informačných centier a ďalšej podpornej infraštruktúry.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie informovanosti a marketingových aktivít cestovného ruchu v regióne • Prepájanie ponuky produktov a služieb cestovného ruchu v regióne • Zlepšenie podpornej infraštruktúry cestovného ruchu v regióne (informačné centrá, turistické chodníky, cyklotrasy)
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Podniky v regióne • Mestá a obce • Samosprávny kraj • HBP • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Návštevníci regiónu • Verejnosť • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Regionálne informačné (návštevnícke) centrum (RIC) Prievidza/Bojnice • Handlovská koruna - vytvorenie agentúry cestovného ruchu • Náučný dendrologický lesný chodník

3.3. Pilier III. – Udržateľné životné prostredie

3.3.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Banská činnosť a výroba energií z hnedého uhlia má výrazný vplyv na životné prostredie vo forme environmentálnych dopadov a opatrení, ktoré bude z hľadiska životného prostredia potrebné realizovať v súvislosti s utlmovaním banskej činnosti. Pre ukončovanie banskej činnosti existujú zákonné požiadavky, ktoré definuje zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe a príslušné vykonávacie predpisy. Okrem týchto zákonných požiadaviek však existujú aj iné environmentálne dopady, vrátane tých, kde nie je známy pôvodca, ktoré bude potrebné v rámci transformácie regiónu taktiež riešiť.

Zároveň je potrebné sa na otázku životného prostredia v procese transformácie pozeráť komplexne a riešiť aj nastavenie akčného plánu a budúcich ekonomických aktivít v regióne tak, aby boli v súlade s víziou transformácie regiónu hornej Nitry, ktorou je rozvoj ekonomických činností v symbióze s čistým životným prostredím. Región je zaťažený negatívnymi environmentálnymi vplyvmi a v budúcnosti by sa mal preorientovať na ekonomické sektory s menším dopadom na životné prostredie.

Pilier Udržateľné životné prostredie je preto zameraný na podporu odstraňovania environmentálnych dopadov po banskej činnosti a iných činnostiach, ako aj na zlepšovanie životného prostredia do budúcnosti. Zároveň je v rámci piliera riešená aj otázka energetiky. Energetika je historicky dôležitý sektor ekonomiky v regióne vďaka výrobe elektriny a tepla v ENO. V procese transformácie bude potrebné riešiť otázku budúcnosti energetiky v regióne, predovšetkým z pohľadu dodávok tepla (horúcej vody a pary) mestám a obciam v regióne (Prievidza, Nováky, Zemianske Kostolany, Koš), ako aj niekoľkým priemyselným zákazníkmi. Budúcnosť energetiky v regióne by mala zohľadňovať dopad na životné prostredie a zamerať sa na podporu nízkouhlíkovej energetiky, energetickej efektívnosti a smart riešení v energetike.

Podpora zlepšovania životného prostredia do budúcnosti by mala byť tiež zameraná na opatrenia v oblasti udržateľného odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, konverzie environmentálne zaťažených území a areálov.

3.3.2. Východisková situácia

Banská činnosť v regióne hornej Nitry má viacero vplyvov na krajinu a životné prostredie. Banská činnosť spôsobuje napríklad povrchové terénne depresie, ako sú napríklad trhliny a pokles pôdy, ktoré majú dopad na poľnohospodárske a zalesnené pozemky a infraštruktúru. Pokles pôdy môže tiež spôsobiť zaplavenie poklesnutého územia, čo znemožní jeho využívanie na pôvodný účel. Banská činnosť má tiež dopad na vodné toky v území, v súvislosti s čím boli realizované preložky potokov.

V súvislosti s ukončovaním banskej činnosti bude potrebné tiež riešiť otázku bezpečného uzatvárania bankových priestorov. To zahŕňa bezpečnú a ekologickú demontáž zariadení v baniach a na povrchu, likvidáciu bankových diel a rekonštrukciu alebo likvidáciu stavieb na povrchu. Taktiež je potrebné riešiť asanáciu a rekultiváciu odkalísk z úpravy uhlia.

Okrem samotnej banskej činnosti má výrazný dopad na životné prostredie v regióne aj výroba energií z hnedého uhlia v ENO. Podľa informácií Slovenských elektrární obsahuje hnedé uhlie spaľované v ENO 30% popola a 2% síry. V roku 2015 prešli hlavné výrobné zariadenia ENO ekologizáciou tak, aby spĺňali prísne limity stanovené legislatívou EÚ platnou od roku 2016. V dôsledku toho bol zaznamenaný výrazný pokles emisií oxidu siričitého v roku 2017 v porovnaní s rokom 2015¹⁶. Súčasťou ENO sú tiež skládky a odkaliská popola s rozlohou 180 hektárov, kde je uložených okolo 40 miliónov ton popola, a ktorých ekologická sanácia a rekultivácia bude musieť byť taktiež riešená v rámci transformácie regiónu.

¹⁶ Slovenský hydrometeorologický ústav – Odbor Monitorovanie kvality ovzdušia, Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2017

Ďalším výrazným znečisťovateľom v regióne je chemická výroba v podniku Fortischem. Závod je jedným z piatich najväčších producentov tuhých znečisťujúcich látok v krajine. Podľa štúdie SAV¹⁷, ťažba nerastných surovín spolu s priemyselnou výrobou (vrátane energetiky) spôsobujú, že región hornej Nitry je značne znečistený. Viac ako 55% obyvateľov žije v oblastiach s výrazne narušenou kvalitou životného prostredia. Čo sa týka znečistenia vôd, tak sa v tretej kvalitatívnej triede podzemnej vody¹⁸ nachádza 45% oblasti Prievidze, 83% oblasti Novák a 71% oblasti Bojníc. Z hľadiska znečistenia ovzdušia patrí prievidzský región medzi regióny Slovenskej republiky, ktoré produkujú najviac emisií základných znečisťujúcich látok a najmä oxidu siričitého a oxidov dusíka. Zároveň je prievidzský región regiónom najťažšie zaťaženým emisiami tuhých znečisťujúcich látok na Slovensku.

3.3.3. Cieľová situácia

V rámci transformácie regiónu horná Nitra z uhoľnej ekonomiky na novú diverzifikovanú ekonomiku budú riešené existujúce environmentálne dopady, a taktiež bezpečné a ekologické uzatvorenie banských priestorov. Nové riešenie výroby a dodávky tepla v regióne hornej Nitry by malo byť založené na najlepšej dostupnej technológii z hľadiska dopadov na životné prostredie. Pri riešení výroby a dodávok tepla však treba brať do úvahy aj možnosti financovania, ekonomické dopady (predovšetkým na koncové ceny tepla), ako aj dopady na zamestnanosť v regióne. Riešenie výroby a dodávok tepla by tak malo byť najlepším možným riešením, berúc do úvahy všetky spomínané faktory.

Rozvoj nových sektorov ekonomiky by mal byť zameraný na odvetvia, ktoré budú v menšej miere znečisťovať životné prostredie v porovnaní so environmentálnymi dopadmi vyvolanými súčasným ťažobným priemyslom a výrobou elektrickej energie z hnedého uhlia. V rámci dlhodobej udržateľnosti energetiky v regióne by sa mali popri riešení náhrady zdroja tepla realizovať aj investície do obnoviteľných zdrojov energie, energetickej efektívnosti a smart riešení v energetike.

Cieľom v oblasti udržateľného životného prostredia nie je len odstránenie nevyhnutných environmentálnych dopadov, ale aj bezpečné a trvalé uzatvorenie podzemných banských prevádzok bez následných bezpečnostných a ekologických vplyvov na povrch. Ďalej je to odstránenie nepriamych a vyvolaných dopadov banskej činnosti, ako sú napríklad prepady pôdy, trhliny v pôde, znečistenie poľnohospodárskej pôdy a podzemných vôd. Zároveň by mali byť realizované environmentálne opatrenia, ktorá nesúvisia priamo s odstraňovaním následkov banskej činnosti, ale prispievajú k zlepšeniu životného prostredia v regióne, ktorý dlhodobo trpí znečistením ovzdušia, vody a pôdy. Príkladom je podpora v oblasti udržateľného odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva (kanalizácie, čističky odpadových vôd), či rozvoj a ochrana území a podpora biodiverzity, ako napríklad mokrade, ktoré vznikli banskou činnosťou, a ktoré môžu byť využité aj v rámci kvality života, voľnočasových aktivít a podpore cestovného ruchu.

3.3.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Udržateľné životné prostredie pozostáva z troch priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov
 - Opatrenie III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti
 - Opatrenie III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou
- Priorita III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky
 - Opatrenie III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regiónu

¹⁷ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied

¹⁸ Päťstupňová škála kvality podzemných vôd (I. trieda – veľmi čistá voda až V. trieda – veľmi silno znečistená voda), <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=401&print=yes>, 1.3.2019

- Opatrenie III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne
- Opatrenie III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne
- Opatrenie III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne
- **Priorita III.3 Zlepšovanie životného prostredia**
 - Opatrenie III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového hospodárstva
 - Opatrenie III.3.2 Podpora investícií do udržateľného vodného hospodárstva
 - Opatrenie III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov

Priority a opatrenia v rámci piliera Udržateľné životné prostredie sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

3.3.5. Priorita III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov

Ako bolo spomínané vyššie, v regióne existujú rôzne environmentálne dopady spôsobené banskou činnosťou, ako aj naviazanými činnosťami, ktoré majú vplyv na celkové životné prostredie v regióne hornej Nitry. Tieto environmentálne dopady môžu byť priame vplyvy, ktoré vznikli banskou činnosťou alebo výrobou energií z hnedého uhlia (sklárky a odkaliská popola), ale aj rôzne vyvolané vplyvy na životné prostredie, ktoré sú výsledkom týchto činností (trhlina, prepady pôdy, dopady na infraštruktúru, znečistenie pôdy, a pod.). Okrem toho existujú environmentálne dopady, pri ktorých nemusí byť známy pôvodca.

Priorita je zameraná na odstránenie týchto environmentálnych dopadov, iných vplyvov na krajinu a životné prostredie, ako aj na bezpečné a ekologické ukončovanie banskej činnosti. Opatrenia v rámci tejto priority budú financované z rôznych zdrojov, pričom sa predpokladá financovanie aj priamo z finančných rezerv HBP na vykonanie tých opatrení, ktoré ukladá banskej spoločnosti v súvislosti s likvidáciou dobývacích priestorov a ukončovaním banskej činnosti zákon. Predpokladá sa, že s klesajúcou ťažbou uhlia v nasledujúcom období nebude spoločnosť HBP schopná generovať dostatočné zdroje na pokrytie všetkých nákladov na bezpečné uzatváranie jednotlivých banských prevádzok z vlastných zdrojov a rovnako nemôže eliminovať všetky dopady ťažby uhlia v regióne, ktoré historicky vznikali počas ťažby uhlia a pred vznikom HBP. Na financovanie nákladov súvisiacich s uzatváraním jednotlivých ťažobných polí a sanáciou vzniknutých environmentálnych dopadov a vplyvov vyvolaných banskou činnosťou bude potrebné preto využiť aj štátnu pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov podľa článku 4 Rozhodnutia Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie č. 2010/787/EÚ.

V súvislosti s ukončením VHZ na výrobu elektriny z domáceho uhlia sa predpokladá nasledovný harmonogram ukončenia jednotlivých ťažobných polí a ich likvidácie a uzatvárania:

- rok 2017: baňa Cigel' – uzatvorenie v r. 2018 a 2019
- rok 2018: Východná šachta bane Handlová (časť ložiska Handlová) – uzatvorenie v r. 2019 a 2020
- rok 2020: 12. ťažobné pole bane Handlová (časť ložiska Handlová) – uzatvorenie v r. 2021 a 2022
- rok 2020: 7. ťažobné pole bane Nováky (časť ložiska Nováky) – uzatvorenie v r. 2021 a 2022
- rok 2021: 11. ťažobné pole bane Nováky (časť ložiska Nováky) – uzatvorenie v r. 2022 a 2023
- rok 2022 – 2023: baňa Handlová – uzatvorenie v r. 2023 a 2024
- rok 2023: 1. horizont bane Nováky (časť ložiska Nováky) – uzatvorenie v r. 2024 a 2025
- rok 2025: 6. ťažobné pole Juh bane Nováky (časť ložiska Nováky) – uzatvorenie v r. 2025 a 2026
- rok 2026: baňa Nováky – uzatvorenie v r. 2026 a 2027

Z hľadiska environmentálnych záťaží definovaných podľa zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) sú v regióne hornej Nitry evidované v Informačnom systéme environmentálnych záťaží nasledovné environmentálne záťaže súvisiace s ťažbou uhlia a výrobou energií z uhlia¹⁹:

Názov environmentálnej záťaže	Register	Identifikátor	Obec	Spoločnosť	Poznámka
PD (002) / Bystričany - ENO - dočasné odkalisko	Register B a C	SK/EZ/PD/623	Bystričany	ENO	Dočasné odkalisko popolčeka, sanované, monitoruje sa
PD (012) / Prievidza - V. Lehôtka - halda bane Cígel'	Register A	SK/EZ/PD/633	Prievidza	HBP	Pravdepodobná environmentálna záťaž
PD (014) / Zemianske Kostolany - ENO - pôvodné odkalisko	Register B a C	SK/EZ/PD/635	Zemianske Kostolany	ENO	Pôvodné odkalisko popolčeka, sanované, monitoruje sa
PD (005) / Handlová - skládka popolovín	Register C	SK/EZ/PD/1406	Handlová	ENO	Skládka popolovín, rekultivovaná, monitoruje sa
PD (1865) / Zemianske Kostolany - ENO - výhrevňa lokomotív	Register C	SK/EZ/PD/1865	Zemianske Kostolany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore výhrevne lokomotív, sanovaná
PD (1956) / Zemianske Kostolany - ENO blok A	Register B	SK/EZ/PD/1956	Zemianske Kostolany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore mazutového hospodárstva
PD (1957) / Zemianske Kostolany - ENO blok B	Register B a C	SK/EZ/PD/1957	Zemianske Kostolany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore mazutového hospodárstva, sanovaná
PD (1972) / Zemianske Kostolany - Filtračná stanica	Register B a C	SK/EZ/PD/1972	Zemianske Kostolany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore filtračnej stanice, sanovaná
PD (1973) / Zemianske Kostolany - Rozvodne A, B, C	Register B	SK/EZ/PD/1973	Zemianske Kostolany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore Rozvodní A, B, C
PD (1996) / Zemianske Kostolany - Zemiansky potok - znečistenie brehu a koryta	Register B	SK/EZ/PD/1996	Zemianske Kostolany	ENO	Výrazné nánosy reliktov popola na dne a predovšetkým na brehoch Zemianskeho potoka

Opatrenie	Východiská	Cieľ
III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov	<ul style="list-style-type: none"> V rámci banskej činnosti existujú environmentálne dopady, ako napríklad skládky 	<ul style="list-style-type: none"> Sanácia a revitalizácia environmentálnych dopadov

¹⁹ <http://envirozataze.enviroportal.sk/Informacny-system>

spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti	<p>a odkaliská</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zároveň sú zákonom stanovené požiadavky na likvidáciu dobývacích priestorov a na ukončenie banskej činnosti • V regióne existujú tiež vyvolané vplyvy banskej činnosti, ako sú napríklad trhliny, prepady pôdy, poškodenie infraštruktúry, nové biotopy, ktoré vznikli vplyvom banskej činnosti, ktoré bude potrebné tiež riešiť 	<p>vyvolaných banskou činnosťou</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sanácia a revitalizácia negatívnych vplyvov banskej činnosti na dotknutých územiach • Bezpečná a ekologická likvidácia dobývacích priestorov a banských areálov
III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou	<ul style="list-style-type: none"> • Ďalšie environmentálne dopady v regióne existujú v súvislosti so spaľovaním hnedého uhlia pri výrobe elektriny a tepla • V súvislosti s výrobou energií v ENO existujú environmentálne dopady v podobe dočasného a definitívneho odkaliska popola • Iné environmentálne vplyvy v regióne sú v podobe znečistenia pôdy, ovzdušia a podzemných vôd 	<ul style="list-style-type: none"> • Sanácia a revitalizácia environmentálnych dopadov v súvislosti s výrobou energií z hnedého uhlia • Revitalizácia znečistenej pôdy v regióne • Revitalizácia znečistených podzemných vôd v regióne • Realizácia opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia

3.3.5.1. Opatrenie III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti

Názov opatrenia	III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na odstraňovanie rôznych foriem environmentálnych dopadov a vplyvov vyvolaných banskou činnosťou, ako aj na bezpečné a ekologické ukončovanie banskej činnosti a likvidáciu dobývacích priestorov. Environmentálne dopady zahŕňajú dopady so známym aj neznámym pôvodcom, dopady v areáloch vo vlastníctve HBP, ako aj vyvolané vplyvy banskej činnosti mimo ich vlastníctva.</p> <p>Tieto opatrenia budú financované z rôznych zdrojov, vrátane zdrojov HBP, ktoré spoločnosť tvorí pre potreby ukončovania banskej činnosti a revitalizáciu území, ale tiež inými nenávratnými zdrojmi financovania pre potreby zabezpečenia ochrany životného prostredia v procese ukončovania banskej činnosti, napríklad</p>

v súlade s Rozhodnutím Rady 2010/787/EÚ²⁰.

Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Sanácia a revitalizácia environmentálnych dopadov vyvolaných banskou činnosťou • Sanácia a revitalizácia negatívnych vplyvov banskej činnosti na dotknutých územiach • Bezpečná a ekologická likvidácia dobývacích priestorov a banských areálov
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • HBP • Štát
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Mestá a obce
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizácia podzemia a povrchu po ukončení banskej činnosti - Handlová, Sebedražie, Nováky, Koš, Cigeľ, Prievidza • Revitalizácia a rekultivácia poškodeného územia • Revitalizácia lesných pozemkov na poddolovanom území

3.3.5.2. Opatrenie III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou

Názov opatrenia	III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na odstraňovanie rôznych foriem environmentálnych dopadov a vplyvov vyvolaných výrobou elektriny a tepla spaľovaním hnedého uhlia, ako aj na bezpečné a ekologické ukončovanie, resp. transformáciu činnosti ENO. Environmentálne dopady zahŕňajú dopady so známym aj neznámym pôvodcom, dopady v areáloch vo vlastníctve Slovenských elektrární, ako aj vyvolané vplyvy zo spaľovania hnedého uhlia mimo ich vlastníctva.</p> <p>Tieto opatrenia majú byť financované z rôznych zdrojov, vrátane zdrojov Slovenských elektrární, doplnené inými, aj nenávratnými zdrojmi financovania pre potreby zabezpečenia ochrany životného prostredia v procese ukončovania banskej činnosti.</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na podporu projektov revitalizácie znečistených pôd a podzemných vôd v regióne, ktoré sú znečistené vplyvom banskej a iných priemyselných činností v regióne.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Sanácia a revitalizácia environmentálnych dopadov v súvislosti s výrobou energií z hnedého uhlia

²⁰ 2010/787/EÚ: Rozhodnutie Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie

- Revitalizácia znečistenej pôdy v regióne
- Revitalizácia znečistených podzemných vôd v regióne
- Realizácia opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia

Potenciálni nositelia projektov

- Slovenské elektrárne
- Štát

Cieľové skupiny

- Verejnosť
- Mestá a obce
- Vlastníci pôdy

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych dopadov zo spaľovania lignitu

3.3.6. Priorita III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

Región hornej Nitry má tradíciu v energetike, keď tu už od roku 1953 pôsobí ENO. V 60-tych rokoch bola ENO najväčšou elektrárnou na Slovensku, pričom historicky najvyššia inštalovaná kapacita v elektrárni bola 516 MW a najvyššia výroba elektriny bola 2,5 TWh ročne. V súčasnosti je v prevádzke blok ENO A zameraný primárne na výrobu tepla s inštalovanou kapacitou 46 MW a bloky ENO B1 a B2, každý s inštalovanou kapacitou 110 MW. Bloky ENO B3 a B4 boli odstavené v roku 2015. Energetika je teda dôležitou súčasťou lokálnej ekonomiky, existuje tu pre jej rozvoj zázemie a kvalifikovaná pracovná sila, a teda by mala byť súčasťou rozvojových aktivít v rámci transformácie regiónu.

Podobne sa k oblasti energetiky stavajú aj iné uhoľné regióny, ktoré sú v rôznych fázach procesu transformácie alebo procesom transformácie už prešli (napríklad regióny Limburg v Holandsku alebo Lužice v Nemecku). Cieľom je využiť tradíciu regiónu v oblasti energetiky a v procese transformácie regiónu podporovať aktivity a opatrenia zamerané na udržateľnú a nízkouhlíkovú energetiku, ako aj na opatrenia smerujúce k znižovaniu dopytu po energiách vo forme projektov energetickej efektívnosti v rôznych oblastiach, a na opatrenia zamerané na implementáciu smart riešení v energetike.

V súvislosti s ukončením podpory výroby elektriny z domáceho uhlia najneskôr v roku 2023 sa predpokladá, že sa v ENO ukončí výroba elektriny. Z hľadiska dodávok elektriny v regióne horná Nitra do uzlovej oblasti Bystričany, musí byť ukončenie výroby elektriny v ENO koordinované s posilneným uzlovej oblasti Bystričany, nakoľko existujúce prenosové kapacity do regiónu nie sú dostatočné pre zásobovanie elektrinou v prípade odstavenia ENO. Posilnenie uzlovej oblasti Bystričany pozostáva z posilnenia transformačnej kapacity transformačnej stanice Bystričany, dokončenie a uvedenia do trvalej prevádzky 2x400 kV vedenia z transformačnej stanice Križovany do transformačnej stanice Bystričany a 2x400 kV vedenia z transformačnej stanice Bystričany do transformačnej stanice Horná Ždaňa. Tieto projekty sú tiež súčasťou postupného riadeného útlmu 220 kV prenosovej sústavy, v rámci ktorého prejde elektrická stanica Bystričany do roku 2022 výraznými zmenami. Ukončenie stavieb sa predpokladá do roku 2021, pričom odstavenie pôvodnej 220 kV elektrickej stanice je predpokladané v roku 2022²¹.

Jednou z kľúčových tém v rámci udržateľnej energetiky v regióne je výroba a dodávka tepla. Ako bolo spomínané, teplo pre veľkú časť regiónu je vyrábané v ENO z domáceho uhlia. Tento zdroj tepla bude musieť byť v rámci transformácie regiónu nahradený novým zdrojom tepla (vo forme zmeny paliva v ENO, prípadne úplne iným zdrojom alebo zdrojmi tepla v regióne). V súčasnosti zásobuje ENO horúcou vodou, prípadne parou, mestá Prievidza, Nováky, Zemianske Kostolany a Koš, a tiež niekoľko priemyselných odberateľov. Nové riešenie výroby a dodávky tepla v regióne by malo brať do úvahy environmentálne aspekty, teda musí byť v súlade so všetkými environmentálnymi normami, zároveň by malo byť aj dlhodobé environmentálne

²¹ Desiatročný plán rozvoja prenosovej sústavy na roky 2018-2027, November 2017, Slovenská elektrizačná prenosová sústava

udržateľné. Z hľadiska budúcej výroby a dodávky tepla je dôležitým faktorom aj cena tepla pre koncového zákazníka. Rôzne alternatívy riešenia majú tiež rôzne nároky na finančnú podporu samotnej investície alebo prevádzky. Zvolená technológia má zároveň aj dopad na počet pracovných miest, ktoré budú v rámci výroby a dodávky tepla vytvorené. Všetky tieto hľadiská by mali byť brané do úvahy pri riešení tepelnej energetiky v regióne tak, aby zvolené riešenie bolo najlepším kompromisom pri zachovaní všetkých zákonných požiadaviek na životné prostredie.

V súvislosti s budúcim riešením výroby a dodávky tepla v regióne sa spracováva nezávislá štúdia, ktorá rámcovo posúdi možné varianty z rôznych hľadísk (ekonomické, environmentálne, dopad na zamestnanosť), a ktorá bude mať odporúčací charakter. Medzi variantami výroby a dodávky tepla môžu byť centralizovaná aj decentralizovaná výroba s využitím rôznych technológií a palív (zemný plyn, tuhé alternatívne palivo, drevná biomasa, geotermálny potenciál banských vôd a pod.).

Opatrenie	Východiská	Cieľ
III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regióne	<ul style="list-style-type: none"> • ENO dnes vyrába teplo z domáceho uhlia a dodáva ho veľkej časti obyvateľstva v regióne, ako aj niekoľkým priemyselným odberateľom • Predpokladá sa, že s ukončením podpory výroby elektriny z domáceho uhlia sa ukončí aj výroba tepla z uhlia a bude potrebné riešiť otázku dodávok tepla existujúcim zákazníkom 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečiť najlepšie možné riešenie výroby a dodávky tepla pre súčasných odberateľov, zohľadňujúce dopad na cenu tepla pre odberateľov, zamestnanosť v regióne, možnosti finančnej podpory a dodržaním minimálne zákonných požiadaviek na životné prostredie
III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne	<ul style="list-style-type: none"> • Podľa údajov Eurostatu klesol v posledných rokoch na Slovensku podiel energie z obnoviteľných zdrojov na koncovej spotrebe energie z 12,9% v roku 2015 na 12,0% v roku 2016 a na 11,5% v roku 2017 • V EÚ bol tento podiel v roku 2017 na úrovni 17,5% • Podľa mapy obnoviteľných zdrojov energie²² región hornej Nitry zaostáva v inštalácii obnoviteľných zdrojov oproti zvyšku Slovenska, aj v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie priemyselných inštalácií obnoviteľných zdrojov energie v regióne hornej Nitry • Zvýšenie inštalácií obnoviteľných zdrojov energie v domácnostiach • Zlepšenie informovanosti verejnosti o možnostiach inštalácie a financovania obnoviteľných zdrojov energie
III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne	<ul style="list-style-type: none"> • Budúcnosť energetiky v regióne nie je len v nahradení výroby energie z uhlia inými 	<ul style="list-style-type: none"> • Nárast opatrení energetickej efektívnosti v oblasti rezidenčných budov, verejných

²² www.repowermap.org, 1.3.2019

	<p>zdrojmi, ale aj v úsporách energií v rezidenčných budovách, verejných budovách, vo verejnej infraštruktúre, v doprave a v priemysle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slovensko má celkovo stále vysoký potenciál úspor energie, nakoľko energetická náročnosť ekonomiky je stále takmer dvakrát vyššia ako je priemer EÚ²³ 	<p>budov a infraštruktúry, v doprave a v priemysle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie informovanosti verejnosti o opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti a možnostiach ich financovania
III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne	<ul style="list-style-type: none"> • Smart riešenia v energetike môžu prispieť k lepšiemu využívaniu obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti • Smart riešenia môžu zahŕňať napríklad inteligentné distribučné siete, manažment energií a energetických dát, inteligentné meracie systémy, infraštruktúru pre elektromobilitu, a pod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie zavádzania riešení a inovácií v oblasti smart energetiky

3.3.6.1. Opatrenie III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regióne

Názov opatrenia	III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regióne
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na riešenie budúceho spôsobu výroby a dodávka tepla v regióne hornej Nitry, predovšetkým spôsobené ukončením výroby tepla z domáceho uhlia, dotýkajúce sa odberateľov odoberajúcich teplo z ENO.</p> <p>Opatrenie má prispieť k zabezpečeniu takého náhradného riešenia výroby a dodávky tepla, ktoré bude najlepšou kombináciou z hľadiska cien pre odberateľov, dopadov na životné prostredie a na zamestnanosť, ako aj z hľadiska možnosti finančnej podpory z rôznych podporných zdrojov (ako napríklad podpora OZE, podpora z fondov EÚ, národných fondov, prípadne iných zdrojov).</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečiť najlepšie možné riešenie výroby a dodávky tepla pre súčasných odberateľov, zohľadňujúce dopad na cenu tepla pre odberateľov, zamestnanosť v regióne, možnosti finančnej podpory a dodržaním minimálne zákonných požiadaviek na životné prostredie
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenské elektrárne • HBP

²³ Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018

- Mestá a obce
- Podnikatelia v regióne

Cieľové skupiny

- Spotrebitelia energií

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Centrálné zásobovanie teplom pre mesto Prievidza
- Optimalizácia distribučnej siete tepla
- Vybudovanie nového centrálného tepelného zdroja na báze energetického zhodnotenia odpadov
- Zmena uhoľných baní na Slovensku na energetické podniky pre trvalý bezplatný zdroj tepla a chladu zo zemskej kôry

3.3.6.2. Opatrenie III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne

Názov opatrenia	III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja obnoviteľných zdrojov energie s cieľom podporiť prechod na nízkouhlíkovú a nízkoemisnú energetiku. Opatrenie má prispieť k rýchlejšej implementácii obnoviteľných zdrojov energie v regióne hornej Nitry, a to z hľadiska priemyselných inštalácií, ako aj inštalácií v domácnostiach.</p> <p>Opatrenie má tiež prispieť k zvýšeniu povedomia a informovanosti verejnosti o možnostiach využívania obnoviteľných zdrojov energie, možnostiach ich inštalácie a možnostiach využívania rôznych podporných schém na financovanie obnoviteľných zdrojov energie.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie priemyselných inštalácií obnoviteľných zdrojov energie v regióne hornej Nitry • Zvýšenie inštalácií obnoviteľných zdrojov energie v domácnostiach • Zlepšenie informovanosti verejnosti o možnostiach inštalácie a financovania obnoviteľných zdrojov energie
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Domácnosti • Výrobcovia energií • Podnikatelia v regióne • Mestá a obce
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Spotrebitelia energií
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Inštalácia fotovoltaického systému v priemyselných areáloch • Vybudovanie malej vodnej elektrárne na banskú vodu Cigel' • Vybudovanie priemyselného úložného batériového systému k FVE o výkone 1MWh v regióne Horná Nitra • Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové

úložné systémy

3.3.6.3. Opatrenie III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne

Názov opatrenia	III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu implementácie riešení v oblasti energetickej efektívnosti s cieľom znižovať náročnosť na spotrebu energií v regióne, ako súčasť prechodu z uhoľnej energetiky na novú nízkouhlíkovú energetiku. Opatrenia energetickej efektívnosti sa týkajú širokého spektra oblastí, vrátane energetickej efektívnosti rezidenčných budov, verejných budov, ako aj energetickej efektívnosti v priemysle, energetickej efektívnosti verejnej infraštruktúry (napríklad verejné osvetlenie), a tiež energetickej efektívnosti v doprave.</p> <p>Opatrenie má tiež prispieť k zvýšeniu povedomia a informovanosti verejnosti o možných riešeniach v oblasti energetickej efektívnosti, ako aj o možnostiach financovania týchto riešení z rôznych zdrojov.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> Nárast opatrení energetickej efektívnosti v oblasti rezidenčných budov, verejných budov a infraštruktúry, v doprave a v priemysle Zlepšenie informovanosti verejnosti o opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti a možnostiach ich financovania
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> Domácnosti Mestá a obce Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> Verejnosť Spotrebitelia energií
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> Energetická služba v meste Prievidza Zníženie energetickej náročnosti Centra voľného času v Prievidzi Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy na Ul. A. Mišúta 731 v Prievidzi Zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna v Prievidzi Zníženie energetickej náročnosti Športovej haly v Prievidzi Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov v meste Handlová

3.3.6.4. Opatrenie III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne

Názov opatrenia	III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

Opis opatrenia

Opatrenie je zamerané na podporu smart riešení v energetike v regióne hornej Nitry. Podpora zahŕňa výskum a vývoj v tejto oblasti, testovanie, ako aj implementáciu riešení a ich zavedenie do praxe. Opatrenie je úzko previazané s opatreniami týkajúcimi sa rozvoja inovácií, výskumu a vývoja v oblasti udržateľnej energetiky, podpory nízkouhlíkovej energetiky v regióne, ako aj podpory energetickej efektívnosti v regióne.

Opatrenie zahŕňa napríklad oblasti týkajúce sa inteligentných decentralizovaných a distribuovaných energetických sietí (smart grids/micro grids), manažmentu energií a energetických dát, inteligentných meracích systémov, infraštruktúry pre elektromobily, úložisk energií, inovatívnych spôsobov energetického zhodnocovania odpadov a pod.

Sledovaný cieľ

- Zvýšenie zavádzania riešení a inovácií v oblasti smart energetiky

Potenciálni nositelia projektov

- Domácnosti
- Mestá a obce
- Podnikatelia v regióne
- Energetické podniky

Cieľové skupiny

- Verejnosť
- Spotrebitelia energií

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové úložné systémy
- Energetická služba v meste Prievidza
- Vybudovanie siete verejných rýchlo nabíjajúcich DC-AC staníc pre elektromobily v regióne Horná Nitra
- Vybudovanie vývojovo-výrobného centra pre rozvoj elektro-mobility a riadenie služieb
- Podpora elektromobility v meste Handlová

3.3.7. Priorita III.3 Zlepšovanie životného prostredia

V rámci transformácie uhoľného regiónu je potrebné riešiť nielen existujúce environmentálne dopady a vplyvy banskej činnosti a priemyslu v regióne, ale tiež zlepšovanie životného prostredia do budúcnosti. Región hornej Nitry historicky trpí znečistením rôzneho druhu, napríklad znečistením ovzdušia, pôdy a podzemných vôd. Transformácia regiónu a akčný plán by teda mali viesť aj k zlepšeniu životného prostredia, s cieľom zvýšiť atraktivitu regiónu a znížiť dopady znečisteného životného prostredia na zdravie obyvateľstva.

Zlepšovanie životného prostredia by malo byť riešené v dvoch rovinách – v oblasti podpory udržateľného hospodárstva, ktoré by malo minimalizovať dopady na životné prostredie (napríklad v oblasti odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva alebo pôdohospodárstva), ako aj v oblasti konverzie environmentálne zaťažených území a areálov na nové využitie, ktoré by prispievalo aj k zlepšovaniu životného prostredia.

V oblasti udržateľného odpadového hospodárstva v regióne je dôležité podporovať obehové dopadové hospodárstvo, ktoré by malo zahŕňať opatrenia na predchádzanie tvorby odpadov, ich recykláciu, energetické

a iné zhodnotenie, s cieľom znižovať mieru skládkovania. Tá v trenčianskom kraji presahuje 70%²⁴. Do roku 2035 by pritom podľa Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky malo klesnúť skládkovanie odpadu pod 25%²⁵. V samotnom meste Prievidza sa podiel zhodnocovaného odpadu pohyboval v rokoch 2011 až 2015 v rozmedzí medzi 20% až 30%, pričom plán do roku 2020 je zvýšiť tento podiel až na takmer 88%²⁶.

Ako už bolo spomínané, v oblasti hornej Nitry je v tretej kvalitatívnej triede podzemných vôd 45% oblasti Prievidze, 83% oblasti Novák a 71% oblasti Bojníc. Z tohto dôvodu by mali byť podporované projekty zamerané na čistenie vodných tokov a odpadových vôd. Ďalšími opatreniami by mali byť aktivity zamerané na udržateľnosť obehu vody, zadržiavanie vody v krajine, protipovodňovú ochranu a lepšie hospodárenie s vodou s cieľom obmedzovať sucho a nedostatok vody.

Vyššie spomínané opatrenia môžu byť realizované aj v súvislosti a s využitím konverzie environmentálne zaťažených území a areálov, napríklad environmentálnym využitím zaplavených území, ktoré vznikli ako dôsledok banskej činnosti, využitím banských vôd, prípadne realizáciou opatrení na zlepšenie životného prostredia v areáloch, v ktorých je realizovaná banská činnosť alebo výroba energií z hnedého uhlia.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva	<ul style="list-style-type: none"> Miera skládkovania v trenčianskom kraji presahuje 70% V meste Prievidza je zhodnocovanie odpadu na úrovni 20%-30%, do roku 2020 by malo narásť na 88% Veľký podiel podzemných vôd v regióne hornej Nitry je znečistených 	<ul style="list-style-type: none"> Znižovanie podielu skládkovania odpadu a zvyšovanie jeho zhodnocovania Znižovanie tvorby odpadov Zvýšenie kvality podzemných vôd a čistenie odpadových vôd Zmierňovanie dopadov zmeny klímy v regióne
III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov	<ul style="list-style-type: none"> Územia a areály, v ktorých je dnes vykonávaná banská činnosť a výroba energií z hnedého uhlia môžu byť potenciálne využité na realizáciu aktivít vedúcich k zlepšovaniu životného prostredia Niektoré dopady banskej činnosti môžu byť ďalej využité v súvislosti s vodným hospodárstvom (mokrade, zaplavené územia) Banská voda môže byť využitá v udržateľnom hospodárstve (vyžitie tepelného potenciálu) 	<ul style="list-style-type: none"> Konverzia environmentálne zaťažených území a areálov s cieľom využitia na aktivity prispievajúce k zlepšovaniu životného prostredia

²⁴ Program odpadového hospodárstva Program mesta Prievidza na roky 2016 – 2020

²⁵ Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018

²⁶ Program odpadového hospodárstva Program mesta Prievidza na roky 2016 – 2020

3.3.7.1. Opatrenie III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva

Názov opatrenia	III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.3 Zlepšovanie životného prostredia
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu investícií do udržateľného a obehového odpadového a vodného hospodárstva, ktoré majú prispieť k zlepšovaniu životného prostredia na hornej Nitre. Opatrenia majú byť v súlade s plánmi udržateľného rozvoja a stratégiou environmentálnej politiky a mali by viesť k napĺňaniu cieľov v oblasti znižovania emisií, čistoty ovzdušia, vody, pôdy, či ochrany chránených území.</p> <p>Opatrenie je primárne zamerané na odpadové a vodné hospodárstvo, avšak v rámci neho môžu byť realizované aj iné projekty zamerané na zlepšovanie životného prostredia, ako aj opatrenia zamerané na zmierňovanie dopadov zmeny klímy (protipovodňové opatrenia, opatrenia na boj so suchom, vodozadržné opatrenia, a pod.).</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Znižovanie podielu skládkovania odpadu a zvyšovanie jeho zhodnocovania • Znižovanie tvorby odpadov • Zvýšenie kvality podzemných vôd a čistenie odpadových vôd • Zmierňovanie dopadov zmeny klímy v regióne
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne • Spracovatelia odpadu • Štát
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Mestá a obce
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Termochemické spracovanie pneumatík • Obstaranie kompostérov na predchádzanie vzniku BR KO pre región Stredného Ponitria • Dobudovanie, vybudovanie a rekonštrukcia vodovodov • Vybudovanie, dobudovanie a rekonštrukcia kanalizačnej siete v obciach regiónu Partizánske • Revitalizácia mestských zelených plôch v Handlovej • Zelená linka - Centrum spracovania zmesového komunálneho odpadu • Logistické centrum biomasy

3.3.7.2. Opatrenie III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov

Názov opatrenia	III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.3 Zlepšovanie životného prostredia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu realizácie projektov v oblasti zlepšovania životného prostredia prostredníctvom konverzie environmentálne zaťažených území a areálov po banskej činnosti a výrobe elektriny z hnedého uhlia, resp. s využitím týchto území a areálov, prípadne využitím pozostatkov banskej činnosti, ako napríklad využitie banských vôd ako bezemisného zdroja tepla alebo využitie území dotknutých banskou činnosťou na aktivity vedúce k zlepšovaniu životného prostredia.
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Konverzia environmentálne zaťažených území a areálov s cieľom využitia na aktivity prispievajúce k zlepšovaniu životného prostredia
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • HBP • Slovenské elektrárne • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Mestá a obce
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizácia areálu Bane Cígeľ na zariadenie cestovného ruchu • Revitalizácia priestoru odkaľovacích nádrží Bane Cígeľ na zariadenie cestovného ruchu a rybného hospodárstva • Zmena uhoľných baní na Slovensku na energetické podniky pre trvalý bezplatný zdroj tepla a chladu zo zemskej kôry • Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade

3.4. Pilier IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra

3.4.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Kvalita života a sociálna infraštruktúra zahŕňa širšiu oblasť aktivít zameraných na jednej strane na riešenie problémov, ktoré banská činnosť a s ňou súvisiaca výroba energií z uhlia spôsobujú už v súčasnosti, a na druhej strane na riešenie problémov, ktoré vzniknú v súvislosti s transformáciou regiónu z uhoľnej ekonomiky. Banská činnosť dnes spôsobuje problémy predovšetkým v súvislosti so zdravím obyvateľstva, a to nielen priamo u zamestnancov banského sektora a s rizikami vyplývajúcimi z povahy ich práce, ale aj obyvateľstva, na ktoré vplýva znečistenie životného prostredia.

V budúcnosti bude potrebné riešiť dopady transformácie z uhoľnej ekonomiky v súvislosti s poklesom zamestnanosti v tradičnom banskom sektore a naviazaných sektoroch, ako napríklad rast nezamestnanosti, či potreba prispôsobenia vzdelávania v regióne na potreby trhu práce zameraného na nové rozvíjajúce sa sektory ekonomiky. V tejto súvislosti je potrebné riešiť prepojenie vzdelávania na trh práce v oblasti stredného školstva a duálneho vzdelávania, ako aj v oblasti vyššieho vzdelávania. V súvislosti s príchodom zamestnancov banského sektora na trh práce počas postupného utlmovania banskej činnosti bude potrebné posilniť aj mimoškolské vzdelávania a rekvalifikácie.

Zároveň má región problémy so starnutím obyvateľstva a s odlivom mladých ľudí. Preto je potrebné posilniť infraštruktúru zameranú na sociálnu starostlivosť o staršie skupiny obyvateľstva, ako aj zatriktívniť región pre mladých ľudí s cieľom udržať ich v regióne. Rozvoj nových sektorov ekonomiky, ako aj nových pracovných príležitostí vytvorí základné podmienky pre uplatnenie mladých ľudí v regióne, zároveň je však potrebné zvýšiť atraktivitu regiónu aj z pohľadu kvality života vo forme podpory kultúry, športových, rekreačných a voľnočasových aktivít, služieb pre občanov a dostupnosti bývania pre mladé rodiny.

3.4.2. Východisková situácia

V oblasti zdravia obyvateľstva má banská činnosť dopad priamo na zamestnancov baní pracujúcich v podzemí, ale prostredníctvom znečistenia životného prostredia môže mať vplyv aj na obyvateľov žijúcich v regióne. Podľa analýzy Inštitútu finančnej politiky bol pomer podielu invalidity k podielu zamestnanosti (index invalidity) v sektore 7-násobne vyšší v porovnaní s priemerom v hospodárstve. Podľa štúdie SAV²⁷ je v okrese Prievidza pomer príjemcov invalidného dôchodku k ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu 13,3%, čo je nadpriemerný stav oproti priemeru Slovenska, ktorý je 9,1%. Stredná dĺžka dožitia je však v regióne hornej Nitry porovnateľná s priemerom Slovenska, aj keď zaostáva za najvýkonnejšími regiónmi.

Z hľadiska demografického vývoja zaznamenali okresy Prievidza aj Partizánske úbytok obyvateľstva. Okres Prievidza stratil od roku 1998 okolo 4,5% obyvateľov, zatiaľ čo okres Partizánske stratil okolo 5% obyvateľov, pričom sa predpokladá, že tento trend bude pokračovať. Obyvateľstvo v oboch regiónoch zároveň starne. Podľa predpovede Prognostického ústavu SAV bol podiel obyvateľstva vo veku 24 až 54 rokov v celkovej populácii okresov Prievidza a Partizánske v roku 2017 na úrovni 45%, pričom sa očakáva, že príslušné podiely klesnú do roku 2040 na 33,2%, resp. 31,2%. Podiel populácie nad 64 rokov bol už v roku 2017 v týchto okresoch nad priemernou úrovňou na Slovensku (19%-20%), pričom sa predpokladá, že vzrastie do roku 2040 až na tretinu²⁸.

Z hľadiska sociálnych dopadov v súvislosti s útlmom banskej činnosti v regióne a možným nárastom nezamestnanosti sa predpokladá, že útlm bude postupný, a noví nezamestnaní budú prichádzať na trh práce tiež postupne. Na základe vekovej štruktúry HBP sa dá predpokladať, že v čase začiatku útlmu banskej činnosti bude do 45% zamestnancov HBP v dôchodkovom, resp. v preddôchodkovom veku, v ktorom časť zamestnancov bude mať nárok na predčasný dôchodok. Kľúčovou skupinou, na ktorú bude potrebné sa

²⁷ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied

²⁸ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied

v procese transformácie zamerať, je skupina zamestnancov, ktorá je dnes vo veku 30 až 50 rokov, v ktorej sa predpokladá väčšie zastúpenie zamestnancov, ktorí pracujú v spoločnosti dlhodobo a nebudú mať skúsenosti s hľadáním si nového zamestnania a s procesmi, ktoré s tým súvisia. V tejto skupine sa môže nachádzať okolo 1 700 zamestnancov. V súvislosti s nimi bude potrebné pripraviť podporné programy zamerané na rekvalifikáciu a aktívnu pomoc s orientáciou na trhu práce a s hľadáním si nového zamestnania. Zároveň bude nevyhnutné využiť na zmiernenie sociálnych dopadov a vplyvov inštitút novelizovaného Osobitného príspevku baníkom a odstupného²⁹.

Z hľadiska vzdelávania sa rozbehla v regióne hornej Nitry spolupráca zamestnávateľov a stredných odborných škôl vo forme systému duálneho vzdelávania, kde súčasný počet zapojených študentov je 235 na 6 školách a v 18 podnikoch. V regióne pôsobí detašované pracovisko Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v meste Prievidza. Z hľadiska stredného odborného vzdelávania bol okres Prievidza historicky zameraný na chemický priemysel, baníctvo a stavebníctvo. V súčasnosti je potrebné podporiť vzdelávanie v oblasti učebných odborov zameraných na elektrotechniku, strojárstvo a chémiu³⁰, čo súvisí aj s rozvojom zamestnanosti v týchto oblastiach. Okres Partizánske je zameraný hlavne na obuvnícky priemysel, z hľadiska učebných odborov je v Regionálnej integrovanej územnej stratégii TSK odporúčané podporiť spracúvanie kože, kožušín a výrobu obuvi.

3.4.3. Cieľová situácia

Okrem ekonomických, environmentálnych a infraštruktúrnych aspektov by transformácia regiónu horná Nitra mala tiež viesť k zvýšeniu kvality života v regióne a zvýšeniu jeho atraktivity. Zvyšovanie kvality života v regióne by malo odrážať potreby, ktoré dnes v regióne existujú, a ktoré vzniknú v procese transformácie.

V prvom rade bude potrebné posilniť sociálnu a zdravotnú infraštruktúru tak, aby zodpovedala požiadavkám vyplývajúcim zo starnutia obyvateľstva, ktoré bude v regióne starnúť rýchlejšie, ako je predpokladaný priemerný rast staršej populácie na Slovensku. Z tohto hľadiska bude potrebné rozvíjať služby zdravotnej a opatrovateľskej starostlivosti. Tieto služby je potrebné rozvíjať aj v súvislosti so zdravotným stavom obyvateľstva a zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorý je ovplyvnený znečistením životného prostredia, resp. rizikovosťou práce v banských priestoroch.

V druhom rade je potrebné zabezpečiť podporné programy pre samotný proces transformácie regiónu. Tieto súvisia s príchodom nových nezamestnaných na trh práce, ktorých bude potrebné rekvalifikovať a umiestniť do nového zamestnania. V tejto súvislosti bude potrebná aktívna asistancia a sprevádzanie procesom hľadania si nového zamestnania. Z dlhodobého hľadiska bude potrebné naviazať vzdelávacie programy na potreby zamestnávateľov a ekonomických sektorov, ktoré sa budú v regióne rozvíjať. Takisto bude potrebné prehĺbiť spoluprácu s inštitúciami vyššieho vzdelávania, aj v súvislosti so snahou zvýšiť inovačný potenciál regiónu a zvýšiť aktivity vo výskume a vývoji.

V neposlednom rade je potrebné zabezpečiť dlhodobú atraktivitu regiónu, ktorá stabilizuje nepriaznivý demografický vývoj a odliv obyvateľstva. Región hornej Nitry by mal poskytnúť obyvateľom atraktívne možnosti trávenia voľného času vo forme kultúry, trávenia voľného času, športových a rekreačných aktivít. Nakoľko má región aj potenciál v oblasti cestovného ruchu, je možné integrovať aktivity zamerané na rozvoj turizmu a aktivity zamerané na kvalitu života obyvateľov regiónu. S atraktivitou regiónu súvisia aj kvalitné služby samosprávy, ktoré je možné rozvíjať v rámci konceptu tzv. „digitálneho mesta“ a konceptu smart city. S cieľom prilákať, resp. udržať mladé rodiny v regióne je potrebné podporovať rozširovanie ponuky nájomných a cenovo dostupných bytov.

²⁹ Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 580 z 12. decembra 2018 k návrhu problematiky transformácie regiónu horná Nitra v súvislosti s návrhom všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny - Úloha C.5 ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny „Pripraviť zmenu právnej úpravy o osobitnom príspevku baníkom pre vytvorenie podmienok skoršieho odchodu zo zamestnania a nemožnosti ďalšej adaptácie na iný druh zamestnania.“

³⁰ Regionálna integrovaná územná stratégia Trenčianskeho kraja na roky 2014-2020, časť 3.3 Oblasť školstva

3.4.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Kvalita života a sociálna infraštruktúra pozostáva zo štyroch priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb
 - Opatrenie IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti
 - Opatrenie IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti
- Priorita IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
 - Opatrenie IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne
 - Opatrenie IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne
 - Opatrenie IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov
 - Opatrenie IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne
- Priorita IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
 - Opatrenie IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne
 - Opatrenie IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne
 - Opatrenie IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov
- Priorita IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva
 - Opatrenie IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti
 - Opatrenie IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti

Priority a opatrenia v rámci piliera Kvalita života a sociálna infraštruktúra sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

3.4.5. Priorita IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb

Región hornej Nitry má tradíciu v kúpeľníctve v meste Bojnice. Kúpeľníctvo je zamerané tak na medicínsko-kúpeľné služby, ako aj rekreačné wellness kúpeľné služby. Kúpeľná infraštruktúra tak poskytuje možnosť rozvíjať zdravotnícke a medicínske služby v symbióze s kúpeľným cestovným ruchom.

V súvislosti s transformáciou regiónu je rozvoj zdravotníckych služieb úzko spätý s negatívnymi dopadmi na zdravie obyvateľstva, či už z hľadiska chorôb z povolania vyplývajúcich z rizikovej práce v ťažobnom priemysle, ako aj z hľadiska zdravotného stavu obyvateľov v súvislosti so znečisteným životným prostredím. Zároveň posilňovanie zdravotníckych a sociálnych služieb súvisí aj s problémom rýchleho starnutia obyvateľstva v regióne, kedy podľa predpovede Prognostického ústavu SAV vzrastie podiel obyvateľov nad 64 rokov do roku 2040 až na tretinu.

Osobitnou otázkou v súvislosti s transformáciou regiónu z uhoľnej ekonomiky je posilnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb zameraných na ohrozené skupiny zamestnancov ťažobného priemyslu. Postupné utlmovanie banskej činnosti a prepúšťanie v tomto sektore môže spôsobiť sociálne problémy časti zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí môžu mať problémy s novým uplatnením sa na trhu práce. Sociálne problémy, ktoré môže transformácia regiónu u časti obyvateľstva vyvolať, sú aj na základe zahraničnej praxe napríklad problémy s nárastom rôznych druhov závislostí (alkoholizmu, nelátkové závislosti, ako napríklad

patologické hráčstvo), rodinných problémov, ktoré môžu viesť až k existenčným problémom. Pre túto skupinu obyvateľstva je potrebné vytvoriť efektívnu záchytnú sociálnu sieť, ktorá im pomôže s návratom do bežného života. V regióne už dnes fungujú organizácie, ktoré sa tejto činnosti venujú (ako napríklad nezisková organizácia Jazmín v Handlovej), ktoré sa venujú sociálnym službám zameraným na riešenie problémov súvisiacich s nezamestnanosťou, ako napríklad rast kriminality, drogových závislostí a prípadov predčasného ukončenia života. Takúto infraštruktúru bude potrebné v súvislosti s transformáciou regiónu ďalej rozvíjať.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti	<ul style="list-style-type: none"> Región má dobrú východiskovú pozíciu pre ďalší rozvoj zdravotníckych a sociálnych služieb a medicínsko-kúpeľných služieb vzhľadom na tradíciu kúpeľníctva Banská činnosť má negatívny dopad na zdravie ľudí, či už priamo na zamestnancov v baniach alebo nepriamo na obyvateľstvo v súvislosti so znečisteným životným prostredím Predpokladá sa, že do roku 2040 sa zvýši podiel obyvateľov nad 64 rokov v regióne na tretinu, čo si bude vyžadovať posilnenie zdravotníckych a sociálnych služieb súvisiacich so starnutím obyvateľstva 	<ul style="list-style-type: none"> Rozšírenie medicínsko-kúpeľných služieb integrované s celkovým rozvojom kúpeľníctva a podporou cestovného ruchu Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva prostredníctvom rozvoja zdravotníckych a sociálnych služieb zameraných na zmierňovanie negatívnych vplyvov banskej činnosti na zdravie Zlepšenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti o starnúce obyvateľstvo
IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti	<ul style="list-style-type: none"> Utlmovanie banskej činnosti prinesie nárast nezamestnanosti ľudí z ťažobného priemyslu, ktorý môže u niektorých viesť k negatívnym sociálnym javom Dnes už v regióne existujú organizácie, ktoré venujú sociálnym službám zameraným na riešenie týchto negatívnych javov, ich činnosť bude ale potrebné v procese transformácie rozšíriť 	<ul style="list-style-type: none"> Minimalizácia negatívnych sociálnych javov spôsobených nárastom nezamestnanosti v súvislosti s utlmovaním banskej činnosti Zvýšenie kapacít organizácií poskytujúcich sociálne služby zamerané na zmierňovanie negatívnych sociálnych javov spôsobených transformáciou regiónu

3.4.5.1. Opatrenie IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj zdravotníckych služieb a sociálnych služieb ako reakcia na dva faktory v rámci transformácie regiónu horná Nitra – priame a nepriame dopady na zdravotný stav obyvateľstva ako dôsledok banskej činnosti a znečistenia životného prostredia a rýchle starnutie obyvateľstva v regióne, ktoré si bude vyžadovať prispôsobenie typov a rozsahu zdravotníckych a sociálnych služieb.</p> <p>Na druhej strane je opatrenie zamerané na ďalší rozvoj medicínsko-kúpeľných služieb, kde je možné nadviazať na tradíciu kúpeľníctva v regióne, a integrovať tento rozvoj s rozvojom cestovného ruchu a tvorby nových pracovných miest v sektore cestovného ruchu ako doplnkovom sektore ekonomickej transformácie.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšírenie medicínsko-kúpeľných služieb integrované s celkovým rozvojom kúpeľníctva a podporou cestovného ruchu • Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva prostredníctvom rozvoja zdravotníckych a sociálnych služieb zameraných na zmierňovanie negatívnych vplyvov banskej činnosti na zdravie • Zlepšenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti o starnúce obyvateľstvo
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti • Mestá a obce • Samosprávny kraj • Kúpele Bojnice • Neziskové organizácie • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Užívatelia zdravotnej starostlivosti
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba novej polikliniky v meste Nováky • Prístavba k medicínskemu zariadeniu uniKLINIKA kardinála Korca v Prievidzi • Vybudovanie nového spánkového laboratória a dovybavenie súčasného laboratória Pľúcneho oddelenia NsP Prievidza • Centrum komplexnej onkologickej rehabilitácie - CEKOR

3.4.5.2. Opatrenie IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj sociálnych služieb zameraných na zmierňovanie negatívnych sociálnych javov vyplývajúcich z potenciálneho nárastu nezamestnanosti ako dôsledku postupného utlmovania banskej činnosti.</p> <p>Opatrenie má pomôcť vytvoriť sociálnu záchytnú sieť pre riešenie prípadov ľudí, ktorí si nebudú vedieť nájsť nové uplatnenie na trhu práce a môžu sa u nich rozvinúť tieto negatívne sociálne javy, akými sú napríklad rozvoj rôznych druhov závislostí, kriminalita, strata bývania, a pod. Opatrenie má pomôcť týmto skupinám ľudí integrovať sa naspäť do spoločnosti.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizácia negatívnych sociálnych javov spôsobených nárastom nezamestnanosti v súvislosti s utlmením banskej činnosti • Zvýšenie kapacít organizácií poskytujúcich sociálne služby zamerané na zmierňovanie negatívnych sociálnych javov spôsobených transformáciou regiónu
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj sociálnych služieb v meste Prievidza • Vybudovanie domu seniorov v Prievidzi • Domov sociálnych služieb Krásno

3.4.6. Priorita IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia

Problémom regiónu horná Nitra nie je v súčasnej dobe vysoká nezamestnanosť alebo vysoká závislosť lokálnej ekonomiky na ťažobnom priemysle. Región skôr trpí nepriaznivým demografickým vývojom a problémom dlhodobého odlivu ľudí. V oboch okresoch – Prievidza aj Partizánske – došlo od roku 1998 k úbytku obyvateľstva o približne 5%, pričom podľa prognózy do roku 2035 by mal región prísť o ďalších 4% až 5% obyvateľov³¹. Migrácia ľudí z regiónu súvisí s možnosťami pracovného uplatnenia, možnosťami vzdelávania, ale aj s kvalitou života v regióne a s kvalitou poskytovaných verejných služieb.

Zatiaľ čo piliere Ekonomika, podnikanie a inovácie a Udržateľné životné prostredie riešia otázky pracovných príležitostí a čistého životného prostredia, kvalita života je zameraná na atraktivitu regiónu z pohľadu trávenia

³¹ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035, Prognostický ústav SAV, Bratislava

voľného času, športu, kultúry, rekreácie, či dostupnosti bývania. Cieľom je vytvoriť atraktívny región, ktorý udrží obyvateľov v regióne, prípadne priláka nových obyvateľov.

Rozvoj kultúry, voľnočasových, športových a rekreačných aktivít súvisí nielen so zvyšovaním atraktivity regiónu pre miestnych obyvateľov, ale je úzko prepojený aj na rozvoj cestovného ruchu v regióne. Nájomné bývanie za výhodnú cenu môže pomôcť slabším sociálnym skupinám zabezpečiť si bývanie, na druhej strane však môže slúžiť aj ako štartovacie bývanie pre mladé rodiny, čo pomôže udržať ich v regióne. Mestá v regióne hornej Nitry už dnes ponúkajú nájomné bývanie, avšak z pohľadu plánovaných nových ekonomických aktivít v regióne a potreby zabezpečenia pracovných síl, bude potrebné túto oblasť posilniť, a obzvlášť sa zamerať na mladé rodiny.

Jednou z možností, ako zvýšiť atraktivitu regiónu, je aj rozvoj verejných služieb a zavádzanie moderných konceptov v miestnej samospráve, ako napríklad tzv. „digitálne mesto“, alebo širší koncept smart city. Podobné iniciatívy sú súčasťou akčných plánov a stratégií aj v iných uhoľných regiónoch, ako napríklad Lužice v Nemecku alebo Limburg v Holandsku, ktoré sa snažia zatriktívniť svoje regióny zameraním sa na moderné technológie, pokrytie miest sieťami vysokorychlostného internetu a wi-fi, maximalizáciu digitálnych služieb mesta a vytváranie podmienok pre rozvoj digitálnej ekonomiky.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne	<ul style="list-style-type: none"> Región má dobré predpoklady z hľadiska kultúrnej infraštruktúry a podujatí Príležitosť ponúka previazanie na rozvoj cestovného ruchu a využitie potenciálu banskej histórie v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> Zvyšovanie atraktivity regiónu rozširovaním ponuky kultúrnych aktivít Budovanie, resp. rekonštrukcie kultúrnej infraštruktúry
IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne	<ul style="list-style-type: none"> Región ponúka rôzne možnosti voľnočasových a rekreačných aktivít Ďalšie zvýšenie atraktivity regiónu v tomto smere sa ponúka využitím a revitalizáciou niektorých území po banskej činnosti na voľnočasové aktivity (mokrade, ktoré vznikli banskou činnosťou) V regióne je čiastočne vybudovaná sieť cyklociest, je potrebné ich ďalej budovať a prepájať 	<ul style="list-style-type: none"> Zvyšovanie atraktivity regiónu rozširovaním ponuky voľnočasových, športových a rekreačných aktivít Budovanie, resp. rekonštrukcie nových športovísk, cyklociest a ďalšej voľnočasovej infraštruktúry
IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov	<ul style="list-style-type: none"> Mestá v regióne sa doteraz vo väčšej miere nevenovali smart city stratégiám a zavádzaniu smart city konceptov Smart city riešenia a kvalitné a moderné verejné služby môžu pritom zvýšiť atraktivitu 	<ul style="list-style-type: none"> Zavádzanie smart city stratégií a služieb a digitálnych riešení v mestách

miest v regióne

IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá v regióne už dnes ponúkajú nájomné bývanie • Rast ekonomickej aktivity v nových sektoroch vytvorí tlak na potrebu rozvoja bývania v mestách a obciach • Je potrebné sa predovšetkým zamerať na rozvoj bývania pre mladé rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> • Rast ponuky nájomného bývania v regióne s osobitným zameraním sa na mladé rodiny
---	--	--

3.4.6.1. Opatrenie IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne

Názov opatrenia	IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne	
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj kultúry v regióne s možnosťou stavať na existujúcej kultúrnej infraštruktúre, ako aj na banskej tradícii. Opatrenie má prispieť k rozšíreniu ponuky kultúrnych podujatí a možností a prepájať ich na ponuku v oblasti cestovného ruchu.</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na budovanie, prípadne na rekonštrukcie existujúcej kultúrnej infraštruktúry.</p>	
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovanie atraktivity regiónu rozširovaním ponuky kultúrnych aktivít • Budovanie, resp. rekonštrukcie kultúrnej infraštruktúry 	
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne • Samosprávny kraj • Neziskové organizácie 	
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Návštevníci regiónu 	
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie hornonitrianskeho kultúrno kreatívno podnikateľského centra v Prievidzi • Obnova domu kultúry v obci Koš • Koncertný organ pre Hornú Nitru 	

3.4.6.2. Opatrenie IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne

Názov opatrenia	IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít rozširovaním ich ponuky, ako aj rozširovaním súvisiacej infraštruktúry. To zahŕňa napríklad budovanie nových cyklociest a ich prepájanie, budovanie nových turistických chodníkov, revitalizácia území a ich premena na rekreačné využitie (vrátane území po banskej činnosti a území ovplyvnených banskou činnosťou).</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na budovanie, prípadne na rekonštrukcie existujúcej voľnočasovej, športovej a rekreačnej infraštruktúry.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovanie atraktivity regiónu rozširovaním ponuky voľnočasových, športových a rekreačných aktivít • Budovanie, resp. rekonštrukcie nových športovísk, cyklociest a ďalšej voľnočasovej infraštruktúry
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne • Samosprávny kraj • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Návštevníci regiónu
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Oprava havarijného stavu Národného centra vodného póla v Novákoch • Centrum rehabilitácie a športu v Handlovej • Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade • Náučný dendrologický lesný chodník • Vybudovanie sedačkovej lanovky v stredisku Skiarena Fačkovské sedlo • Hydraulická plošina na dne bazéna pre potreby plaveckých výcvikov • Revitalizácia športovísk a ubytovania HUTIRA RELAX CENTRA • Rekreačná zóna Krásno

3.4.6.3. Opatrenie IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov

Názov opatrenia	IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja smart city stratégií a implementácie smart city riešení v mestách v regióne. Osobitnou oblasťou, ktorú opatrenie rieši, je podpora pre zavádzanie digitálnych riešení v mestách, čo zahŕňa elektronické služby miestnej samosprávy, ako aj podporu budovania digitálnej infraštruktúry pre potreby obyvateľov a návštevníkov miest, ako aj pre potreby rozvoja digitálnej ekonomiky.
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zavádzanie smart city stratégií a služieb a digitálnych riešení v mestách
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Nákup zametacieho a čistiaceho vozidla pre celý región • Obstaranie kompostérov na predchádzanie vzniku BR KO pre región Stredného Ponitria • Nákup zberného vozidla komunálneho odpadu pre celý región

3.4.6.4. Opatrenie IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne

Názov opatrenia	IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu rozširovania ponuky bývania v regióne s cieľom zlepšiť dostupnosť bývania predovšetkým pre mladé rodiny, a tiež s cieľom prilákať do regiónu nových mladých ľudí aj v súvislosti s novými pracovnými príležitosťami, ktoré vzniknú v procese ekonomickej transformácie.</p> <p>Podpora bývania môže byť v rôznej forme, napríklad v podobe mestského sociálneho bývania, nájomného bývania, prípadne súkromného nájomného bývania.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Rast ponuky nájomného bývania v regióne s osobitným zameraním sa na mladé rodiny
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry pre individuálnu bytovú výstavu Sebedražie – Dúbravka
- Nové zázemie pre bývanie zamestnancov regiónu - ubytovňa v areáli firmy
- Banický bytový komplex v Handlovej

3.4.7. Priorita IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily

V procese transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky na nové sektory ekonomiky vznikne aj potreba prispôsobenia sa školstva v regióne potrebám trhu práce. Okrem samotnej transformácie budú na potreby trhu práce vplývať aj iné globálne faktory, ako napríklad automatizácia a robotizácia. To bude vytvárať tlak na stredné odborné školstvo, ako aj na vysoké školstvo, aby prispôbili svoje študijné programy novým podmienkam.

Už dnes je v regióne zabehnutý systém duálneho vzdelávania, v ktorom je dnes zapojených 235 žiakov na 6 školách a v 18 podnikoch. Medzi spolupracujúcimi podnikmi sú aj spoločnosti, ktoré budú s veľkou pravdepodobnosťou kľúčové pre ekonomickú transformáciu a tvorbu pracovných miest v budúcnosti. Tie si už dnes takýmto spôsobom vychovávajú pracovné sily, pri predpokladaných nárastoch zamestnanosti v týchto sektoroch však bude potrebné prípravu žiakov v duálnom vzdelávaní zintenzívniť. V okrese Prievidza je momentálne 7 stredných odborných škôl a obchodných akadémií a v okrese Partizánske 1. Zároveň sú v regióne hornej Nitry 4 gymnáziá³². Podľa Regionálnej integrovanej územnej stratégie TSK je odporúčané v regióne hornej Nitry podporiť učebné odbory elektrotechnika, strojárstvo a chémia v Prievidzi a spracúvanie kože, kožušín a výrobu obuvi v Partizánskom³³. Zároveň bude ale potrebné, aby stredné školstvo flexibilne reagovalo na zmeny v štruktúre ekonomiky vyvolané transformáciou regiónu.

V regióne hornej Nitry sú dnes obmedzené možnosti vysokoškolského štúdia. V meste Prievidza pôsobí len detašované pracovisko Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity. Vzhľadom na snahu podporovať výskum, vývoj a inovácie v regióne, ako aj vzhľadom na plány významných zamestnávateľov rozširovať výskum a vývoj v podnikoch v regióne však bude potrebné rozšíriť vysokoškolské vzdelávanie v regióne a rozvíjať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi, ako aj s inovatívnymi podnikmi. Prepájaním a spoluprácou vysokoškolského vzdelávania so zamestnávateľmi sa prispeje nielen k výchove talentov v regióne, ale aj k ich udržaniu v regióne.

Vzhľadom na očakávaný nárast nezamestnanosti súvisiaci s útlmom ťažby uhlia bude potrebné posilniť tiež mimoškolské vzdelávanie a rekvalifikácie s cieľom podporiť uplatnenie bývalých zamestnancov ťažobného priemyslu na trhu práce.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne	<ul style="list-style-type: none"> • V regióne hornej Nitry je zabehnutý systém duálneho vzdelávania • Vzhľadom na očakávanú zmenu štruktúry ekonomiky bude však potrebné zapojenie sa do duálneho vzdelávania posilniť, ako aj prispôbiť študijné programy stredného 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie participácie v systéme duálneho vzdelávania • Zvýšenie spolupráce zamestnávateľov a stredných škôl pri príprave absolventov pre nové sektory transformujúcej sa ekonomiky

³² Centrum vedecko-technických informácií SR, Prehľad stredných škôl, Školský rok 2018/2019

³³ Regionálna integrovaná územná stratégia Trenčianskeho kraja na roky 2014-2020, časť 3.3 Oblasť školstva

	školstva	
IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne	<ul style="list-style-type: none"> • V regióne hornej Nitry pôsobí len jedno detašované pracovisko vysokej školy • Vzhľadom na snahu podporiť výskum, vývoj, inovácie a pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou, je potrebné rozšíriť vysokoškolské vzdelávanie v regióne a spoluprácu vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie kapacity vysokoškolského vzdelávania v regióne • Zvýšenie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi, predovšetkým v oblasti výskumu, vývoja a inovácií
IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov	<ul style="list-style-type: none"> • Útlm ťažby uhlia prinesie na trh práce nových nezamestnaných, ktorých bude potrebné rekvalifikovať • Niektoré podniky v regióne riešia rekvalifikácie vo vlastnej réžii vo svojich školiacich centrách • Atraktivitu regiónu je možné podporiť aj ďalším mimoškolským vzdelávaním a celoživotným vzdelávaním 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie kapacity rekvalifikačných kurzov zameraných na rekvalifikáciu zamestnancov ťažobného priemyslu na nové sektory transformujúcej sa ekonomiky • Zapojenie kľúčových zamestnávateľov do procesu rekvalifikácie • Rozširovanie možností mimoškolského a celoživotného vzdelávania

3.4.7.1. Opatrenie IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne

Názov opatrenia	IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu zvyšovania zapájania sa zamestnávateľov, škôl a žiakov do duálneho vzdelávania v regióne s cieľom posilniť uplatniteľnosť absolventov na trhu práce v rozvíjajúcich sa sektoroch ekonomiky.</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na posilňovanie celkovej spolupráce medzi zamestnávateľmi a strednými školami v regióne.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie participácie v systéme duálneho vzdelávania • Zvýšenie spolupráce zamestnávateľov a stredných škôl pri príprave absolventov pre nové sektory transformujúcej sa ekonomiky
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Vzdelávacie inštitúcie • Samosprávny kraj

	<ul style="list-style-type: none"> • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Zamestnávateľa • Žiaci a študenti
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Intenzifikácia finančnej gramotnosti pre žiakov ZŠ a SŠ Hornej Nitry • Projekt Baťovany 2.0 - podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania • Športová akadémia s možnosťou duálneho vzdelávania v Novákoch • Rozšírenie oddelenia duálneho vzdelávania v priemyselnom podniku v Prievidzi • Vytvorenie systému vyhľadávania a podpory technických talentov v regióne • Zriadenie odborných učební v najväčších obciach regiónu – Bošanoch, Chynoranoch a Veľkých Uherciach

3.4.7.2. Opatrenie IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne

Názov opatrenia	IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na rozširovanie vysokoškolského vzdelávania v regióne hornej Nitry a rozširovanie študijných odborov v nadväznosti na potenciálne rozvíjajúce sa sektory ekonomiky v rámci transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky.</p> <p>Opatrenie je tiež zamerané na prehlbovanie spolupráce vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi na spoločných projektoch výskumu a vývoja, inovácií, podpory talentov s cieľom vychovávať a udržať talenty v regióne pre potreby rozvíjajúcich sa sektorov ekonomiky.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie kapacity vysokoškolského vzdelávania v regióne • Zvýšenie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi, predovšetkým v oblasti výskumu, vývoja a inovácií
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Vzdelávacie inštitúcie • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Zamestnávateľa • Študenti
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne (Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka) • Vytvorenie systému vyhľadávania a podpory technických talentov v

regióny

3.4.7.3. Opatrenie IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov

Názov opatrenia	IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na intenzifikáciu rekvalifikácií a nastavenie špeciálnych rekvalifikačných programov pre prípravu zamestnancov ťažobného sektora na nové uplatnenie na trhu práce, aj so zapojením samotných zamestnávateľov, prípadne podporou rekvalifikačných aktivít priamo u budúcich zamestnávateľov.</p> <p>Zároveň je opatrenie zamerané aj na zvyšovanie atraktivity regiónu prostredníctvom rozširovania možností ďalšieho mimoškolského a celoživotného vzdelávania s cieľom podpory talentov a rozširovania kvalifikácie zameranej na potreby trhu práce a nových sektorov ekonomiky.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie kapacity rekvalifikačných kurzov zameraných na rekvalifikáciu zamestnancov ťažobného priemyslu na nové sektory transformujúcej sa ekonomiky • Zapojenie kľúčových zamestnávateľov do procesu rekvalifikácie • Rozširovanie možností mimoškolského a celoživotného vzdelávania
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Vzdelávacie inštitúcie • Mestá a obce • Samosprávny kraj • Podnikatelia v regióne • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť • Zamestnávateľa • Žiaci a študenti • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Zážitkové vedecké centrum pre žiakov základných a stredných škôl v Partizánskom • Hornonitrianske centrum vzdelania na podporu zlepšenia kvality ľudských zdrojov na hornej Nitre • Centrum celoživotného vzdelávania v Prievidzi • Vytvorenie systému vyhľadávania a podpory technických talentov v regióne • Rekvalifikačné kurzy pre súčasných zamestnancov Slovenských

elektrární, a.s. - Elektráreň Nováky

- Modernizácia vzdelávania a rekvalifikácia pracovnej sily v nedostatkových odboroch na trhu práce
- Rekvalifikácia budúcich zamestnancov z iných odvetví pre potreby novej priemyselnej výroby

3.4.8. Priorita IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva

V procese transformácie regiónu hornej Nitry sú z ekonomického hľadiska najviac ohrozenou skupinou obyvateľstva zamestnanci ťažobného priemyslu a naviazaných odvetví, kde dôjde k strate pracovných miest. Úbytok pracovných miest sa prejaví v najväčšej miere priamo v HBP. Podľa vekovej štruktúry zamestnancov HBP sa dá predpokladať, že v čase, keď sa začne utlmovať banská činnosť, bude potenciálne až do 45% zamestnancov HBP v dôchodkovom veku alebo v pred dôchodkovom veku s potenciálom odchodu do predčasného dôchodku.

Čo sa týka zvyšku zamestnancov, pôjde o dve skupiny ľudí. U mladších zamestnancov, ktorí pracujú v ťažobnom priemysle kratšie, sa dá očakávať väčšia flexibilita, čo sa týka ich možností rekvalifikácie, ako aj hľadania si nového uplatnenia na trhu práce. U starších zamestnancov, ktorí navyše pracujú v ťažobnom priemysle dlhodobo, sa dá predpokladať absencia skúseností so zmenou zamestnania a skúseností s procesmi súvisiacimi s nezamestnanosťou, komunikáciou s úradmi a zamestnávateľmi a aktívnym hľadaním si nového zamestnania.

Na zmiernenie sociálnych dopadov a vplyvov pre zamestnancov HBP, ktorí prídu o zamestnanie z dôvodu postupného ukončovania ťažby uhlia v regióne, bude potrebné využiť inštitút odstupného pre všetkých zamestnancov v závislosti od odpracovaných rokov u zamestnávateľa HBP a inštitút novelizovaného Osobitného príspevku baníkom pre zamestnancov, ktorí pracovali v zamestnaniach v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach. Odstupné je považované za mimoriadny náklad vyplývajúci z článku 4 rozhodnutia Rady EÚ 2010/787/EÚ o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie.

Aby bol proces prechodu bývalých zamestnancov ťažobného priemyslu do nových zamestnaní plynulý, je potrebné zabezpečiť pre nich právnu a sociálnu starostlivosť vo forme poradenstva ohľadom ich nárokov v procese zmeny zamestnania, ako aj ohľadom asistencie a sprevádzania celým procesom od ukončenia zamestnania, cez komunikáciu s úradmi, hľadanie si nového pracovného miesta, až po nástup do nového zamestnania.

V minulosti už v regióne prebiehal projekt podobného charakteru, ktorý zastrešovala nezisková organizácia Help, a na základe ktorého by sa mohol vytvoriť podobný projekt aj v rámci akčného plánu transformácie regiónu hornej Nitry. Medzi aktivity v rámci tohto projektu patrili pomoc ťažko zamestnateľným pri uplatnení sa na trhu práce, zabezpečenie vzdelávania, tréningu, rekvalifikácie a osobného rozvoja, pomoc pri vyhľadávaní a vytváraní vhodných pracovných miest a pomoc k úspešnému zvládnutiu a trvalému udržaniu získaného pracovného miesta.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Zamestnanci ťažobného priemyslu sú priamo ohrozenou skupinou obyvateľstva v súvislosti s transformáciou uhoľného regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečenie sociálnej a právnej asistencie zamestnancom, ktorí prídu v súvislosti s útlmom banskej činnosti o prácu, v procese

	<ul style="list-style-type: none"> Určitá skupina zamestnancov dlhodobo pracujúcich u jedného zamestnávateľa nebude mať dostatočné skúsenosti s hľadáním si nového uplatnenia na trhu a s procesmi súvisiacimi s ukončením zamestnania a nárokmi vyplývajúcimi z nezamestnanosti 	<p>ukončenia zamestnania, v súvislosti so štatútom nezamestnaného a v procese hľadania si nového uplatnenia</p> <ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie informovanosti o procesoch v súvislosti s nezamestnanosťou a nárokmi, ktoré z nej vyplývajú
IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončováním banskej činnosti	<ul style="list-style-type: none"> V minulosti prebiehal v regióne projekt zameraný na komplexnú podporu a mentoring ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva, ktorý by bolo možné replikovať aj pre potreby transformácie regiónu hornej Nitry 	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie uplatnenia ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva

3.4.8.1. Opatrenie IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončováním banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončováním banskej činnosti
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na podporu pre zamestnancov ťažobného priemyslu a nadväzujúcich odvetví, ktorí v súvislosti s útlmom banskej činnosti a transformáciou regiónu z uhoľnej ekonomiky prídu o zamestnanie. Právna asistencia je zameraná na poradenstvo v oblasti nárokov zamestnancov v súvislosti s ukončením pracovného pomeru so súčasným zamestnávateľom, nárokov v súvislosti s registráciou na úradoch práce, v oblasti komunikácie a povinností voči orgánom štátnej správy, v procese hľadania si nového zamestnania a v oblasti nástupu do nového zamestnania.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> Zabezpečenie sociálnej a právnej asistencie zamestnancom, ktorí prídu v súvislosti s útlmom banskej činnosti o prácu, v procese ukončenia zamestnania, v súvislosti so štatútom nezamestnaného a v procese hľadania si nového uplatnenia Zlepšenie informovanosti o procesoch v súvislosti s nezamestnanosťou a nárokmi, ktoré z nej vyplývajú
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> Orgány štátnej správy Mestá a obce Neziskové organizácie

Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Komunitné centrum modernej Hornej Nitry v Novákoch • Rozvoj sociálnych služieb v meste Prievidza • Rozvoj sociálnych služieb v meste Nováky

3.4.8.2. Opatrenie IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva
Opis opatrenia	<p>Opatrenie je zamerané na asistenciu ťažko zamestnateľným skupinám obyvateľstva prostredníctvom komplexnej podpory v procese prechodu zo súčasného zamestnania do nového zamestnania. Táto asistencia môže zahŕňať napríklad zabezpečenie vzdelávania, tréningu, rekvalifikácie a osobného rozvoja, pomoc pri vyhľadávaní a vytváraní vhodných pracovných miest a pomoc k úspešnému zvládnutiu a trvalému udržaniu získaného pracovného miesta.</p>
Sledovaný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie uplatnenia ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva
Potenciálni nositelia projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Orgány štátnej správy • Mestá a obce • Neziskové organizácie
Cieľové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Nezamestnaní
Výber indikatívnych projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none"> • Tútoring a vzdelávanie občanov ohrozených sociálnym vylúčením v procese transformácie regiónu

3.5. Legislatívne a systémové opatrenia

Akčný plán pre transformáciu regiónu horná Nitra okrem vyššie spomínaných pilierov, priorít a opatrení zahŕňa aj tzv. legislatívne a systémové opatrenia. Ide o opatrenia, ktoré je pre postupný útlm ťažby uhlia a transformáciu regiónu potrebné vykonať z hľadiska zmien v legislatíve a regulácii, prípadne z hľadiska zmien v inštitucionálnom nastavení, nastavení grantových schém a pod.

Medzi legislatívne a systémové opatrenia patria:

Názov opatrenia	Typ opatrenia	Popis opatrenia
Odpis zásob výhradného ložiska	Legislatíva	<p>Podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon), musia byť výhradné ložiská využívané racionálne, to znamená, že je potrebné vydobýť zásoby výhradných ložísk včítane sprievodných nerastov čo najúplnejšie s čo najmenšími stratami a znečistením. V prípade skoršieho ukončenia banskej činnosti nebude možné zásoby úplne vydobýť a bude potrebné ich časť odpísať.</p> <p>Zákon ustanovuje v § 14a možnosti odpisu zásob výhradného ložiska. Jednou z možností je podľa odseku (2) písmeno c) možnosť odpísať zásoby, ktorých dobývanie by ohrozilo dôležité verejné záujmy, najmä ochranu životného prostredia, a význam ochrany prevyšuje záujem na vydobytí týchto zásob význam ochrany prevyšujúcej záujem na vydobytí týchto zásob preukáže príslušné ministerstvo obvodnému banskému úradu prostredníctvom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky túto skutočnosť potvrdí záväzným stanoviskom po jeho posúdení najmä z hľadiska uskutočňovania surovinovej politiky.</p> <p>Je potrebné preskúmať, či je možné zásoby z tohto dôvodu odpísať, a v prípade že áno, prijať opatrenia na odpis týchto zásob.</p>
Zmena chráneného ložiskového územia	Legislatíva	<p>Zákon č. 44/1988 Zb. definuje v § 16 a 17 chránené ložiskové územie, jeho určenie, zmeny a zrušenie. Hornonitrianske bane Prievidza a.s. majú v regióne evidované 3 chránené ložiskové územia – Cigel', Handlová a Nováky. Chránené ložiskové územie obmedzuje rozvoj na pozemkoch, ktoré sa nachádzajú v tomto území.</p> <p>Vzhľadom na postupný útlm banskej činnosti a potrebu rozvoja regiónu v procese transformácie bude potrebné preskúmať možnosti zmeny alebo zrušenia chráneného ložiskového územia v nadväznosti na odpis zásob výhradného ložiska a v nadväznosti na postupný útlm banskej činnosti.</p>
Banská záchranná služba	Legislatíva	<p>Hornonitrianske bane Prievidza, a. s. prevádzkujú Hlavnú banskú záchrannú stanicu, ktorá vykonáva banskú záchrannú službu a riadi závodné banské záchranné stanice s celoslovenskou pôsobnosťou. Počas útlmu ťažby uhlia a likvidácie dobývacích priestorov musí byť činnosť banskej záchrannej stanice zachovaná.</p>

Názov opatrenia	Typ opatrenia	Popis opatrenia
Osobitný príspevok baníkom a odstupné	Legislatíva/ Financovanie	<p>Vzhľadom na skúsenosti tejto záchranej služby je vhodné ju zachovať aj po ukončení ťažby uhlia a likvidácii dobývacích priestorov, a preto bude potrebné sa zaoberať možnosťami prechodu Hlavnej banskej záchranej stanice pod inú nástupnícku organizáciu.</p> <p>Zároveň bude potrebné novelizáciou príslušnej legislatívy zrovnoprávniť postavenie a financovanie banskej záchranej služby s ostatnými zložkami integrovaného záchranného systému.</p> <p>Zákon č. 98/1987 Zb. o osobitnom príspevku baníkom upravuje poskytovanie osobitného príspevku baníkom ako osobitnej dávky. V rámci útlmu banskej činnosti je snaha vytvoriť primerané sociálne podmienky uvoľňovaným baníkom z dôvodu sťažených podmienok pri ďalšej adaptácii na iný druh zamestnania.</p> <p>V tejto súvislosti je potrebné navrhnúť úpravy zákona tak, aby bolo možné poskytovanie dávky širšiemu okruhu baníkov, uvoľňovaných zo zamestnania, v porovnaní s existujúcou právnou úpravou.</p> <p>Na základe rokovaní medzi MH SR, MPSVaR a HBP boli vyčíslené náklady na osobitný príspevok baníkom vo výške 43,9 mil. EUR, náklady na súvisiaci zápočet doby poberania príspevku do dôchodkového poistenia vo výške 12,5 mil. EUR a náklady na vyplatenie odstupného zamestnancov HBP vo výške 28,2 mil. EUR.</p> <p>Je potrebné hľadať dodatočné zdroje financovania odstupného pre všetkých odchádzajúcich zamestnancov HBP a osobitného príspevku baníkom z verejných financií SR, ako aj zo zdrojov EÚ (napríklad Európsky sociálny fond ESF alebo iné zdroje EÚ umožňujúce financovať pasívne opatrenia trhu práce), nakoľko zdroje štátneho rozpočtu SR môžu byť obmedzené. S postupnou klesajúcou ťažbou uhlia spoločnosť HBP nebude schopná generovať dostatok zdrojov na pokrytie týchto mimoriadnych nákladov.</p>
Kompenzačný mechanizmus pre zabezpečenie povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme	Legislatíva	<p>Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví ustanovuje kompenzačný mechanizmus opatrení vo všeobecnom hospodárskom záujme. Vzhľadom na ukončenie všeobecného hospodárskeho záujmu v súvislosti s výrobou elektriny z domáceho uhlia najneskôr do roku 2023 bude potrebné vyhlášku upraviť, buď vyňatím časti definujúcej cenovú reguláciu výroby elektriny z domáceho uhlia, prípadne hľadaním možností takej úpravy, ktorou by sa vytvorila dodatočná podpora pre výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby alebo dodatočná forma financovania transformácie regiónu horná Nitra. Ak by sa takýmto spôsobom kompenzačný mechanizmus pretransformoval, každopádne by bolo vhodné, aby výška takto získaných finančných prostriedkov od spotrebiteľov elektriny klesla, aby spotrebiteľia pocítili pozitívny dopad vo forme nižších cien elektriny.</p>

Názov opatrenia	Typ opatrenia	Popis opatrenia
Notifikovanie Programu postupného dot'azenia a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí	Financovanie	<p>Na čiastočnú sanáciu nákladov na zatvorenie ťažobných polí je potrebné využiť štátnu pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov podľa Rozhodnutia Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie č. 2010/787/EÚ. Štátna pomoc poskytnutá podnikom, ktoré vykonávajú alebo vykonávali činnosť v súvislosti s ťažbou uhlia, aby sa im umožnilo pokryť náklady, ktoré vznikajú alebo vznikli v dôsledku uzatvárania uhoľných výrobných jednotiek a ktoré nesúvisia s bežnou výrobou, sa považuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom. Ide o pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov, ako sú uzatváranie a likvidácia banských diel, rekultivácie, banské škody, včítane náhrady zdrojov vody, odpisy, asanácie, bezpečnostné podzemné práce, zostatkové náklady plynuce z administratívnych, právnych a daňových ustanovení špecifických pre uhoľný priemysel, včítane odstupného pre neuplatnených zamestnancov. Presná technická, časová a finančná špecifikácia musí byť definovaná v technicko-ekonomickom projekte likvidácie konkrétneho ťažobného poľa a byť predmetom notifikácie v Európskej komisii.</p> <p>Je potrebné hľadať dodatočné zdroje financovania uzatvárania uhoľných výrobných jednotiek, keďže s klesajúcou ťažbou uhlia nebude spoločnosť HBP schopná generovať dostatočné zdroje na pokrytie nákladov na uzatváranie z vlastných zdrojov a rovnako nemôže eliminovať všetky dopady ťažby uhlia v regióne, ktoré postupne vznikali počas ťažby pred vznikom HBP.</p>
Nastavenie možností čerpania prostriedkov z EÚ fondov z programového obdobia 2014-2020	Financovanie	<p>V súvislosti s financovaním akčného plánu je snaha využiť ešte súčasné programové obdobie EÚ fondov 2014-2020. Relevantnými operačnými programami pre opatrenia transformácie sú najmä operačné programy Výskum a inovácie, Ľudské zdroje, Integrovaná infraštruktúra, Kvalita životného prostredia a Integrovaný regionálny operačný program.</p> <p>Je potrebné vykonať určité opatrenia v existujúcich operačných programoch tak, aby z nich mohli byť financované niektoré aktivity akčného plánu. Podľa toho, aký prístup je z pohľadu jednotlivých operačných programov možné realizovať, sú viaceré spôsoby využitia financovania z týchto operačných programov, a to napríklad v rámci existujúcich a plánovaných výziev, preferenčným zvýhodnením projektov z hornej Nitry v rámci existujúcich a plánovaných výziev, vytvorením špeciálnej prioritnej osi zameranej na región hornej Nitry alebo vytvorením špeciálnej regionálnej výzvy na hornú Nitru.</p>
Nastavenie možností čerpania prostriedkov z EÚ fondov	Financovanie	<p>Významným zdrojom financovania akčného plánu bude programové obdobie EÚ fondov 2021-2027. Akčný plán preto bude zohrávať dôležitú úlohu v procese programovania obdobia 2021-2027. Je potrebné nastaviť priority programového obdobia 2021-2027 tak, aby boli zohľadnené aj potreby transformácie</p>

Názov opatrenia	Typ opatrenia	Popis opatrenia
z programového obdobia 2021-2027		<p>regiónu horná Nitra. Možnosti, ktoré je možné využiť v rámci nového programového obdobia zahŕňajú napríklad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvorenie samostatného Operačného programu so zameraním na transformáciu regiónu; • Vytvorenie špeciálnej prioritnej osi s určenou alokáciou v relevantných operačných programoch so zameraním na transformáciu regiónu • Vytvorenie iniciatívy „Horná Nitra“ ako prierezového nástroja programového obdobia, ktorej financovanie bude zabezpečené zo zdrojov relevantných operačných programov
Hľadanie dodatočných možností financovania zo štátneho rozpočtu	Financovanie	<p>Implementácia akčného plánu by mala byť postavená na viaczdrojovom financovaní. Nie všetky opatrenia akčného plánu bude možné financovať z finančných podpôr EÚ, buď z dôvodu nedostatku finančnej alokácie alebo z dôvodu obmedzenia účelu financovania.</p> <p>Je preto potrebné hľadať prípadné dodatočné zdroje financovania opatrení akčného plánu zo zdrojov štátneho rozpočtu, prípadne využitím iných druhov financovania, ako napríklad verejno-súkromné partnerstvá alebo návratné finančné zdroje.</p>
Krátkodobé inštitucionálne zabezpečenie riadenia implementácie akčného plánu	Inštitucionálne zabezpečenie	<p>Je potrebné nastaviť systém riadenia implementácie akčného plánu transformácie hornej Nitry. Inštitucionálne zabezpečenie úzko súvisí so systémom riadenia finančných zdrojov. Nakoľko sa predpokladá, že primárnym zdrojom financovania akčného plánu budú prostriedky EÚ fondov z programového obdobia 2021-2027, bude musieť byť inštitucionálne zabezpečenie implementácie akčného plánu riešené v rámci nastavenia nového programového obdobia.</p> <p>V horizonte do roku 2023 sa počíta s využitím prostriedkov z programového obdobia 2014-2020, avšak v rámci neho nie je priestor na zásadné inštitucionálne zmeny. Preto je potrebné nájsť systém riadenia implementácie akčného plánu na prechodné obdobie do roku 2023. Pre účely naštartovania transformácie v rámci programového obdobia 2014 - 2020 by bolo vhodné zriadiť tzv. Centrum podpory transformácie hornej Nitry, ktorého gestorom a koordinátorom by bol Centrálny koordináčny orgán. Ako vhodným spôsobom pre fungovanie Centra podpory transformácie hornej Nitry sa javí zriadenie detašovaného pracoviska v rámci Informačno-poradenského centra Trenčianskeho kraja.</p>
Dlhodobé inštitucionálne zabezpečenie riadenia implementácie	Inštitucionálne zabezpečenie	<p>Po roku 2023 bude potrebné nastaviť dlhodobý systém riadenia implementácie akčného plánu transformácie hornej Nitry, ktorý bude zadefinovaný v rámci nastavenia programového obdobia EÚ fondov na roky 2021-2027.</p> <p>Existuje niekoľko modelov inštitucionálneho zabezpečenia, ktoré</p>

Názov opatrenia	Typ opatrenia	Popis opatrenia
akčného plánu		sú popísané v samostatnej kapitole nižšie.
Vypracovanie Plánu likvidácie baní	Likvidácia baní	Vypracovanie plánu likvidácie baní v súlade so zákonom č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej banskej správe, ktorý bude musieť vypracovať organizácia vykonávajú banskú činnosť. Plán likvidácie baní vypracováva organizácia vykonávajúca banskú činnosť.

Koniec dokumentu